

MÜCADELE

15 Günlük Siyasi Dergi 15 Mayıs Yıl: 1 Sayı: 20 Fiyatı 5000 T.L. (kdv dahil)

HAKLIYIZ KAZANACAĞIZ

Saddam gericiği, Kürt halkını topraklarından sürüp çıkıyor. Bugün yüz binlerce Kürt insanı, bu katliamdan kurtulmak için yerlerini yurtlarını terk etmiş durumda. Daha dün Kürt ayaklanmasını ezmesi için Saddam'a yeşil ışık yakan ABD emperyalizmi ve onun destekçileri, Kürtleri sınırda kurulacak kamplarda yaşatılması için uğraşıyor. Yaralıları tabionun gerçek sorumluları kendileri değilmiş gibi, insani yardım adı altında Kürt halkının melege pozuna girebiliyor. Çadır, battaniye, ilaç, yiyecek yardımı yaparak emperyalizm kirliliğine masum maskesi takmaya çalışıyor. Bugün, Kürt halkının emperyalizme ve onun hamiliğine ihtiyacı yoktur. Emperyalizm ve destekçileri bölgeden çekilmeli, Kürt halkı kendi kaderini kendi belirlemelidir.

MÜCADELE YENİ İNSANLARIN OMUZLARINDA YÜKSELİYOR

* Gelişmeler bir ayağı mücadelede, diğer ayağı mevcut sistemde olanların kendilerine tutunacak bir dal bulamayacakları kadar hızlıdır ve onları kesin tercihe zorlamaktadır.

* Mücadele, yaşamıyla, fedakarlıktaki sınırsızlığı ile kitlelere örnek olan ve onları peşinden yürütebilen yeni insanların omuzlarında yükselecektir.

Bu gün pek çok yerde karşımıza çıkıyor, tartışılıyor, üzerinde duruluyor, örnek alınıyor... Yeni insan deniyor, yeni kültür deniyor... Nedir yeni kültür? Kimdir yeni insan? Yaşanılan süreçte ne anlam ifade ediyor, ne görevler üstleniyor?..

Bu sorulara verilecek yanıtlar aynı zamanda yeni insana ulaşmanın da anahtar olacaktır. Yaşadığı süreci teorik, ideolojik olarak kavrayan, sürecin gerektirdiği pratiği hayata geçirendir yeni insan. Bu pratiğin gerektirdiği görev ve sorumluluklardan kaçınıp yarı yarıya yeni insan. Kendini sürekli aşabilen, üreticilerdir yeni insan. Onun her şeyi mücadeledir, mücadelenin gelişip güçlenmesidir. O, her şeyini, "O Büyük Gün'e" koşmaya programlamış, her şeyini buna göre şekillendirmiştir.

Mücadele, insanları her yönüyle sınavdan geçirecek kadar çetin ve sarıscı bir çizgiye olgıların bir peşe kurmak zorunda kaldığı barikatların üzerine yürüyor. Buna ayak uydurmadıkça, gerilerinde düzene dönmeye bakacak bir şey bırakamayınlar için bu nokta fazlaca önem taşımıyor. Gelişmeler bir ayağı mücadelede, diğer ayağı mevcut sistemde olanların, kendilerine tutunacak bir dal bulamayacakları kadar hızlıdır ve onları kesin tercihe zorlamaktadır.

Hesaplaşmalar tereddüdü, kuşkuyla ve yalpalamalarla yer bırakmayacak kadar açık ve nettir.

Toplumsal statünün tüm kurumlarıyla çürümeye yüz tuttuğu ve halkın "Bu ülkede beklemekte bir şey düzelmez" diyerek arayışa yöneldiği, gidermek mevcut statüodan, düzen partilerinin umudunu kesmeye başladığı yaşanan süreçte, başka türlü de halkın umudu olacak devrimci bir anlayış yaratılıp gerçekleştirilemez. Nesnellik tüm avantajlı duruma rağmen, mevcut sistemin dönüştürülebilmesi ve bunun mücadeleye geçekleştirileceği bilinci ve güvenini kazandırmanın öyle de kolay bir iş olmadığına kavranması gerekir. İşte böyle bir süreç yeni insanın özelliklerini de biçimlendiriyor; ona süreçte uy-

gün görev ve sorumluluklar yükliyor. Yeni insan olup, olamamanın kısıtı da burada yatıyor.

Böyle bir süreci omuzlatıp götürmek, fedakarlıkta sınır tanımayan yeni insanlar ortaya çıkarabilmek, bunları mücadelenin önüne yerleştirmek, cesaretle kayıpları göze atarak süreci derinleştirmek ve mücadelede kararlı davranmaktan geçiyor. Statükoculuğu aşmanın, çürümeye ve yozlaşmanın önünü kesmenin başka yolu olamaz. Mevcut sistemin devrimcilerin başına sarmaya çalıştığı hastalıklardan panzehiri devrimci mücadelenin imsiyle kendilerini aşamayanlar, düzenin bataklığına batıp kalmaya mahkumdurlar. Bu devrimci anlayış için de, devrimciler için de böyle işlişir.

Devrimci gelişimin ve devrimcilerin yıldızını mücadelede kapladıkları yer parlatıyor. Mücadeleden kopulduğunda anda bir hiç haline gelmek kaçınılmazdır. Mücadeleye geç işi olanların yıldızını sürekli parlatıyor ve giderek mevcut yapıdan tükenen kitleler için çekim alanı oluşturuyorlar. Süreç öylesine hızlı değişiyor ve birbirine eklenerek yeni devrimci durumlar ortaya çıkarıyor ki, bir önceki sürecin önde yürüten kahramanları gerilere düşüyor, silinip gidebiliyor. Ama mücadele yeni insanların omuzlarında yürüyüşünü sürdürüyor.

Bu noktada üzerinde bulunulan küçük burjuva zeminin kayganlığına da hesaba katılmalıdır. Sürekli ilerlemeye, sürece dönüşme geçerken devrimci görev ve sorumlulukların gelişimine bağlı kendini yenileyen, devrimci değişim ve ilkeleri indirirken, devrimci bir yaşamla özdeşleşmeyecekleri, kıscaklı küçük burjuva kimlikleri sınıp atmada ısrarlı olmayanları düzen kantarına taşıyor. Böylelerini öğütüp sindiriyor, bir kenara atıyor. 12 Eylül'ün ve devamındaki sürecin katalarda az ya da çok kıraktığı izler, sarıscı ve radikal bir hesaplaşma sürecini getirdiği sorumluluklara denk düşecek şekilde yaşamayanlar, mücadelenin aktif birçok şeyi göze almayı dayattığı aşamada

çok çabuk sendeleyiyor ve mücadeleden kaçırarak fobiler yaratıyor. Yenilenmeyi, düzenin kiteselleşmesiyle birlikte sürekli devrimci safalara taşıdığı kırkırı ve düzeni özenti, alışkanlıkların atmayı sürekli ve kesintisiz bir mücadele süreci olarak kavramak, iç hesaplaşmayı yaşamın vazgeçilmez bir parçası haline getirmek gerekiyor.

İnsanın kendisiyle, küçük burjuva sınıfı yapıyla, sistemin bağlarıyla, onu devrimci ilereyleştiren alkolüylecek her türlü düşünceyle mücadele si onu ancak sistem tarafından yutulmaktan kurtarabilir... Bu mücadeleden kendi lehlerine gelişmesi için siyasal iktidarlar da boş durmuyor. Çeşitli yöntem ve taktikler üretiyor. Havuçla sopayı kullanırken, kendine göre zamanlamalar yapmaya çalışıyor. Bu noktada olgıların aslında fazlaça bir yönütemi de bulunmuyor. Sıkışık, köşelere gitmeye başladığını andıkça baskı ve gözdağı yöntemlerini devreye sokuyor. 12 Eylül'le birlikte sol'da ortaya çıkan çeşitli deformasyonlar, değer yitimi ve inançsızlığı yarattığı ortamı da buna eklemek gerekiyor.

Evet, devrimci bir yaşamın odağına mücadelenin karmasıklı ve çok yönümlülüğü oturuyor. Bu süreci yorumlamak bilmek bir fedakarlık kuşağı yaratarak yepyeni, her şeyiyle kendisini ileriye fırlatış, pırl pırl insanlarla aşmak mümkündür..

Halkın umudu olmak birçok şeyi iç içe ve aynı süreçte yaşamayı gerektiriyor. Halk devrimci süreçte çekmek, meşakkatli, sabırlı bir uğraş vermeye başlamakcaadır.

Solan tarihi, her sürecin devrimci niteliğine göre hareket edecek politik cesaret ve kararlılığı sahip olmaları nasıl statükoculuğun ağına takılıp çürümeye ve yozlaşmaya başladıklarını örnekleterek doludur. Şüphesiz 12 Eylül süreci bunun en çarpıcı örneklelerini yaşıyandığı bir süreç olarak ayrı bir yere ve öneme sahiptir. Devrimci görev ve sorumluluklarından çok uzağa savrulanlar, kendi subjektif durumlarını nesnel süreçlerine kayıyıp, sürecin adını "geri çe-

kilme" vb. gibine koyarlarsa koysunlar, 12 Eylül'ün pasifikasyon, örgüt-süzleştirme ve depolitizasyon tünellerinde kaybolup gitmişlerdir. Buna en yakından tanık olunan yerler, zindanlar olmuştur. Mücadelesiz geçirilen aylar ve yıllardan sonra, büyük bir hevesle mücadeleye yeniden başlamak için yola çıkanlar, sukutu hayale uğramakla kalmamışlar, çürümünün ve yozlaşmanın bütün sonuçlarını iliklerine kadar yaşamışlardır.

Her şey mücadeleden geçiyor ve devrimci mücadele durağan, tek düze ve düz bir hat izleyen bir mücadele değildir. Devrimci mücadele için yola çıkanları aldıkları yol gidermek devrimci görev ve sorumlulukları artırdığı oranda halk kitlelerinin nezdinde saygınlık kazanıyor. Tabii ki olgıların baskı ve sindirme politikasının geçişle kıyaslanmayacak ölçüde yoğunlaştığı bir süreçte devrimci mücadele için ödenek bedelleri ağır oldu da artıyor. İşte sorun burada düğümlenmektedir. Yuru başanlar ve kendilerini bedel ödemek için hazırlayanlar, sürekli ilerliyor, ama tereddütlü ve yalpalayan tavırları içerisinden süreç kendilerini hazırlayamayanlar, devrimci mücadelenin, çok çok uzağına savruluyor. Sürecin nesnel karakteri hızlı bir ayrıma ve bölünüşe sürecini de içinde taşıyarak gelişiyor.

Sürecin belirsiz değil, görmek isteyen için çok açık ve nettir. Devrimciler, devrimci görev ve sorumluluklarını mücadeleye denk düşecek şekilde yerine getirmekten kaçınımadıkları ölçüde, halkın daha geniş kesimlerine ulaşabilecek ve onlara insanca, hakça ve adaletili bir sistem getirecek gücü olduklarını ortaya koyacaklardır. Kendilerini bunu başarabilecek bir güç olarak görmeye başladığı noktada devrimcilerin neleri başaracağı ve başaracağı ortadadır.

Sorun "Ben bu kadar yababilorum" gerekçesinin ardına sığınmadan, başmak için bütün enerjisini kullanabilen, mücadelenin herhangi birinden tutan değil, lokomotif olmak için her şeyini ortaya koyan, basit, dar çıkarılan değil, genelin ve mücadelenin çıkarlarını düşünen, bunu yaşamıyla gösteren bir insan olabilmek sorundur. Şüphesiz bu süreçte mücadele, yaşamla, fedakarlıktaki sınırsızlığı ile kitlelere örnek olan ve onları peşinden yürütebilen yeni insanların omuzlarında yükselecektir. Ve zaten öyle de oluyor. Mücadelesinin bütün alanlarından ve aşamasından direnişin ön saflarından kaybettiklerimiz mücadelenin kimlerin omuzlarında yükseldiğini gösteren süreçteki en çarpıcı örneklerdir. *

ZAMLARIN ADI YENİDEN YAPILANMA OLDU

Bugün ülkenin içinde bulunduğu ekonomik, siyasal, sosyal, kriz ortamı artık "en yetkili" ağzılarından ifade eden bir aşamaya geldi... Kimse bu gerçeği gözlemiyor. Çarpırtıyor, üzünleri örtmeye çalışıyor; ancak sonuçta açıkça itiraf etmek zorunda kaçıyor. Ülkeyi üreticisinin işçisine, memuruna kadar halkın büyük çoğunluğunu ekonomik durumun sefaleti altında ezilirken, büyük holdinglerin yaşanan krize rağmen ciro ve kârlarını nasıl kattıkları gazete manşetlerine konu oluyor.

İMF'nin son olarak hazırladığı Türkiye ekonomisi ilişkin raporu da bu gerçeklerden farklı değildir... IMF de yine her zamanki gibi kemeler-de açılacak olan yeni deliklerin "gerekliliğini" işaret ediyor.

Tabii tüm bunlar bilinmeyen gerçekler değil. Yıllardır uygulanan, tüm yığılma halkın sırtına bindirilen, bizim gibi yeni-sömürge ülkelerin kaderi haline getirilen, ekonomik krizini açması için şey emekçi kesimlerden ci-karma felsefesi üzerine oturtulmuş klasik reçeteler... önerilen "çözümler" de farklı değil. "Kamu açıklarının kapatılması" diye başlayan IMF raporlarının ünlü 4. maddesinin uygulayama konulmasından ardından ka-mu açıklarını denilen şey, tekeli grupları, büyük holdinglerin büyüme-si uğruna ücretlerin, maaşların daha da kısalması demek olduğu artık sır değil...

Ekonomik kriz artık öyle bir noktaya geldi, IMF'ye öyle alıştı ki, meşhur stand-by anlaşmalarına bile gerek görülmüyor. Dersini iyi ez-berlemiş öğrenci gibi "o büyük öğretmen'in söyleyecekleri otomatik-mak devreye sokularak uygulanıyor. Tütünbank Yönetim Kurulu Üyesi Gazi Erçel'in deydiği de bunu gösteriyor: "... IMF'nin Türkiye'ye sunduğu rapor normal prosedür gereği sunulan rapordur... Bürokrat arkadaşlar da biliyor... Bu tedbirleri almak için yeni bir anlaşma yapmaya gerek yok..." (29 Nisan 1991, Milliyet gazetesi)

Aynı günün içerisinde Özal da yıllardır sürdürdüğü "işler tıkrında" nakaratını bir kenara bırakarak geleceğin "kararlık" olduğunu açıklıyor... Yani artık öyle her şey sütilman değil, tıkrında olduğunu ya-şanan kriz içinde gizlimiz bir hal aldığında o yıllardır gözlerden irak tutulmaya çalışılan gerçeklerde su yüzüne çıkıyor... "Memleketin geleceğindeki kritik görüşüyor, önümüzdeki günlerde yeni kararlar alınmaya devam edilirse, 3-4 yıl içinde 1980 öncesine döneriz," deniyor. Halkın bildiği, daha da ötesi yaşadığı bir gerçek olanca çıplaklığıyla ifade getiril-mek zorunda kalınıyor.

Kamuyu grevlerin, hak arama eylemlerinin güdümde olduğu, ek-onominin yamalı boğça haline geldiği bir ortamda 24 Ocak kararnamı ben-zeri "yeni" uygulamalara hazırlanıyor. "Siz bakmayın bizim çizdiğimiz pembe tabloları, aslında vaziyet kritik, hazırlık olun. Ağzına çalacak bir parmak balmız bile kalmadı," deniyor. "Bundan sonra emeğinize geçinmek zorundaysanız, daha az kazanmaya, daha pahalı almalısınız, daha çok vergi ödemeye hazırlanın" deniyor. Çünkü, ülkenin "milli menfaatleri" bunu gerektiriyor. Vatan bizden yine büyük fedakarlıklar bekliyor...

Özal'ın açıklamalarının ardından Devlet Bakanı İhsan Çelebi de "dev-letin destekleme alımlarından kılınacağı", "tarihi piyasasından serbest rekabetin egemen kılınacağı" açıklamalarını yapıyor.

KEMERLER DAHA ÇOK SIKILACAK

Ülkemizdeki ekonomik kriz siyasal krizle iç içe büyüyor. "Yanlış karar-lar" denilen şeyin çapları kesimlerin fazla hak istemesi olduğu anlaşıldı. Süren grevlere ve toplu sözleşme öncesi görüşmelerde sendika-lara "İçlerine yapılan "tavsiyelerin" hangi amaçla düşünüldüğü salıkla-nmıyor. "Ben doğrudan söylemekle mükelleftim, yoksa veri içinin hak-kın, işverene ucu kredi, içinin her istediğini, sonra 'enfasyon yeni düşmüyor' diye şikayet etmeyin. Sendikaların tavsiyemize, biraz daha akıllı olunuz..." "Zonguldak'ta imzalandan toplu sözleşmeye, bu mües-sese 1.5 trilyon para vatandaşın cebinden çıkıyor..." Özal Brisa Lastik Fabrikası'nın ek tesislerini açarken böyle söylüyor.

Her zaman olduğu gibi bu kez de fatura emekçi kesime çakanlı. Bütün suç ve kabahat onun hakkını istemesinde aranıyor. Onun hak-kını istemesi olsa her şey ne kadar da güzel olacaktı. İsteyen patron iş-tediği ücreti verecek. Taban fiyatları can keçtiliğine saptanacak, ücret ve maaş zammı yapılmayacak, böylece de ek para basıp piyasaya fa-zla para sürme derdinden kurtulunacak ve enfasyon da ortadan kalka-cak... Bununla birlikte ülkemiz hızla kalkınacak, ekonomi gelişecek...

İMF'nin reçetelerini benzeyen bu "önlemler paketi" yasağa geçiril-se sonuçta yarım hacımarımları kısalacak, memurlara yapılacak zam % 15'i geçmeyecek, ek ödenek talepleri karşılanyacak, özelleştirmeye hız verilecek buradan edile edilen gelir bütçeye aktarılacak, toplu konut kredileri yavaşlatılarak faizleri artırılacak, savunma sanayi fonu harf-i formlarda yapılan harcamaları, DPT ve Hazine'nin kontrolünü geç-cek. KİTlerde bu yıl 20 trilyon liraya aşması beklenen açığı kapatmak için yüksek zamlaara bağvurulacak, buğdayda ve diğer ürünlerde de-stekleme alım politikasının terk edilmesi bu yıl göze alınmasa bile dü-şük taban fiyatları verilecek. Buğdaydaki taban fiyatın bu yıl da geçen

Türkiye'deki on bir büyük tekeli kuruluşun 1990'ıyl cirounun 57 trilyon lirayı aşacağını açıkladı.

Bu rakam, ülke bütçesinin % 80'inden fazlasına denk düşüyor. Ve yapılan zamların büyük ciroolar olarak nereye aktığını gösteriyor.

yıl olduğu gibi 500 TL düzeyinde tutulmak istemesi bunun bir örneği-dir. Nitekim İMF'nin sunduğu raparla birlikte tarım destekleme alımların- ve taban fiyat ilan edilmesi uygulamasının ekonomiyi büyük yık-ış oluşturdugu ilan edilerek bu uygulamaların terk edilmesi yönünde ilke kararı alındı. Zamlaar birlikte bağlandı. Siyasi riskler de gözönüne al-narak ani fiyat sokları yerine alıştırma alıştırta takiti benimsendi...

BU TABLOLUN NERESİ PEMBE?

Merkez Bankası'nın Genel Kurulu'na sunulan 1990 yılı ekonomik ra-porunda yer alan resmi rakamlar bile ekonomik krizi gözlemliyor. "Dur-gunluk", "geriye gidilecek" bu ekonomik rapor bile ana temalarını oluşt-urdu. Rapor'da dış borcun 49 milyar dolar, ödemeler dengesi açığının 2.6 milyar dolar, dış ticaret açığının 9.6 milyar dolar, iç borç stokunun 55.4 milyar dolar olduğu belirtildi. Ayrıca faizlerin yükselmesi, enfasyonun kontrol altına alınamaması, yatırımların durma noktasına gelmesi, kamu açıklarının hızla büyümesi, ihracat ve ithalatta dengein sürekli olarak ithalat lehine bozulması raporun köşe taşlarıydı.

Merkez Bankası'nın resmi raporundan da anlaşılacağı gibi ülkenin içinde bulunduğu ekonomik durum hiç de şimdiki kadar anlattığı gibi pembe tablolar çizmiyor. Gitliktçe çoğalan dış borçlar, üst üste yığılan iç borç stokları, çözümsüzlük kamı grevler, döviz girişinin sürekli olarak azal-ması, enfasyon ve devallasyonun koşar adım gittimesi artık düzeleme-yecek boyutlara geldi. Bu durum olursaydı içi çelişkilerde de ifadesini bul-burken, çıkan çatışan gruplar da huzursuzluklarını dile getiriyorlar. İşbir-likli büyük tekeller lehine yaratılan tablo, krizin derinleşmesi pahasına sürdürülüyor. Son yapılan istatistiklere göre Türkiye'deki 11 büyük te-kelci kuruluşun 1990 yılı cirousunun 57 trilyon lirayı aşacağı açıklandı. Bu rakam ülke bütçesinin % 80'inden fazlasına denk düşüyor.

Kamuyu da son olarak gündeme gelen ve tartışılan "ekonomik ön-lemler" bu olumsuz tablodan kurtulabilmesi için çeşitli ekonomik tedbir-lemler dile getirirken, çözümsüzlüğü aşacak bir yol bulunamıyor. Büyük te-kelci kuruluşlar lehine gelişen dengeler bütün yıkılı halkın sırtına bindi-rirken, kriz de giderek derinleştiriliyor. Bütçe açıklama, denetim dışına çıkan enfasyonist gelişime, dış ticaret açığına çare bulunamıyor. Ugu-lanan politikalar, çözümsüzlüğü derinleştirirken öte bir işlev görüyor. Alınışa siyasi iktidarın falazca bir alternatifi de yok. Ekonominin te-mel göstergelerinden olan enfasyon, üçlü rakamlara doğru ırmakırken, siyasi iktidar bunun önüne geçebilecek için kemeleri daha da sıkma-ktan ya da par-banmakla başka bir çare de bulunuyor. Bugün toplu-mal muhalefetin uşağı, boyut göz önüne alındığında 12 Eylül dönemi-ndeki kemir sıkma politikasının yeni biçimde hayata geçirilmesi oluduka zor. Geriye kalan para basma yönteminin ise enfasyonun daha da yük-seklerle fırlatılmasını ötesinde bir işlevi yok. "Yeniden yapılanma" aç-ıl-aldında kamuyu da son olarak gündeme getirilen "ekonomik önlemler" pake-tinin de adından başka bir yeniliği yok. Bizim gibi yeni-sömürge ülke-ler için yıllardır uygulanan ekonomik politikanın sadece anlamı değiştilir-mişinden ibaret. Krizin bütün yıkılı yeni geçmişte olduğu gibi bugün de zamlar ve vergiler yoluyla halka yüklenirken, büyük tekeli kuruluşların kân artırılyor.

SPEKÜLATÖRLER BİR GECEDE ZENGİN OLDULAR

Akaryakıtın griz maliyetinde bir artış olmasının rağmen akaryakıt-la başlayan zam fırtınasına her geçen gün bir yeni ekleniyor. Yabancı sigaraya yapılan zamla devam eden bu fırtınada halk her sabah uyanı-lığında yeni bir zamla karşılaşıyor. Üstelik yapılan bu zamlar pervasızca gerçekleştiriliyor. Örneğin yabancı sigaraların zamları son bantrol fi-yatı ne olursa olsun zamla fiyatları satılacağına açıklanması, ilk verilere göre stokçulara 160 milyar liralk bir gelir getirirken, bu gelirin kaynadı- da halkın cebi oldu. Bununla da bitmedi. Emek, çay da aynı sigarada olduğu gibi zam gördü. Zamları devam edecek, yeni zamların kaçınıl-maz olduğu da saklanmıyor. Aksine kamuyu da son olarak savunuluyor.

Siyasi iktidar ekonomisi giderlerdeki fiyat artışlarının kaçınılmaz oldu-ğuna söylerken, holdingler de giderlerdeki artışın doğa bir sonucu ola-rak zam yapmak zorunda olduklarını açıklıyorlar. İktidarı açığını zam ya-parak kapatıyor, holdingler, tekeller kârlarının eklemesinin zamlarla sağ-lanmaya çalışıyor. Olan halka oluyor. Çünkü halkın zam yapılabileceği bir şey yok. O ancak her geçen gün artan hayat pahalılığı karşısında daha çok çalışmaya mahkum oluyor. Yaşam koşullarının her geçen gün biraz daha güçleştiğini görüyor.

Bugün siyasi iktidar çözümsüzlüktü içindedir. O krizi derinleşmesini önleyebilecek hiçbir yonteme ve alternatifte sahip değildir. Muhalefet partilerinin durumu da farklı değil. Onlar da muhalefet adına her gün kendi çapsızlıklarını ortaya koymaktan başka bir şey yapmıyorlar. Onla-rın derdi, halkın kattanmaz zorunda olduğu ekonomik sıkıntının boyunu değil, bir an önce iktidara verilmiş simüri payından daha fazla kıl-arak. Ülkemizdeki yaşanan krizin neyevit statko ve geçmişten bugüne uygulan gelen politikalar çerçevesinde hiçbir çözüm şansı yoktur. Bu kısırdöngüyü kırmak halkın kendi ellerindedir.

İMF raporlarının büyük holdinglerin büyümesini uğruna, ücretlerin, maaşların kısalması anlamına geldiği, ülkemizde artık sır değildir.

Sagmalcılar Cezaevi'ndeki devrimci tutuklular Anti-Terör Yasasını değerlendirdiler:

"ANTI-TERÖR YASASI VE PRANGALI ÖZGÜRLÜK"

MÜCADELE: Anti-Terör Yasası'na neden gerek duyuldu? Hangi politik amaçlar üzerine işledi? Yasadan ne bekleniyor? Yasanın mücadele etkilere ne-ler olacaktır?

YANIT: Anti-Terör Yasası'na korku neden oldu. Olgıları halkın örgütlü, örgüt-süz mücadelesinden korkuyor. Halk kitlelerinin hak alma mücadelesine girmesi, grevler, boykotlar ve toplumsal muhafelet iktidarı korkutuyor. Burjuvazi halkın mücadelesine tahammülsüz, kindar ve acımasızca yaklaşıyor. Kırdır hiçbir za-man halka, -emeklere karşı bu denli açgöğsü açığa "sopa" olarak kullanılmı-ştı...

Aslında Anti-Terör Yasası oligarşinin siyasi krizinin açmazlarını ve mevcut ikti-darı güçsüzlüğünü gösteren önemli bir gelişmedir. Tüm emekçi halk kesimleri "dişman-terörist" ilan ediliyor. Olgıları kendi korkusunu bastırarak işi halkı koru-mayla ve örgütlenerek mücadele eden-lerden vazgeçmeye çalışıyor. Korku politikası üretmeleri bundandır. Yani An-ti-Terör Yasası korkunun gelişmiş olduğu boyutu simgeliyor.

Türkiye'de baskı yasalarının kurumaş-masının bugünkü amaçladığı sembölu Anti-Terör Yasası'nda demokratikliği önün-lama uygun düzenlemelerden (141-142-163'ün kaldırılması, Kürtçe kısmi serbestliği) y. tutun da, tüm eski ya-saların arabaüstü tarzda, yine baskıları meş-rulaştırarak düzenlemelere kadar, ne aran-sanz var.

Dün 12 Eylül öncesine dönüştürce ko-rulmuş yetiyordu. Mücadele bunu aş-tı. Halk bu demagogiye, tehdide aldırma-dı, kanmaz oldu. Bu sefer "SS Karamanleli-ni" gündeme getirdi, ceza yasasını emek-çiler aleyhine adanmıştı. Halkın sırtında 1 Mayıs'da, direnişlerde, gösterilerde israil sopaları kırıldı. İşçilerin korkusu büyükten halkı korkutmak ve mücadele-den vazgeçmeye için yeni korkular içi edilmeye gerciklerd. Anti-Terör Yasası gündeme getirildi. Ancak halkın korku poli-tikası, Anti-Terör Yasası'na dürttüle ya-nı verecek, bunu da asacak, oligarşi ye-ni faşist yasa ve uygulamalara basıyora-çaktı.

Devrimci yapıyı "kaybedimci", de-mokratik alanda hak arama mücadelesi verenleri "toplama", "cezaevine, terörist hücrelerine atıyor", devrimcileri destekle-yen halk kesimlerini de "terörist (diş-man) ilan ederim" ve "geleceğini karartı-mı" tehditleri sömüyecekler. Yasaya ne-yin amaçladığı noktada hemen he-men tüm devrimi çevrelerde benzer gö-rüşler mevcut. Ancak bu benzerlikler bir-çok konuda oldukça iyi yine söylem-leri öteye gilmeyeceği benzyor. Umarız bu konuda pratik bizi yanıtır.

Olgıların çözümlüştüğünü çözü-mü olarak gündeme getirilen ve halklara dayatılan her yeni baskı-terör-yasak poli-tikası nasıl iflas ettirilmiş Anti-Terör Ya-sası da iflas ettirilecektir.

Röportaj:
Ali Osman
KÖSE

zaevilerindeki siyasi tutsakların tutumu nasıl oldu? Kamuyuana verilen ilanlarda adletsizlikten, eşitsizlikten söz edildi. Adletsizliğe uğradığınızca inanıyor musun?

YANIT: Bu yasanın cezaevlerinde düş-en pay çok açıktır. Mücadele eden devrimcileri teorit-özüm hücrelerine gönde-rmek ve götürmek, mevcut hakları gas-pı, ailelerin evlatlarını savp olma ça-balarını "terörizm" ilan etme vs. Şimdiden saldı başla ve siyasi tutsakların açık görüş budur. Diğer yandan yasın cezaev-lelerinde bir kısmı siyasi tutuklu ve hüküm-lüklerde farklı tepkileri yu açtıdı da bir gerçektir.

Üzun yıllar cezaevlerinde yatan İleri-ci-devrimci çevre ve kişilerin, Anti-Terör Yasası'nın özüne, biçim ve temel olarak karşı çıkılmalı gerekirken, "anti salver-me" ile ilgili tartışılmalı, İleri kamuoyu-nun beklentileri buya çıkartacak tarzda açıklamaları bulunmalı, basına İleri ver-meleri gerekten İüzü bir durum. Sanlı sayıllar, aralı dolusu faşizm üzeri-ne tahiller yapılar kendileri değillirmiş-çesine, şarlı salverme tartışılmalı bir-likte faşizmden "teşkil", "adalet" söyle-mek, devleti (dahası Özal-ANAP İkidarı-nı) tarafsız bir hakeemliği gibi görme-yişliğe düşülyor. Devletin "İleri salıp teşkil bağlamasından" yakanlar var. Ne bekleniyordu antıyorgancı Dava dün MH-Ph'nin göstermeli arıyorgancı söyle-miyor muydu? Bu arıyorgancı kendii "prangalı özgürlükleri sözkonusu oldu-ğunda, MH-Ph'nin organize edip kulanlar-ından "haksızlığı" düştürmesini isteycek kadar devrimci politik tutumdan uzak ta-vırları sergileyebilyorlar. Bu tutumların özü yeni değildir, biçimi yenidir, ama bu-rada bunu açmanın gereği yok. Hem "taş gibi sağ" olduğunu söyleyip, hem de konu hakkında İki satır yazı-yaz-ma, "adletsizlik" ve "eşitsizlik"ni üzeri-ne gımede diye Altan Öymen'in karsya-na Abdi İpekçi gibi, onlardan farklı olma-yan bir burjuvazı demetler çıkartıp si-temde bulunmaları adı, devrimci tutum olamaz. Ya yasanın bütününe ve özü-ne karşı çıkıp mücadele edeceksin ve onun karşısına kendii yasalarnı çıkarcaksın, ya da bunu yapıyorsan, siyasi baskı açını ona göre tanımlayacaksın. Burjuva demokrasilerine karşı en geniş kesimleri yasaya karşı çıkmaya çağırarak ayır bir şeydir ve gerekirdi de. Ama ömegin bir Altan Öymen "Devrimlere haksızlık yapı-yor, onlar da 'prangalı özgürlükten' ya-

rarlanmalı" biçiminde yazmadı diye, kar-deşi Orsan Öymenle kurulan "dostluğu" kalıp adanını yüzüne vurmak, "taş gibi sağım" bir devrimcinin tavıı olabilir mi? "Bizim ödememiz sadece hapishanedan çıkmak değil" diyen arıyorgancılar yasa-yı telden karı çıkmayı gündemleştirme-meleri gerçeğin hiç de böyle olmadıgı, ödemelerinin farklı olduğunu, gösteriyor. Şartlı salverme, 146, 125'i de kapsayın-ca adalet yerini bulmuş, Anti-Terör Ya-sası'nın bütün halka saldı demek olan ka-rakteri değışmiş; 12 Eylül dosyası kapamış mı olacak? Eğer devrimciler 'pranga-li' özgürlük' uğruna, yasanın bütünsel faş-ist karakterini geri plana İttirorsa, öyle bir sorunun yanı "evet" olabilir. Ama biz bu yasanın 12 Eylül ruhunu devam etti-digini düşünüyörz.

MÜCADELE: Anti-Terör Yasası'nın şartlı salvermeyi içeren maddelerine göre serbest bırakılan siyasi tutsakların ka-muoyuna yaptıkları açıklamalara ne dıyrsunuz? Cezaevlerindeki devrimcilerin düş-ünçelerini terimden olabildirmi?

YANIT: Basından şu ana kadar İzele-yıldızgımdı kamuyana söyleyiş yapın, açıkla-ma veren arıyorgancılar söyledikleri, devrimcilerin duygu ve düşüncelerini değildi. Anti-Terör Yasası'nı TV'de, basında tele-fuz etmekten bile özerle kapandıran bu yasa hakeem ve "özgürlük" konusunda söylediklerini keskinlikle katılmıyoruz. "Dünyadaki ve Türkiye'deki gelişmelerin de insanların düşüncelerinde özçürce İfa-de etmesini denak tanyacak öden ol-duğunu görüyoruz." diyen, "Yüz yıllara malum" bini söderi, İderideki tutsak devrimcilerin düşünceleri değildi, kelime-nin tam anlamıyla 12 Eylül rehabilitasyo-nundan geçmiş bir kafa yapısını ruhsal, düşünel durumunu anlatıyor. Bisi de-ğın çılıyor ve en atıl sona görebiildiği en önemli değışiklik Atılçık'deki Galleria İle telefon, bilgisayar vs. nin yaygınlaşması oluyor. Bir an kendimiz TV'de "İzoartın İkinden" programını seyrediyor gibi his-settik. Prangalı özgürlüğü özgürlük ola-rak kavrayan, kabulünen insanların sacak müdamele dönmeye diye bir derfieri ol-madığından, çatan İlanca hakeem, mü-cadeledeki gelişmelerde gözlerini dikme-yenlerin geçmişle bugünün farklarını orta-yı koyması beklenemez. Kendini suçlu görüp bugün affedilecekleri insanları devrimcileri duygu ve düşüncelerini ter-ci-men olamazlar.

Ömegin, zamanında bir sosyalist der-değide müdirlük yapmış birinin düşün adı-mı atar atmaz söyledigi bir söz var ki, evlere şenlik. Cezaevi yasanını "Yuppi gezegeninde sürgünlük" olarak İfade ediyor. Bu sagnmaklı bizi nasıl anlatır. Bizim işi cezaevi yasası onuru bir direniş tarih-di. İki yudumlarını özgürlüğün İarifi sa-yanırları, bir salıncığa benzetilenler özgürlük ölüyü kaybolmuş demektir. Böyle-li-rinin dşında özgürlük mücadelesi de bit-miştir. Nasıl olsa İiklerini özçürce yu-dumlayabiliyor, salıncığa yazılabilyorlar! Özgürlük, bağımsızlık, sosyalizm mü-

cadelesi verdikleri söyleyenlerin, halkın özgürlük talebini kendii özgürlük İle öz-deşleştirilenler cezaevinden çıkarak çik-maz bunları dejenere emeleri, bir yanıyla da şartlı salverme konusunda bu insanları için şart vs. ye de gerek yoktur ama ol-garşi kindar ve korkak olduğı için şart koşuyor) yasalarnın uygulamaya konu-lmasında geç kalındığını gösteriyor.

Cezaevleri bugün Türkiye sınıf mü-ca-delesinde onurlu bir yer sahiptir. Bu onuru, direnişle, şehitler vererek kazan-çık. Yıllarca her türlü insanlık dışı faşist baskı ve kişisizleştişme, apolitikleştirme politikalarına karşı devrimci İikliği, İnan-çı, onuru yükseltmek, geliştirek yantı ver-di, Şimdi, on yili aşkın bir süre devrimci değerişleri bezenmiş bir yasayı, bu za-mana kadar ne için düştürdün, faşizme ne için direndiğini anlamı ve değeri ni kaybetmiş olanlar, direndikleri yıllar ve değeri adna İhanet etmiş sayılıyor. Bir devrimcinin özgürlük anlayış ve yasa-mıyı nasılları oluşturan devrimci yasa ve mü-cadelesinin dşındaki günlük yasanın ayrıntılarına İndirgendiğinde hiçbir anlam taşımaz. Devrimi kalmak, devrimci yapmaka İsteyenler açısından İse özgürlük tanım "O Büyük Yun'ca kadar değış-meyecektir. Dolayısıyla şartlı salverme, tecl vs. bizim İstemimiz ve İarışma konu-muz olamaz. Özgürlük ekinimizde de-ğiyörz.

MÜCADELE: Bu yasayla ilgili kamu-oyunda çeşitli tepkileri nasıl değerişler-di-rsünüz? Basın, barolar, sendikalar, meslek odaları, demokratik kitle, örgüt-le-niye tepkileri gösterdi mi?

YANIT: Yasaya o kadar "İleri ke-simler" hedeflemekle beraber toplumsal muhalefetiğin her kesimini hedef de-ğır bıkarmıyor. Basın devlet ve İkidarı bo-ra-zında yasaya, barolar her türlü hukuk dş-İği kabulennmeye, meslek odaları, sen-dikalar, demokratik kitle örgütlerini İlev-ş-z kılınmaya malik oluyor. Bu durum bütün oplağılığıya ortaya çıkmış olma-sına karşın, bu kuruluşların gösterdiği de-ğış, yasanın anti-demokratikliği, hukuk dş-İği, kendii değışik çelişki olduğı, eşitsizlik-ler taşıdığı yönünde basın açıklamaları yapmaktan İyide varabilmis de-ğildir.

Yasanın bu özelliklerine uygun yap-lması, İarışması ve İteşir edilmesi yanlış değildi. Ancak bunları İarışması yasa-nın gerekçesi anacını, İarışgı gözden-derinleştirmek de İyide ulaşmamalıdır. Öne çıkılması gereken yan, yasanın bütü-n-lüğü aleyh ve özüdür. Yasanın şurası-ndan, burasından değili, bir bütün ola-rak İetmek ve pratik tavır alşın değildi-mek İetmek gerekliyör. Sonuna böylesi bir bakiş açıyla yaklaşıldığında tepkle-rin İderecek olması gereken bir düzye ulaşması ve yasanın İleşmez hale gel-mesi kaçınılmaz olacaktır. Kaldı ki, barolar, sendikalar, demoklerin vd. demokratik kuruluşların yasa-yı telden karı çıkmak-ta ve bu doğrultuda bir mücadele yürüt-meleri, kendii varlık koşulları için de zo-nulundur. *

Mücadelenin geleneklerine sahip çıkma bilinci kendini gösterdi. 7 Mayıs ülke çapında kutlandı...

I MAYIS'I YASALLAŞTIRMADA BİR ADIM DAHA

* 1 Mayıs 1991 bir yandan uzlaşmacı sendikacıların ve oportünistlerin, diğer yandan sınıf bilinci işçilerin neler yapabileceğini gösteren bir gün oldu.

İkiddir, düşüncesi özgürlüğü sınırlayan yasakların kaldırılarak demokratik bir atılım yapıldığı demagojisini sürdürürken, 1 Mayıs'ın yasal olarak kutlanmamasına izin veremeyerek gergeğin hiç de böyle olmadığını gösterdi. İşçiler uzun süre izin çıkacağı umuduyla oylarını, 6 sendikacıların genel merkez düzeyinde yaptığı kutlama başvurusu son anda reddedilerek 1 Mayıs potansiyeli eritilmeye çalışıldı. Bu gelişme, işçilere bir kez daha 1 Mayıs'ın yasallaşmasından esas olarak kendi mücadelesine bağlı olduğunu gösterdi.

1 Mayıs sadece işçi bayramı olarak düşünülmemelidir. Hakim sınıfların 1 Mayıs'ı reddedileğinden temelde işçi sınıfının varlığını reddetmeye eğilimi vardır. 1 Mayıs, oligarşi açısından işçi sınıfının varlığını ve büyük gücünü, bununla birlikte de istemlerinin kabul edilmesini getirecek bir simgeye dönüşmektedir. Ve bu yüzden 1 Mayıs'ın yaptırımamak için her yolu başvurmak tadır.

1991 1 Mayıs'ı hazırlıktan, yasal izin başvurusu yapan genel merkezlerin oligarşinin oyalmaya oyununa gelmesine sahne olurken, İstanbul Şubeler Platformunun, işçi sınıfının haklarını, sorunlarını yabancılaştırdığını da gösterdi. Genel olarak 40 şubenin katılımıyla yapılan çalışmalar, 1 Mayıs öncesinde 15 civarında şubenin katılımıyla sürdürüldü. Ve bu çalışmalar da genel eğilim de, önce Türk-İş kararlarına uymak, daha sonra genel merkezlerin başvurusunun sonuçlarına katılmak, diğer başvuru reddedilirse yine Türk-İş'in tavrını uygulamak şeklinde bir uzlaşmacı eğilim olarak ortaya çıktı. Devrimci işçiler gerek platformda, gerekse çağırma birimlerinde önce Taksim'de kutlama yapılmasını, diğer yasal izin sağlanırsa buna katılacaklarını, 1 Mayıs'ı kutlamak için cesur davranılmasını ve davranacaklarını sürekli vurguladılar, savundular. Bunun yanında devrimci belediye işçileri, kutlama için yasal izin verilmesini istildiler, kendi sendikaları önünde toplanarak yürüyüş yapacaklarını,

kendi güçleriyle 1 Mayıs'ı kutlayacaklarını belirttiler. Platformu da bu eyleme davet ettiler.

1 Mayıs'a yaklaşan günlerde izin çıkacağı umudu, platforma katılan şubeleri, "nasılsa gelecek kalmayacak" düşüncesiyle belediye işçilerinin bu önerisini benimsemeye sevk etti. Böylece onlardan geri kalınımsız oluncaya kadar. Ama süreç, tersi yönde gelişti. 1 Mayıs başvurusu reddedildikten, önceki yıllardan farksız polisiye önlemler alındı. Bu noktada gerekçeler tekrar ortaya çıktı. Birkaç gün önce katılacağı belirtilen Şubeler Platformunun üyeleri ve kitleleri gösteriyi gelmediler.

Belediye-işçilerinin 1 Mayıs'a yönelik çalışmaları ise, daha 15 Martta 1 Nolu subede başlatılmıştı. Öncelikle Ortaköy Kültür Merkezi ile birlikte 1 Mayıs'ın tarihçesini anlatan slayt gösterileri ve tiyatro oyunu hazırladı. Bu gösteri ve oyunlar, FOSEM ve Ortaköy Halk Sahnesi oyuncularından tarafından, şubeye yaklaştıkça yedi bin işçiyi zillettiler. İşyerlerinde 1 Mayıs'a ilişkin afişler asıldı. İşyerleri yönetim kurulu, tüm temsilci ve üyeleri 1 Mayıs mitingi için başvuru evraklarını hazırlama çağırısı yaptı. Belediye-işçileri 1 Nolu, Doğuöğ, 2 Nolu, Mezbaha, İtfaiye ve Anadolu şubeleri toplanarak, genel merkez 1 Mayıs'ın özünü uygun kutlanmasını için yazılı talepte bulundular. Buna İzmir, Zonguldak ve Karabük şubeleri de katıldı. Aynı toplantıda başvuru için tertip komitesi başkanlığına Şükrü Kartal getirildi. Aynı şubelerle 5 Nisan'da ortak temsilci kurulu yapıldı. Toplantıda, Taksim için miting başvurusu yapılmasını yanı sıra, izin beklentisi içine girilmesini gerektirdi, izin verilmediği koşullarda, üretim durdurulacaklarına çıkılması kararı alındı.

Daha sonra Belediye-işçiler genel merkezin başkanlığını yaptığı miting başvurusu nedeniyle ayrı bir başvuru bulunmadı. İzin verilmediği durumda, alınan karar gereği, genel merkez önünde toplanıp Taksim'e yürüyüş kolu oluşturulacaktı. Bu İstanbul Şubeler Platformuna açıklandı. Açık çağrı yapıldı. Genel merkez önünde toplanma gerçekleştirilmezse, alternatif yeri Sarayhan'deki İl Sağlık Müdürlüğü'nün önü olarak belirlendi.

Devrimci belediye işçileri kararlarına ve işçi sınıfının bu önemli gücüne sahip çıktılar. 1 Mayıs günü belediye işyerlerinde üretim durdu. Saat 9.30'dan itibaren işçiler, şubeler ve genel merkez önünde toplanarak kalabalık gruplar oluşturdular. Saat 9.55'te şube başkanları genel merkez önüne çıktılar. 1 Mayıs günü sabahı 3000 civarında işçi Sarayhan'de sendikaların civarında toplandı. Böylelikle işçi sınıfının kendi hakkını talep edebilecek morale ve güce sahip olduğunu, asıl engelin başlangıçta gösterilmiş, korkak, her fırsatta ulaşan önderlerde olduğunu ortaya koydular. Toplanan işçi kitleleri polis uzun süre dağıtma yoluna başvurmadı. Çünkü belki burada aç sayda insan vardı ama bu işçilere saldırmaları henüz atıl durumdaki büyük işçi gücünü hareketle geçirebilirdi. Kitle genel merkez karşı sırasına geçip, programı doğrultusunda yürürken oportünizm, platformdaki şubelerin katılmayarak vurdukları darbeye bir darbe daha ekledi. Gösteriyi haber alan oportünizm, birkaç işçilik gruplar halinde ciddi bir çalışmaları olmadıkları halde devrimci işçi kitleleri içinde yerleştiler. Ardından beklenmedik bir anda pankart aç slogan atarak kaos ortamı yarattılar. Oportünistlerin "Biz şunu yaptık" diyebilmek için yaptıkları bir fırsatçı, kitlenin dalgalanmasına, polisin de zamansız saldırısına yol açtı. 1 Nolu Şube Başkanı Şükrü Kartal, pankartların provokasyona neden olabileceğini söyleyerek, kitlenin dağılmasını önlemeye çalışırken gözaltına alındı. Eylemi sabote ederek pankart açan üç beş kişi ise bu arada ortadan kaybolmuştu...

Yoğun güvenlik önlemleri ve bu gelişmeler nedeniyle Belediye-işçileri binası önünde toplanamayan işçiler, 1111 ufak gruplar halinde belirlenen ikinci yere yönelediler. Saat 10.20 sıralarında ise Kamursel, Ben-Sen'i, Sağlık-Sen'i menurhan da aralarında bulunduğu 3000 işçilik belediye işçisi Sarayhan'deki İl Sağlık Müdürlüğü önünde toplanarak yürüyüş kolu oluşturdular. Toplanan kitle yürüyüşe geçti. "Halkıyız Kazanacağız", "Yaşasın 1 Mayıs" sloganları atılmaya başlandı. Bir süre yürüyüşünü sürdüler

kitle, polisin müdahalesi ile birlikte, çevrede bulunan ara sokaklara dağılıyor ve gösterilerini buralarda devam ettiriyor. Kitlenin düzene sokulmasını sağlayıcı daha iyi karşılık verme ve etkili bir tavır koyma olanağı varken, bu yapılamadı ve devrimci işçilerin toplantıya taşıdıkları enerji değerlendirenlenmiş oldu.

OPORTÜNİZM EYLEM ÇALIYORI...

Oportünizm de ufak bir grup olarak Sarayhan'e geldi. 1 Mayıs öncesinde ve 1 Mayıs günü hiçbir şey yapmanın sefaletli Sarayhan'e gelen oportünizmin amacı eylem yapmak değil, yapılan eylemi çararak kendine mal etmekti. Oportünizm, bilinen taktiklerini bir kez daha devrimci göstermiş. Mücadele edenlerin ardından parsa toplama taktiklerini... 1 Mayıs öncesinde ciddi hiçbir hazırlık olamamasını verdiği rahatsızlıkta, zevahiri kurtarmaya çalışıyordu. Kapıktırcı bir mantıkla slogan atıp, pankart aç eylemi sabote etti. 1 Mayıs günü "Üretimden gelen gücü kullandık." diyenler ise her zamanki palavralarına bir kez daha devam ettiriler. Ne 1 Mayıs öncesinde, ne de 1 Mayıs günü büyük işçiler yapıyor pozları arında, hiçbir şey yapmadılar. Onların dövdüğü su, havanın dışına bile taşamadı...

Oportünizmin faydacı ve fırsatçı girişimleri her ne kadar devrimci belediye işçilerinin kararlarına sonuna kadar cesaretle sahip çıkarak düzenledikleri devrimci gösterinin hedeflerine varmasına yol açtıysa da, işçilerin bu tavır Türk-İş'in 1 Mayıs'ı kapalı salonlara hapsederek işçileri satan tavrına. Türk-İş içinde ve dışındaki demokrat sendikacıların işçilerin gücüne güvensizliğine verdikleri somut bir cevap oldu. 1 Mayıs işçilerin mücadelesi üzerine yükselmeden, işçi sınıfı o yaptırımcı gücüyle oligarşinin karşısına çıkmadan kazanılamayacak, kazanılmasa da kalıcı olamayacaktır. Bunun yolunu açmak için de devrimciler bilinci ve planlı büyük bir çaba, her fırsatta devrimci sorumlulukta değerlendirmeye görevi düşüyor.

1 MAYISTA ALANLARDAYDIK

1 Mayıs günü, Taksim Meydanı'na da

çıkıldı. 1 Mayıs günü, yine her zamanki gibi Taksim'de "geniş güvenlik önlemleri" alınmış, Taksim'e polis yığılmıştı. O gün Taksim'de halktan çok polis vardı. Sivil, resmi, çeviyi her oradaydı. Amaç Taksim'e hiç kimseyi çıkarmamaktır. Buranın önemi herkes tarafından biliniyordu.

1991 1 Mayıs'ında tüm bu önlemlere rağmen, polisin şaşkın bakışları arasında iki devrimci Taksim Meydanı döviz asarak, "Yaşasın 1 Mayıs" sloganları atarak yürüdü.

Alınan tüm güvenlik önlemleri 1 Mayısta Taksim'e çıkılmasını engel olamamıştı. Tüm önlemlerin boşa gittiğini gören polis, bu kez de çareyi iki kişiyi gözaltına almakta buldu. Ancak tüm bunlar Taksim'de 1 Mayıs dövizinin asılması, 1 Mayıs bayrağının dalgalanmasını engelleyemeyişi.

1 MAYIS EYLEMLİKLERİ

İSKİ

1 Mayıs sabahı, Feriköy'de çalışan işçiler saat 9'dan itibaren, fabrikanın yemekhanesinde toplanmaya başladılar. Diğer işyerlerinden gelen işçilerle birlikte, yaklaşık 1000 kişilik bir kitle oluştu. İşçiler, gerici, faşist yandaşlar Tesci'nin 4 Nolu sendikası temsilcileri aracılığı ile yolladığı Türk-iş'in bildirisini okumasını engellediler. Daha sonra fabrika dışına çıkan işçiler, "Yaşasın 1 Mayıs", "1 Mayıs Engellenemez" sloganlarıyla yürüyerek yolu trafiğe kapatılar. Burada konuşmalar yapıldı ve devrimci işçilerin hazırlandığı bir bildiri okunurken, sık sık sloganlar atıldı. Yaklaşık iki saat süren bir eylemden sonra, işçiler kartlarına "Bugün 1 Mayıs oldu" için çalışmıyoruz," yazarak işyerini terk edip Aksaray'daki merkez binanın önüne gittiler.

TEKEL LİKÖR FABRİKASI

Burada da devrimci-demokrat işçiler 1 Mayıs'ı işyerlerinde kutladılar. Kutlama için görev bölümlü yapıldı. Para toplama kararları alındı. 1 Mayıs'a ilgili dövizler hazırlandı. Hazırlanan dövizler yemekhaneye girilerek gürültülebilecek yerlere asıldı. Bütün masallara kanarfiller kondu. Bu fabrikadaki işçilerin çoğunda Marksizm'deki derginisin 1 Mayıs'la ilgili çıkarmış olduğu özel sayı vardı. Hazırlanan bir bildiri okunarak kutlama alkışlarla sona erdirildi.

DEVİRCİ GENÇLİK

1 Mayıs gösterileri Taksim'e dövizle giren iki devrimcinin sloganları ve direnişleriyle başladı. 10. 30'da Belediye-iş'in önünde ve İl Sağlık Müdürlüğü'nün önünde işçi ve memurları katıldığı yürüyüşler yapıldı. 12. 30'da ise, Eminönü-Sultanahmet'da yapılan gösteri ve yürüyüş büyük bir coşku yaşandı.

Daha sonra Devrimci Gençlik ve Liseli Devrimci Gençlik gösteri ve eylemlerine devam etti. Kadıköy'de, Kocamustafapaşa'da, Şirinevler'de yaklaşık 30 kişi gösteri ve halka yönelik konuşmalar yaptılar. Kocamustafapaşa'da Migros ve Garanti Bankası'nın, Şefaköy'de Garanti Bankası'nın, Kızıltoprak'taki ANAP iş binasının tutulduğu gelen haberler arasındaydı.

ANKARA

1 Mayıs öncesinde Ankara'nın yaklaşık yirmi ayrı yerinde pankartlar asıldı. "1 Mayıs Yaşasalmalıdır", "Yaşasın 1 Mayıs-Biji Yek Gulan", "1 Mayıs Şehitleri ölümsüzdür" sloganları, asıyevan ve propaganda bürosuna ana eksen oldu. Birçok mahallede "1 Mayıs Yaşasalmalıdır" sloganlarının yazıldığı görüldü. Aynı günlerde belediye otobüslerinin arka camlarına da bu içerikli afişler asılmıştı.

1 Mayıs çalışmalarını Kızılcahanama-Söğüşu bölgesinde düzenlenen dostluk gezisi sürdürdü. Disiplinli ve coşkulu bir havada geçen gezide işçi, memur, gecekondu halkı ve öğrencilerle dayanışmanın ve kayışmanın en güzel örnekleri yaşandı. AYO-DE'li öğrencilerin halk oyunları ve mizansen grupları dışında, Gruz Ek'in de söylediği türküler ve marşlar kitlenin coşkusunu artırdı.

Üniversitelerde de TODEF'in ülke genelinde ilan ettiği 1 Mayısta derslere girmeme kararı sınıf, anı, yemehane konuşmalarıyla desteklendi. Günlere süren çalışmalar sonucu, ÖDTÜ, Gazi, Ankara Üniversitesi ve Hacettepe

Üniversitesi merkez ve Beypetpe kampüslerinde

kitleyle diyalog kuruluyor ve TODEF'in boykot çağrısı 1 Mayıs günü büyük oranda boşalan anfilelere yankısını buluyordu.

Liseli gençlik de 1 Mayıs çalışmalarında yerini almıştı. Liselerdeki sınıf konuşmaları yapıldı, afişler asıldı. 1 Mayısta derslere girmeme çağrısı birçok okulda kışın hayatına geçenken 50 Yıl Liseli 1 ve 2. sınıflarında hiç ders yapılmadı. Yıldırım Beyazıt ve Tuzluca'yı liselerinde ise katılım % 50'nin üzerinde oldu.

1 Mayıs gününde gelindiğinde ise Kurtuluş-Kıbrıs Caddesi üzerinde bir gösteri gerçekleşti. Yol ateşlerle trafiğe kapatıldı. "Yaşasın 1 Mayıs-Biji Yek Gulan", "1 Mayıs Yaşasalmalıdır" yazılı pankartlar açıldı. Gösteride "Yaşasın 1 Mayıs", "1 Mayıs Yaşasalmalıdır" sloganları atıldı. Gösteri bitiminden sonra, dağılanlardan bir kısmına o sırada oranda gecmekte olan bir polis otosunun müdahale etmek istemesi üzerine, polis otosunun tahrip edildiği görüldü.

Ayrıca işçiler, Büyükşehir Belediyesi Fren İşleri Müdürlüğü bahçesinde 1 Mayıs'a ilişkin yapılan toplantıya da katıldılar.

"Polis denetimi yoğun, çok gözaltı olabilir, kitle böylesi eylemlere hazır değil," diyenler de oldu. Kitleleri pasifize eden,

mücadele kaçıklığını mesurlaştırma gayreti içinde olanların "gelenekleri bir kez daha kırılıyordu.

DİYARBAKIR

Demokratik kuruluslarda, sendikalarla ve diğer kesimlerde 1 Mayıs'la ilişkin propaganda çalışmaları yapıldı. TÖ-DEP'li üniversitelerde 1 Mayıs'ta sınıflarda değil, alanlarda olalım" şıyrları, bu çalışmaları desteklediler. Geçen yıllara oranla 1 Mayıs'ı tartışan, sahip çıkmak isteyen halk ise, henüz sıra sendikaları aşabilecek durumda değildi.

27 Nisan tarihinde ise yine 1 Mayıs'a ilişkin iki pankart asılmıştı. 1 Mayıs günü Diyarbakır'da yoğun güvenlik önlemleri alınmıştı. Bu önlemlere rağmen, Mardinkap'da bir gösteri gerçekleşti. Yolların ateşe verildiği gösteri sırasında, "1 Mayıs Engellenemez" sloganları atıldı. Gösteride "1 Mayıs Yaşasalmalıdır", "Halkıyız Kazanacağız" pankartları açılmıştı. 300 metre kadar süren 1 Mayıs gösterisi boyunca "Yaşasın 1 Mayıs", "Kahrolsun Faşizm, Yaşasın

temsilcileri komitede yerini alırken, gerive kalan coşukluğunu yine biz oluşturduk. "Tertip Komitesi" başkanlığına şube başkanımız seçildi.

Baştan sona açık ve net bir tavır takındığımız için "geleneksel sol" yalpalanmaya başladı. Likat-İş'i alana çıkarmaktan vazgeçmeye çalışlar. "Alana kimse gelmezdi." Bütün bunları aşmanın bilidi.

26 Nisan'da valiliğe bayırdı. 27 Nisan'da "Haydi 1 Mayıs 1991'e 1 Mayıs Yaşasalmalıdır" afişini tüm Mersin'e yaptırdık 35 kişi gözaltına alındı. "Tertip Komitesi" yer alanları evleri polis ve jandarma tarafından basıldı ama kimseye evde bulamadılar. "Tertip Komitesi" 28 Nisan'da basın toplantısı düzenleyerek, gözaltıları protesto etti. Ve serbest bırakılmasını istedi. 29 Nisan'ı alması hervey serbest bırakıldı. 30 Nisan'da mitinge izin vermedikleri bildirildi. Tertip Komitesi "basın toplantısı"na bu keyfi tutumu protesto etti. Durum değerlendirildikten sonra "Sartlar ne olursa olsun, alana çıkıp bu durum protesto edilmesi ve Yaşasın 1 Mayıs; denilmelidir" diye bir karar alındı. Kışıl-İş'le bu kararda yer alamayacağını belirtti. Tertip Komitesi diğer demokratik kuruluşları, alana çıkacak olanları 1 Mayıs günü saat 10. 00'da belediye binasının önündeki parkta toplanmaya çağdı.

1 Mayıs günü liman çevresi ve Likat-İş Mersin Şubesi etrafında olağanüstü güvenlik önlemleri alınmıştı. İşyeri şahasında şube önderliği altında toplanan işçiler, iş sahasında 500 metre yürüyerek "Yaşasın 1 Mayıs", "1 Mayıs Yaşasalmalıdır" sloganları attılar. Kitle yapılan konuşmalarla coşuyor ve bayramına sahip çıkıyor.

Sevki yerine geldikten sonra şube sekreteri bir konuşma yaparak, eylemi belirtti. İşçilerin bayramını kutladı ve onları alana çağdı.

Tertip Komitesi'nin belirlediği toplantı veri sıkı güvenlik altında. Cumhuriyet Alanı kapatılmıştı. Buna rağmen saat tam 10. 00'da üstünde "1 Mayıs'ı Kutlamak, Deşil, Onu Yaşalamak Suctur" yazılı çelenkle birlikte yola çıktı. Yürüyüşün başlamasıyla birlikte gergin bir durumda bekleyen kitle, cesaretle kortejdeki yerini aldı. Kol kola girilerek korteji düzenlediler. Tertip Komitesi önce alkışla coşukyu artırdı, daha sonra, "Yaşasın 1 Mayıs", "1 Mayıs Yaşasalmalıdır", "İşçiyiz Haklıyız Kazanacağız", "İşçiler El Ele Genel Grev" sloganları attı. Disiplinli ve kararlı bir şekilde yürüten yaklaşık 300 kişilik kitleye polis müdahale etmedi. Alana gelindiğinde Tertip Komitesi Başkanı sıyah çelengi alana bıraktıktan sonra "1 Mayıs şehitleri" için sayı düzenlendi bulundu. Burada yapılan konuşmada, "Ülkemizin karşı karşıya emperyalizme peşkes geçen, emperyalist ülke bayaçklarının topraklarımızda dalgalanmasına ses çıkarmayan kitleler, kendi işçine adan kesiliver, 1 Mayıs'ı keyfi gerekçelerle yasaklıyor. Bunu protesto ediyoruz. Bir gün milyonlar emeciyelle birlikte coşukya kutlayacağımız 1 Mayıs'lar da olacaktır" denilerek eylem bildirildi. Kite disiplinli bir şekilde dağıldıktan, Tertip Komitesi kitle dağılına kadar alana kaldı. Bu kararlık ve gözaltı olamaması kırıldı given yarattı.

MERSİN

Mersin'de 1 Mayıs kutlamalarında liman işçileri ön sahaydı. Derginize yazıldıkları "Biz Mersin Limanında şaban liman işçileriyiz. 1 Mayısta statileri yaktık, alanlara çıktık," diye başlayan mektuplarında gelişmeleri şöyle anlatıyorlar:

1 Mayıs çalışmalarımız savaşta karşı kampanya, 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nü kutlamak gibi etkinliklerle yürüdü. Mayısta görüşmelerini başlayacak yeni dönem toplu iş sözleşmesi için hazırladığımız taslağı 1 Mayıs'ı koyduk.

1 Mayıs'la ilgili açık tavır koyduk. 1 Mayıs'ın yaşasılması gerektiğini ve 1 Mayıs'ın özine uygun kutlanacağını, bunun için izin verilse de verilmesinde alana çıkacağımızı belirttik. Bir basın toplantısıya "Biz alandayız," mesajını ilettilik. Bu çağrı sendika ve demokratik kuruluşlarla kışırında yarattı. Biz "Sözleşme Komitesi" olarak 7 kişilik Tertip Komitesi'ni evrakları hazırladık. Diğer sendika ve demokratik kuruluşlara çağrı yaptık.

Sonuçta çağrılarımızdan fazla sonuç çıkmadı. Sadece Kışıl-İş ve Tursan-İş başkanları ve İİHD ve halkçıleri birer

BURSA

Bursa'da 1 Mayıs öncesinde 1 Mayıs'la ilişkin çeşitli sentlerle yaklaşık

yirmiyeye yakın pankart asıldığı bildirildi. Bunun yanında, 1 Mayıs'a ilişkin olarak yazılanlar yapıldığı ve bildirilerin dağıtıldığı görüldü. UL-DER, 29 Nisan'da "1 Mayıs Yasallaşmalıdır" sloganı düzendi. Tiyatro, halk oyunları, şiir, marşlar, turlukler ve sloganlara 1 Mayıs coşkusu geniş kitleye taşındı. UL-DER, öğrencileri 1 Mayıs'ta boykot etme ve alanlara çıktırı. TÖDEF'in "1 Mayıs Yaklaşımında" konulu izni metni sendikalarda, DKÖ'de, fakültelerde imzaya açıldı.

Son güne kadar 1 Mayıs'ın alanlarda kutlanması gerektiğini, okullarda boykotla gidilmesini kesin söylemlerle savunan oportünizm, pratikte hiçbir şey yapmadığı gibi, son güne kadar alana çıkacaklarını ilan ediyordu. Devrimci Gençliğin alanla birlikte çıkmaya onerisini geri çeviren, kendi gücülerine alana çıkacaklarını açıklayan eski DÜ Dergisi taraftarları, son günde, her zaman olduğu gibi yine tavır değıştirdiler. Ve kendilerini biriktire alana çıkarak isteseylerdi yüzüstü bırakırlar. Yeni Demokrat Gençlik ise, 1 Mayıs'ta İstanbul'da gidebileceklerini, belki de burada kalabileceklerini söyleyerek, belirsiz bir tavır koydu. Bir taraftan kesin söylemleri bırakmayan oportünizm, diğer taraftan özgüncü ve kitleye güvensizliğini bir kez daha gösterdi. UL-DER'in 1 Mayıs'ta boykot önerisine "önce boykot yapılır" diyen oportünizm, son katılmayarak boykotu kınadığı yaptı. 1 Mayıs'ta bütün fakültelerde sınavların var olması boykotu katımla azalttı. Sınavları boykot eten çok İBB'de gerçekleşti, öğrenciler sınav öncesi "1 Mayıs sınav konulmasını protesto ediyor ve 1 Mayıs'ta alanlara çıkılarak destek veriyor" şeklinde bir karar aldılar. Sınav kağıtlarını yırtıp, "Yaşasın 1 Mayıs" sloganlarına sınav yerlerini terk ettiler. 1 Mayıs günü ise, Beş Yul Kavşağında Bursa-İstanbul yolu kesilerek bir gösteri gerçekleştirildi. Gösteri sırasında yapılan çeşitli konuşmalar yanında, "1 Mayıs Yasallaşmalıdır", "Yaşasın 1 Mayıs", "Büyük Gülen", "1 Mayıs Şehitleri Ölümsüzdür" sloganları atıldı.

Eylem sonrası sokaklara giren polis, üç kişiyi gözaltına aldı. Gözaltı sonrasında, UL-DER'ilerin çabası sonucu, diğer anlayışları da katılmıyola gözaltılan protesto etmek için 300 kişilik bir forum düzenlendi.

EREĞLİ

Ereğli'de 20 Nisan-1 Mayıs arası dönem 1 Mayıs'ı kutlama haftası olarak ilan edildi. Hafta boyunca Ereğli'de çeşitli ey-

lenimler gerçekleşti.

Ereğli ve civarındaki Alaşlı ilçesinde Keşla, Yarma, Kadı Tarlası, Çarşı Merkezi ve Ereğli sahilindeki pek çok yere 1 Mayıs'la ilişkin yazılmalar yapıldı. Polis, 26 Nisan günü yazılmaları silmeye uğraşırken, aynı günün akşamı sanayi sitesinde de yazılmalar yapıldığı görüldü. 27 Nisan günü ise, şehir merkezindeki kahvehanelerde konuya ilişkin konuşmalar yapıldı. Yapılan konuşmalara halk destek verdi. Bu yapılandıran dolaylı kimseyi gözaltına almayan polis, gücünü takviye ederek, yeni sivil arabalar devreye sokuyordu. 29 Nisan'da pazar yerine bir pankart asıldı. 1 Mayıs gününe gelindiğinde ise, "bugün işçiyi uzmaz" söylemlerine rağmen ateşler yakılarak çeşitli gösteriler yapıldı. Gösteri yerine gelen polisin yaptığı baskınlar netice alınmadı ve esnaf tarafından tepkiyle karşılandı.

Bu gösterilerin son, üzerinde "1 Mayıs Engellenemez", "Yaşasın 1 Mayıs" yazan pankartlar asıldı.

KIRKLARELİ

1 Mayıs, Kırklareli Meslek Yüksek Okulu'nda TÖDEF'lerin ve yurtsever gençliğin ortaklaşa düzenledikleri bir forumla kutlandı.

Forum başlangıcında TÖDEF'iler duvar gazetesi astı. İdarinin forumu engellemek ve duvar gazetesiyle indirmek isteyen, öğrencilerin kararı tavı sonuca başıyola ulaşamadı. Polis-İdare işbirliği gündeme geldi. Polis okul kantinini basarak, öğrencileri dağıtmak istedi.

Öğrencilerin çoğu kantinde oturarak, polis dışarı çıkmak zorunda bırakıldı. Forum, slogan ve marşlarla sona erdi. Forumdan sonra dağılan öğrencilerin 8'ini polis taktakıyarak gözaltına aldı. Gözaltına alınanlar daha sonra serbest bırakıldılar.

KAYSERİ

1 Mayıs öncesinde okulda ve şehirde TÖDEF intzai yoğun bir ateşleme ve pullama yapıldı. Polis buna Haziran Kitabevini basıp, 16 KAYÖ-DER'li öğrenciyi gözaltına alarak karşılık verdi. Mahkemeye çıkarılanlardan ikisi tutuldu.

1 Mayıs gününce bu baskılara rağmen KAYÖ-DER'li öğrencilerin aktif katılımıyla Fuzuli Caddesi'nin Kılıçaslan bölümünde saat 8.30 sıralarında yolun iki tarafı yakılarak gösteri yapıldı. "Yaşasın 1 Mayıs" yazılı pankart asıldı.

ZONGULDAK

İşçilerin salon toplantısını görmeleri bir kutlamaya çevirip, madenci antına yürüyüşe geçeceğinden çekinen GİMİS "merkez yöneticileri" zevahiri kurtarmak için işçilere bile haber vermedin, madenci antına "alelacele" bir çekilme koyup, dağıldılar. Genel Başkan Şemsi Denizler ise Ankara'da Türk-İş toplantısına katıldı. Belediye-İş Zonguldak şube yöneticileri de sözleşme görüşmelerinin yoğunluğuna gerekçe gösterdiler. Zımanlıktan yakındılar ve işyerlerinde 1 Mayıs'ın anlatılmakta yitindiler.

Zonguldak'ta daha önceki yıllardan farklı olarak 1 Mayıs'tan bir hafta önce yazılmalar, pullamalar, afişlemeler yapıldı. Pankart asıldı. 1 Mayıs günü Zonguldak'ın merkezi yerlerine 1 Mayıs'ın yasallaşmasını protesto eden dövizler asıldı ve her yere konuşmalar yapıldı. T. Mayıs öncesi düzenlenen kitlese plâkette de 1 Mayıs konulu tiyatro gösterisi, halaylar ve turluklerle 1 Mayıs'ın bayram olmaktadır. Bu, mücadele günü olduğu da vurgulandı.

DENİZLİ

1 Mayıs'a ilişkin Mücadele özel sayısına kargoda yasadışı bir şekilde el koyulan polis, Mücadele'nin Denizli halkına yönelik dağıtımını yine de engelleyemedi.

1 Mayıs günü 20 kişilik bir grupta Mücadele Bürosu'nda marşlar söylendikten sonra, basın açıklaması yapıldı. Sonra toplu olarak ellerde karantillerle yürünecek, sendikalar dolayıldı. Sendikalarda 1 Mayıs'a ilişkin Devrimci Gençliğin konuşmaları birlikte basın açıklaması okundu.

İZMİR

İşçi sınıfı ve devrimci güçler itidının ve gerici Türk-İş'in 1 Mayıs'ı salonlara hapsedime politikasına, alanları doldurarak yanıttı verdiler.

İzmir'de valilik 1 Mayıs'ı alanlarda kutlama kararlığını karşısında, İzmir'in de İstanbul gibi 1 Mayıs mücadelesini odağı haline dönüşmesini engellemek için, son ada Belediye-İş'in yasal miting başvurusunu kabul etti. 1 Mayıs'ın yasallaşmasını yolunda ilerleye dönük bir adım olarak nedeleyin Balık Halinde kutlama (İ) kabul edildi.

Yasal miting'in 1 Mayıs'tan bir akşam önce netleşmesiyle çalışmalar hızla bu yöne kaydırıldı. 1 Mayıs günü 100 kişile

korteler oluşturulurken Konak Alanı'nda işçilerle beraber toplanan ve sloganlara coşuklu bir şekilde Balık Haline kadar yürünenek mitinge katıldılar. Coşuklu bir havada geçen miting "İşçiler, Halkız, Kazanacağız", "Kahrolsun Faşizm, Yavaşın Mücadelemizin", "Yaşasın 1 Mayıs", "1 Mayıs Yasallaşmalıdır", "İşçiler Ele Genel Greve" sloganları alanlara hakim olurken, "Yaşasın 1 Mayıs", "İşçiler Halkız Kazanacağız-Devrimci Sol Güçler" intzai pankartlar alanda yer alıyordu.

Belediye-İş 2 Nolu Şube Başkanı Basri Çavuşoğlu, 4 Nolu Şube Başkanı Hasan Kaplan, 1 Nolu Şube Başkanı Talat Özdemir, 6 Nolu Şube Başkanı Hasan Candan ve Belediye-İş Merkez Planlama Sekreteri Kasım Yorumluza'nın gündemi oluşturdu ve 1 Mayıs'ın yasallaşmasını talep eden, Türk-İş'in 1 Mayıs'ı salonlara hapsedmesini sert bir dille eleştiren konuşmaları, sloganlara desteklendiler. İzmir'de yasadışı elde edilecek gerçekleştirilen 1 Mayıs kutlamaları yıllardır süren 1 Mayıs mücadelesinin kazanımıdır.

Dergimize ulaşan haberler arasında Serinkuş, İşçiler, Hatay, ilçesimefik semtlerinde de 1 Mayıs'la ilgili pankartların asıldığı, Altındağ, Mehtap, Güreşme, Örneköy, Gümüşpala, Cumhuriyet semtlerinde konuşmalar yapıldığı ve 1 Mayıs günü saat 8.30'da İzmir-Aydın karayolunda bir kitle gösterisi gerçekleştirildiği de yer alıyordu.

"YASALLASMAİY İZMİR'DEN BAŞLATTIK"

Belediye-İş 1 Nolu Şube Başkanı Talat Özdemir, 2 Nolu Şube Başkanı Basri Çavuşoğlu, 4 Nolu Şube Başkanı Hasan Kaplan, 6 Nolu Şube Başkanı Hasan Candan Mücadele'nin sorunları yanıtladı.

MÜCADELE: Belediye-İş Sendikası olarak 1 Mayıs'ı alanlarda kutlama için valiyi basırdınız. Bu süreci ve basırdı önce gelişmeyi özetleyebilir misiniz?

KAPLAN: İzmir'de tüm sendikaların bütünüyle içerisinde platform oluşturarak 1 Mayıs'ın kendi değeri, kendi sınıfsal yapısı içerisinde, kitlese ve alanlarda kutlanması ortak düşüncemizdir. Ama Belediye-İş'in dört şube başkanı işi üstlenmek zorunda kaldı. Tertip komitesi de Belediye-İş'ten oluştu. İşçi sınıfının 1 Mayıs'ı alanlarda kutlamaya kararlı olduğunu söylemiştik ve bu nu yerine getirdik.

ÖZDEMİR: Dört şube başkanı ve her şubeden ikiye işyeri temsilcisi olmak üzere on iki kişilik tertip komitesi, hazırlıklarını tamamlayıp yasal başvuru yaptılar. Daha sonra validen randevu alındı. Valiye "1 Mayıs'ın işçi bayramı olarak anlandırma kutlayacağımızı, bunun bizim yasal hakkımız olduğunu" anladık. Vali de cevap vermek üzere süre istedi. Daha sonra da 1 Mayıs'tan bir gün önce, emniyet güvencili şube müdürlüğü tarafından çağrıldı. Güvenlik şube müdürü, emniyet müdürü, vali ve biz dört şube başkanı toplandık. Türkiye'deki sıkımları ve kendi sıkıntılarını de getirdiler, izin veremeyeceklerini belirttiler. Ancak biz kararlıydık. İzin verilirse de verilmesinde 1 Mayıs'ın anlandırma kutlayacağımızı bildirdik. İzin verilmezse mutlaka bir çatışma olacağını açık bir dille anladık. Vali arkasından kapalı spor salonuna önerdi. Kabul etmedik. Bunun üzerine Gümrük'teki kapalı salon çekilince eski Balık Halii'ni önerdi. Biz kapalı alan istemediğimizi ifade ettik. O da, eğer burası dolarsa, birinci Kordon ve sahil bulvarını keşseçen, alanda kutlayabileceğimizi söyledi. 1 Mayıs on iki yıldır bu ülkede kutlanmıyor, kutlandırılmıyordu, 1 Mayıs'ın işçi ve emekçi bayramı olarak kutlanması, hele hele olaysız bir şekilde kutlanması, yasallaşması yolunda atılan adımların başmasıdır.

ANDAN: Belediyeye işi olarak he defmiz alanlara çıkmaktı. Bunu işi belediye başardı. Bu basın işi sınıfların kararlılığı doğrultusunda oldu. Emekçiler öylesine kararlıydı ki, bizim öncülüğümüzde olmasa da, alanlara çıkmaya azmindeydi ve bunu mutlaka başarsaklardı. Biz bu konuda bir müddet Türk-İş'in kararını bekledik. Ancak biliyoruz ki, Türk-İş her yıl burjuvazinin baktığı gözle, aynı pencereden bakmaktadır. Bu karşı korkan insanlar varsa, bu örgütlerde korkmayan insanlar da var. İnnap, düşüncesini söyleyenler varsa, innap düşüncesini alanlarda söyleyenler de var. Belediyeye işi Sendikası talepleri olarak, arkadaşlarımız alanlara çıkmaya kararlıydı. Her şeyden önce örgüt disiplini içerisinde getirildi bu karar. Türk-İş yönetiminin kapalı kapılar arkasında sohbet anlarında 1 Mayıs'ı kutlama düşüncesine karşı da tepkimizi gösterdik. İzmir valiliği ve emniyeti bizim kararlılığımızı gördü. Konuşmalar kapalı salonda yapıldı. Ama herkesin gördüğü gibi, sınıf bu alanlara sığmadı, taştı, oradaki başlangıcı alanlara götürüldü ve İzmir'de 1 Mayıs kutlandı. Ancak burjuva basını gerektirdiği ölçide olayı vermedi. 1 Mayıs'ın kaos yaratan günler olmadığını, illa insanları öleceği günler olmadığını ispatladık. 1 Mayıs'ı saydıkları için aslında ve 1 Mayıs'ı yasallaştıkları için 12 Eylül'den on iki yıl sonra bu yasallaşmayı İzmir'den başlattık.

MÜCADELE: Türk-İş 1 Mayıs'ı sınıflara hesapmek isterken, kararlı işçileri 1 Mayıs'ın alanlara taşımak için çağa sarf ettiler. Bu süreçte diğer sendikaların yaklaşmaları nasıl oldu? **ÇAVUŞOĞLU:** Kendilerine en

azından tabanlarıyla birlikte katılmalarını önerdik, fakat tabanla iletişimi sağlayamamalarından, kendilerinin de cesareti olmasından, buna yaklaşımadılar. Örneğin İzmir'de 42 şube olmasına rağmen, mitinge birkaç sendika katıldı. Benim görüşüm, gelecek yıllarda sendika başkanları alanlara çıkmaya da, işçiler alanlara çıkacak. O birlikteliğin de zamanıydı.

ÖZDEMİR: Ben Türk-İş'e bağlı bir sendikacı olarak aslında utanç duyuyorum. Bunları yaptığını gerçekle şerefsizlik olarak niteliyorum. Böyle bir kararın olduğunu, bir başvuru yaptıktan sonra, valiyi gittiğimizi ve böyle bir başvuru olmadığını kendilerine açık açık söyledim. Onlardan gizlediklerimi bir olay dedi. 25 Nisan'da yaptığımız Türk-İş Bölge Başkanlar kurul toplantısında tüm sendikacı arkadaşlarımızı davet ettik. Türk-İş'in de bu olaya sahip çıkmasını, bizimle beraber mücadele vermesini, tabanını alana çıkarmasını istedik. Ama onlar, maalesef işçi sınıfına yakışmayacak bir kararla, sendika başkanlarıyla beraber olmayı (işçilerde değil) uygun gördüler. Bu bir işçi konfederasyonuna yakışmayacak bir olay. Herhalde bu utanç Türk-İş yönetimi, Türk-İş başkanı ömür boyu taşıy düşüncesindeyim. Bize verilen cevapta, "Onlar ideolojik amaçla yapıyorlar, 1 Mayıs'ı kimseye kaptırmayız," gibi demeler verdiler. Ama 1 Mayıs'ı salınlara hapsetmek kimseyi kaptırmamıza mümkün değil. İşçiler onları elinden kaptı. Ve o yönetimi de işçilerin onları elinden kaptıracı inancını taşıyor. Bundan sonraki Türkiye sendikal hareketinde, belki bu olay birçok olayı doğuracaktır.

AYDIN

1 Mayıs günü Aydın Turizm ve İşletmecilik Yüksek Okulu'nda TÖDEP'i öğrencilerin öncülüğünde, okul kantininde bir forum düzenlendi. Forumda iki yüzü aşkın bir öğrenci kitlesi vardı. Forum sırasında 1 Mayıs'ın içeriğini işleyen çeşitli konuşmalar yapıldı. "Yasasın 1 Mayıs", "1 Mayıs Yasallaşması" sloganları atıldı. Bu gelişme üzerine, okulun faaliyetleri sosyalist parti basınına çalıştır. Aynı yıl 1 Mayıs öncesinde de faaliyetler tarafından gerçekleştirilmişti. Forumda bulunan kitle, bu olaya karşı gerekli önlemleri daha önceden aldıklarını, faaliyetlerini bu saldırsı geri püskürttü.

İSVİÇRE

Zürih'te yoğun olarak katılman yürüyüş saat 11.00'de başladı. Türkiye, İsviçre ve diğer ülkelerden yaklaşık 5000 kişinin katıldığı yürüyüşte Mücadele okuru 300 kişilik bir kitle vardı. Yürüyüş sırasında marşlar söylendi, sloganlar atıldı.

Ayrıca 5 Mayıs'ta İsviçre'de Türkiye'deki 1 Mayıs gösterilerini protesto etmek için bir gösteri gerçekleştirildi.

Zürih Türkiye Konsolosluğu önünde toplanan 60 kişilik grubun yaptığı gösteride konsolosluka boyan atıldı, camları kırıldı. Bir pankart asıldı. Toplantı, "1 Mayıs Yasallaşsın", "1 Mayıs'ın Hesabı Sorulacak", "1 Mayıs Tutukluların Serbest Bırakılın" sloganlarını atkılan sonra dağıldı.

"1 Mayıs Alanı Bizimdir"

İsmail Topkaya ve Candan Çömlekçi, 1 Mayıs günü Taksim'e çıkıp Taksim Meydanı'na döviz asarak "Yasasın 1 Mayıs" sloganı astılar. Candan'la yaptığımız röportajı aşağıda yayınlıyoruz.

MÜCADELE: 1997 1 Mayıs'ın neler yapamamızı gerektirdi?

CANDAN: Biz 1 Mayıs Alanında 77'de 36 emekçi, 89'da M. Akif Dileçli şehit verdik. 90 1 Mayıs'ında 5000 gaza vardı. Gülay Beceren yaralandı. Bu yıl da köpekleri getireceklerini, panzerlerini yolladıklarını, 5000 polise meydanı kuşatacaklarını duyurdular. Böyle geleceklerini söyledi bir yer boz bırakmamalıydık. Çünkü 1 Mayıs Alanı, devrimci bir değeri ve her şeyi karışın koruması, savunulması gerekir. 1 Mayıs Alanı bizimdir. Her zaman, her koşula binden zorlukla asgilen insanlarımız var bizim. Taksim'e bu duyurularla, her şeyi göze alarak çıktık. Bizim konuşmuş, heyecanımız, kararlılığımız ve inancımız her şeyi aşacak güçtedir.

MÜCADELE: Alana nasıl çıktınız ve neler oldu?

CANDAN: Alana bu bilinç ve duyularla çıktık. Polis kuşatmasından ortasında "Yasasın 1 Mayıs" demenin nasıl hoş geldiğini anlamam... Alanda şehit olduğu insanları öldürdük, bizimle beraber başkaldıran hıssediyor insan. Tarihi bir yadığına, pankartımız ana asamasak da, tarihin en güzel yerinde açtığımız düşüncümüzü, Alanda muthiş bir güven oluşuyor. Her yerde resmi ve sivil polis kayıyordu. Dolap'den Taksim'e doğru ilerledik. Alana yaklaştık kuşatma anyorudu. 10. 30'da alana geldik. Her taraf tutulmuş. Pankartı açtık ve slogan atmaya başladık. Boşta kalan emizile de zafer işareti yapıyorduk. Polisler şaşkınlı. Keskinlikle böyle geç beklemiyorlardı. Sloganı sürdürerek ana doğru yürüdük. Polislerin hiçbir müdahale edemiyorlardı. Sanki o'duktan yeri çivilenmişlerdi. Öylece 7-8 dakika yürüdük. Gazeteciler fotoğrafları çekmeye başlanca müdahale oldu. Biz var gücümüzle "Yasasın 1 Mayıs" diye haykırma devam ettik. Pankartı almaya çalıştılar. Sürüklemeye başladılar. Ağzımızı kapamaya, zafer işareti yapan elimizi indirmedi çalsıyorlardı. Sürükleniş sürükleniş kopuşta bindirildik. Polisler şaşkınlı. "Nasıl çekmiş bunlar var..." diye birbirlerine soruyorlardı. Hangi akla hizmet 5000 polisin ortasında pankart açtınız diyordular.

MÜCADELE: Daha sonra neler oldu?

CANDAN: 15 dakika kadar sonra, tim arabası dedikleri minibüs geldi. Biz şubeye götürüldük. Şaşkın ve tedirginler. Ancak içimizde anlamak için sorun duyuyorlardı. Devrimcilerin her koşulda, her şeyi göze alarak alana çıkabileceklerini aklın alımları. Her cürümlerden korktuklarına inanıyor. Yeni hayatın tehlikeliye atınız, siz Ulubatlı Hacı'nı sokmuş, diyordular. Hiç korku falan hissetmiyorlardı. Alana çıkmadan önceki, ya camazak kurdus da bitmişti. Sonlarını, "İşkencelerle söyleycek başka hiçbir şeyim yok." diye cevapla, işkenceyi indiriyor. Cüzdanında Esma Polat'a tecavüz ettiklerini açıklayan boş imza dilekçesi vardı. Tamen, sen yeri Esma Polat olacaksın dedi. Adımı kaydetmedim. Kaydetmelerini istediğime ise, sen de Yusuf Erşiği gibi olacaksın dedi. İşkence onlara bir şey söyleyemedi. Sürekli, bir 1 Mayıs'ın katıldığı söyler diyordular. Dört saat boyunca işkence kaldım. İçkeniçe geçtiğimiz gece 02.00'ye kadar sürdürdük. Sonra hücreler bölünmüldürüldü.

MÜCADELE: Orada neler oldu?

CANDAN: Hücrelerimiz nereden aldığımızı söyledim. Herkes çok heyecanlandı. Her hücreden kutlama sesleri yükseldi. Gecce iki olmasına rağmen, herkes ayaktaydı. Marşlara yeniden başladı. İşkenceden yeni gelmiş olmamız, bu koşuya katılmamızı engelleyemedi.

MÜCADELE: DGM'den birakıldınız...

CANDAN: Evet, dokuz gün sonra, DGM'ye çıkıldık. Savaşçı 1 Mayıs yasallaşmadı, 1 Mayıs Alanı'nı çıkılmadı, pankart açılmadı dedi. Beni seçti birakıldı. İnanlı ise sorgu hakimliğinden birakıldı. Bizim alana çıktığımız ve pankart açtığımız bilimlere, oneleride boy fotoğraflarımız olmasına rağmen, serbest bırakılmamız, kararlılığımız yasak baskılarının asıl aşılması, yasa yapma gücümüzü gösteriyor. Biz zaten 1 Mayıs'tan önce, gün emekçilerin yasa yapma gücünü düşünmüştük. Gerçekten de, hakhlığı kararlılığı ve koşuya dokmek mücadelede engel tanımıyor.

MÜCADELE: Son olarak ne söylemek istersiniz?

CANDAN: Seneye yine "Yasasın 1 Mayıs" pankartımızla, sloganlarımızla, zafer işaretilerimizle aynı coşku ve heyecanla alanlardayız.

TÜTÜN

Sigara pazarı ve 3 milyon tütün üreticisi yabancı sermayeye ve işbirlikçilerine satıldı

ŞİMDİ EMPERYALİST TÜTÜN TEKELERİ HÜKÜM SÜRECEK...

Türkiye'yi kimler idare ediyor?" sorusu gün geçtikçe belleklerde daha çok kazınıyor. Yetkililer Bush'a, ekonominin denetimini IMF'ye ve uluslararası tekelciler devrederler halini ekmeğini, alırlarını emperyalizmin ellerine teslim etmek için yarışıyorlar. Koltuklarında tabansız iktidar sefahatı sürdürenler, dıştan kumandalı iktidarlardan diyetini de fazlasıyla halka ödettiriyorlar, "Yetkiyi al devret" modeline yönlendirilmiş Türkiye'de karameler birbirli ardi sıraya, yabancı dostların bu çıkarları suyu hümetine otomatikleştirmişlerdir. Şeyler. Son tütün karamesi de ülkenin tütün üretiminin kaderini, 570 bin tütün üreticisi ailesinin alırlarını ve geleceğini uluslararası sigara tekelcilerinin ellerine teslim ediyor.

Tütün karamesinin onaydan geçerek inzulandığı gün, Marlboro üreticisi Philip Morris şirketi yöneticileri yeni karamemeyi kadeh kaldırdılar kutkıldar, gözlemlere memnuniyetle karşıladıklarını belirten demerçer verdiler, tütün sömürüsünün yabancı patronları ve onları yeni iş-

bancı sigara ve tütün firmalarının tekel başlıyor. Ülkenin üslerini, tesislerini, günüklerini, hazinesini emperyalizmin önüne sererler, Avrupa'nın hasta adamı Osmanlı'nın yüzölçümü öncesi uygulamalarını yeniden dirletirler. Bundan böyle Türkiye yabancı sigara tekelcilerinin cenneti oluyor. Yılda 2 bin tütün sigara üretimin kapasitesini aşanlar, dışarda üretilen kendi ürünleri yabancı sigaraların serbestçe, sırsız ithal edilecekler, fiyatları serbestçe belirlenebilecekler, serbest dağıtım yapılabilecekler.

Marlboro üreticisi Philip Morris'in ortaklığıyla kurulan Filas Gıda'daki tesislerde üretime geçmek için şimdiden hazırlara başlandı. Filas'ın ortaklığına Philip Morris % 65, Sabancı % 20, Tekel % 15 paya sahip. Bugün Türkiye'de 11 bin tütün satan Marlboro, Gıda'da üretilmeye yılda 25-30 ton üretime ve satış kapasitesine sahip olacak. Sigara ve tütün pazarını kaplayacak diğer firmalar da devreye girmiş bulunuyor. Bunlar Camel, Rothmans, Kent adlarıyla tanınan uluslararası

birlikçileri son kararları "devrim sayılan kararlar" diye nitelendirir. "Tekel ökü yasaşın bizim tekelimiz" dercesine kolun swayıp hazırlıklarını yoğunlaştırıyor.

Philip Morris İstedir. Siyasi İktidar Onayladı İktidar, yeni tütün düzeni için kararları hazırlarken, elbette 3 milyon tütün üreticisine sormayacak. Kararların ön hazırlarını yabancı ve yerli büyük sigara şirketleriyle görüşülerek yapılmış. 1990 Nisan'ında Tekel, DPT, Philip Morris ve Sabancı Holding arasında bir ön anlaşma imzalanmış. Philip Morris isteklerini dayatmış, istersiniz kabul etmeyin, yoksa Macaristan'a yatırım yaparım" demişti. Ve siyasi iktidar kapı açmış. Karamame işte bu ön anlaşmanın hükümet kararı gayınlanmasından başka bir şey değildi.

Her Şey Yabancı Sigara Tekelleri İçin

Uygulamaya konan kararlar, artık yabancı sermayeye Türkiye'nin sigara ve tütününüğüne de devredilen imtiyaz anlaşmalarının dönerim kapısını açıyor. 130 yıllık tekel bittiyor. Philip Morris ve diğer ya-

sı sigara firmalarının markalarını taşıyorlar ve Tekelen, Ekin, Best gibi ortaklarla birlikte, bunun yanında ithal yoluyla da kendi tütün ve ürünlerini Türkiye pazarına doldurmak için hazırlanıyor.

Devlet "Baba" İktidar Vazgeçiyor Yabancı sermayeye ve yerli işbirlikçilerine ülkenin topraklarını, emekçi halkın alırlarını serbestçe sömürme hakkı tanıyan "liberal ekonomi" mantığı elbette yerli tütün, üretiminin ve tütün üreticilerinin serbest bırakıyor. Ekonomiden sorumlu bakan İsmail Çelebi "Eskisi gibi Baba Devlet olmayacak" diyor. İsmail Çelebi'ye göre, yıllarca tütünle üren bedellerini ödemeyen, emekçi avucundakını yok pahasına kaybettiren, tefeceyi girtilenler gıda borçlarından devlet, milyonlara emekçi, geri bırakılmış halkları kanını emmekle ünlü Philip Morris gibi şirketlerin eline teslim ederek son babalığına da böyle yarıyor. "Liberal" devlet, tarımda destekleme sistemini koruyan Avrupa'yı bile liberalitele solluyor, üreticilere "destekleme alımlarını kaldıracağız" açıklıyor.

130 yıllık tekel bittiyor, Philip Morris ve diğer yabancı sigara ve tütün firmalarının tekel başlıyor. Ülkenin üslerini, tesislerini, gümrüklerini, hazinesini emperyalizmin önüne sererler, Avrupa'nın hasta adamı Osmanlı'nın yüzölçümü öncesi uygulamalarını yeniden dirletirler kadar, eski olan bir şey kalmaması istiyorlar.

Yerli Tütün Öldürülüyor. Üreticilerin Kaderi Tümüyle Emperyalizmin Eline Geçiyor

Bütün bunlar tütünçülüğü yeni bir sayfa açıyor. Deştan güdümlü ekonomi modelde uluslararası sermayeye taahhütlerini yerine getirirken, ülkenin gelirlerini, döviz kaynaklarını önemli bir bölümünü tütün tütün üreticilerinden de kurtuluyor. "Bu kararla yeni tütün de, üreticisi de ölümlü" şeklinde üreticilerin yükselen itirazları iddialara çok dokunaklı geliyor. Bu söder Amerikan firmalarının buralarda övgü sözlü yerine geliyor. Çünkü uluslararası sigara tekelcilerine verilen taahhütlerini yerine getirtilmiş, her şeyyle kaplıları dışa açılmış Türkiye'de tüketiminin damak tadını Amerikan tütününe değiştirebilmek için, bu kadar yerli tütün ve tütün üreticisini öldürmek gerekiyor. Yerli tütünçülüğü öldürmek, yerine Virginia, Burley tipi tütünleri getirmek gerekiyor.

Onun için karamamede bu basit "aynırntı" unutulmadı. Yabancı tütününü özendirici sigara tekelcilerinin yeni kolaylaştırmak amacıyla yabancı tütün ithalatından alınan vergi 8 bin dolardan 7 bin dolara düşürüldü. Özal daha 1984'te yolu açmış. Aclan gümrüklerden girme yabancı sigara, tüketicilerin damaklarını kendini alıştırması, piyasada oturmaı hazırlamış. Geriye tümüyle üreticisi de, tüketicisi de avucunun içine almak kalyorodu. Son karamame darbesiyle bu da gerçekleşmiş oldu.

Şimdi Adnan Kahveci'nin "yerli tütünçülüğü yabancı sermaye ile rekabet edecek" sözleri Philip Morris şirketinin yöneticileri ile kış güdümlerinden başka bir işe yaramıyor. Milyonlara küçük üreticinin işe öfkelerini yatıştırmak bir yana daha da tazyir. Bütün dünyayı fetihmiş ve aralarında paylaşım devrelerini, üstelik önlerine her türlü kolaylığın sürüldüğü cızır ülke pazarnı ve bu ülkenin her bir kaç dönümlük arazi küçük üreticilerini ele geçirmişin çocuk oyucağı olduğu gerçeğini hiçbir kaddırca geçemiyor.

önümüzdeki yıllarda, tütünle yabancı sermayeye kendi cennetini getiriyor. Emperyalist sistemin cohenem payı ise her zamanki gibi emekçi halkı anılıyor. Bugün Türkiye'de yılda 200 bin ton yerli tütün üretiliyor. En çok bir yıl sonra bir yabancı sigara üretimi, diğer yandan ithal serbestliği ile ülkemize yığılan Amerikan-İngiliz sigara ve tütünleri yerli tütünçülüğü damadığını ederek, bu rakamı, katkı maddesi capında bir düzeyde indirecek, ayrıca, uzun zamandan beri 140-150 bin üreticinin üretim dışına çıkmasını tekerlatıyor yandan iddianı üstüne de fazlasıyla yerine getirilmiş olacak. Yüz binlerce tütün üreticisi, istenildiği kadar tütünün dışından ihali edileceği bir ülkede emekçini "başka kapıda" arayacak.

Ucuz Emek, Pahalı Sigara ve Bol Kar

Emperyalist sömürü halkın sadece emekçini elinden almakla kalmıyor, emekçilerin elinden peşnesini geçiriyor. "Türkiye ucuz emek cenneti. Gelin, kalın, kazanın" diye emperyalizme her fırsatı çağırıyor. "Fiyatlar serbest, istediğiniz fiyatta koyun" diyen karamelerle alını imzalararak taahhütlerini yerine getiriyor. Ucuz emek, pahalı sigara. Ve Philip Morris'in, yerli ortaklarını, Sabancıları, Enka'ları kasınlara akan azamı kaldır... Daha bir hafta geçmeden, önlerine sunulan olanakları % 50 zam yaparak değerlendirmekte gecikmediler. Sıra üreticinin emekçisine, ürününe gelince işkretirici, bankaları, alımları ile bu gösterecekler. Tütüne, tütün emekçisi fiyat bilecekler. Ucuz, ucuz, daha ucuz... Bu ülkenin insanının dermanı kesilecek kadar, mükür-azazisi elinden koparılan kadar hep daha ucuz isteyecekler.

Tütün Üreticilerinin Öfkesi Büyüyor. Tütün Üreticisi Dima Gençiş ve Örgütü Akhisar'lar Bekliyor

Olgarşının temsilcileri yıllardır anarşiterör korkusu yaydılar. Gün geçtikçe bu korkularda daha çok "halkı" çıkıyorlar. Emekçi, özgürleştirici geç edilen daha çok insan sokaklara dökülüyor. Yürüylen ve "Yürüylen" sık sık karşı karşıya geliyorlar. Ülkenin ve insanlarımızın yarattığı değerleri çalınlamı yağması sürdüreceği hak alma mücadelesi de geliyor. Serleşiyor. Haksızlara karşı büyüklen öfke o kadar geniş kesimlere yayılıyor ki, Demirel'i olarak özenlen Ziraat Odaları Başkanı Osman Bilen "Çiftçilerin odamıza baskıları arttı. Yürüylen diye ayaklandık, Türkiye ayağa kalkar. Bir daha oturtamaz" diyorlar.

Bugün emekçi tekelcileri elinden alınmış istenilen, onurlu, insanca yaşam izimleri kararlardan tütün emekçilerini gelecekte ser mücadeleler bekliyor. Akhisar tütün üreticilerinin gösterileri 12 Eylül'den sonra önemli bir çıkış. Her geçen gün yaşıadıkları derin çekilenler, devrimcileri tütün emekçilerine cohenem yon bir potansiyel taşıyor. Ancak yine Akhisar örneğinde görüldüğü ki ne kadar sen geçerse geçse, emekçilerin tepkileri örgütü ıntileği dönüştürülmüşcede soruc alıcı bir özelliği göstermiyor. Kı üreticilerin mücadelesi örgütülüktür kaç zandırıldığı öküde etkil adımları atılacak bir sürece bekliyor. Önemli olan bu adımların atılabilirdir. O zaman 1969-70'lerde küçük üreticileri saran mücadele dalgası bir kez daha ülke gündemine yerleşecek, toplumsal "muhalefeti yeni bir cephe açacak..."

600 emekçinin işine son verildi. Sayının 2000'e varacağı **söyleniyor...**

ERDEMİR'DE İŞÇİ KİMYASI

Siyasi iktidarın her alanda kadrolaşma ve kurumsallaşma politikasının sonuçlarını, 1989-90 yılları arasında dünya demir-çelik sanayinde önemli bir yer tutan, rekor üstüne rekor kıran, Türkiye'nin yassa manul ihtiyacının %60'a yakın bölümünü karşılayan Erdemir, nihayet en ağır biçimde yaşamaya başladı. MESS patronlarının, metalurji ikolunda işçi sınıfı içerisindeki işbirlikçi faşist gücü olan Türk Metal Sendikası ile yaptığı sinsi ve haince hesaplar sonunda, yüzlerce işçi sıradan gerçeklerle içten atıldı.

Erdemir'de daha önceki yıllarda da devrimci-demokrat işçiler işlerinde atılmış, kıyma uğramışlardı. Ancak bu boyutu bir işçi kıyma yaşamamıştı. 8, 9, 10 Mayıs tarihleri arasında 600'ün üzerinde işçi ve A personeli olarak bilinen emekçilerin işine son verildi. İşçi kıymının bu kadraları kalmayacağı, bu sayının 2000'e varacağı şeklindeki haber ise, MESS ve onun Erdemir'deki uzantılarının işçi ve emekçi düşmanı politikalarının boyutunu göstermektedir.

Erdemir'e gözüni, kolunu, kulağını, bacağıni, ciğerini vererek sakat kalarak, onların çocuklarına, ailelerine, ondan ötekileri yaşamını vererek çelgi kağıtı sulaşmalarına yönelik bu aşğılık saldırı ilçe genelinde yankı uyandırdı. Düzen partilerinin bu tepkiyi kendi potansiyelini çekmek için yaptığı şovlar ise,

sorunun başka bir halkasıdır. SHP'si, DSP'si ve diğerleriyle herkes "işçi babası" kesişmeye başladı. Devrimci-demokrat öncü işçilerin, kendi içinde disiplinli, örgütlü bir bütünsellikten yoksun olduğu Erdemir'de, işçi disipliniyle, baskıyla, tehditle ve şantajla nabız yoklayan işveren, yaptıklarını karşılığında denk düşen bir tepki görmeyince, cesaret alarak ilk saldırısını 8 Mayıs'ta yaptı. Erdemir'de saldırın öncesinde olduğu gibi, sonrasında da işyatatlı ve işçi kitlesini etkin şekilde harekete geçirmeyi öngönlendirecek bir sendikal yapılanmanın eksikliği, genelde işçi hareketi içindeki herkesi ilgilendiriyor.

Ancak Erdemir'de 8-9 ay öncesinde haddehane yayımları çıkaran, "proleter devrimcilerin sınıfın içinde çekilereklerini yapıyorlar" harıl harıl çalıştıklarını" söyleyenler, baskı ve kıymalar karşısında burjuva örgütlenmelerden bağımsız tavır koymayışları, altı çizilecek bir olay olarak belirtmek gerekıyor, örgütlü mücadele eden öcü gibi korkan ve her fırsattan bundan kaçarak, eşraf takminin, kasaba kodamalarının bürolarında, SHP kongre ve toplantılarında "devrimciliği" yapanların, sendikal mücadelede etkin bir konumdan uzak durmaları, devrimcilerle şarjırcı gelmiyor.

Erdemir'de devrimciler, tıkanıklıkları ancak uzun vadeli, sabırlı, ıstap bir örgütlenme ve devrimci sendikal mücadele-

leyile aşlabilceğine inandıklarını, bunun mücadelesini verdiklerini, burjuva kurumları içindeki olumsuzlukları uzak durduklarını belirtiyorlar. Bu arada Ereğli'de devrimci işçi hareketinin kıymaları karşı tavır alması irtiletilenliğindeydi. Masa başı keskinleride farklı, emekçi kitlesinde ise görülmeye değer bambaşka etki yarattı. Türk Metal Sendikası'nın bombalanmasını günlük basını, işçilerin ağzından provokatif bir eylem olarak verdi. Merkez yöneticileri ve şube başkanlarının önünde yapılan toplantıda işçiler bunu reddettiler.

20 Nisan-30 Mayıs, 1 Mayıs haftası

kampanyası çerçevesinde devrimcilerin çalışmalarıyla yaratılan sıcak ortamın üzerinde devrimci işçilerin ortaya koyduğu tavır, halkızın irtiletilenlik kesimlerinde coşuklu bir moral etki yarattı.

Bugün işçi kıymalarının, başkaların sorumlularını ANAP, MESS, Türk Metal Sendikası olduğunun işçiler çok açık şekilde biliyorlar. Kıymalara derhal son verilmesini istiyorlar. Genci, yaşlısıya küçük esnafı, demokratik güç ve kuruluslarına bölge halkı birleşmeye, kendilerini omuz vermeye çağırıyorlar.

MÜCADELE ZONGULDAK BÜROSU

ŞEHİT ANNELERİNİN YANINDAYDIK

* Bugün 12 Mayıs, Anneler Günü. Kapitalizmin tüketim ekonomisini canlandırmak için bir araç olarak kullandığı bir Anneler Günü'nün daha kutladık...

Ülkemizde yüz binlerce anen ağıdık ölüm sınırına gelmişken, binlerce anen işlerinde edildiyen karartılarla, binlercesi her gün geçinebilmek için fuhuş kucagına titilen anen ağıdık aklara geliyor. Ne zaman ki Mayıs yaklaşıyor, radyo, televizyon, boyalı basın anneleri hatırlar, onları için daha çok hediyeler alınmasını isterler. Ne yazık ki, bu bilmek mümkün bilmez propagandanın sonucu, 12 Mayıs toplumumuzda Anneler Günü olarak benimsenmiştir.

Bizler annelerin senenin bir gününde göstermek olarak hatırlanmasını değil, toplumdaki kinci sınıf insanın konumundan çıkabilmiş, kendi sorunlarının çözümünde çok sahibi olabilmiş, tuttuğunu koparan, örgütlü kadınlarmızın olduğu, sömürü ve soygun düzeninin olmadığı bir toplumsallaşma sisteminde annelerin her zaman kullanması istiyoruz.

Ülkemizde işkence sonucu 2, 5 aylık bebegini düşüren Nevruz Türkdoğan'ın, işkencece cinsi saldırıya uğrayan Esma Paktat'ın unutulurması çağışılıyor, anıllariki, anen adaylar, insan olmaları hatırlanmazken, yalnız tüketimin pompalanması için, senenin bir günü 12 Mayıs'ta anneler emenlerinin aklına gelmiyor. Bizler de TAYAD'I, DEMKAD'I, Memur Kadın Komisyonu'ndan ve ailelerden oluşan bir grup, 12 Mayıs'ta annelerimizin gününü kutladık. Bizlere ve ülkemize mücadelede, yaratıcılıkta, cesaretle ve özerklikte ila destanlaşan Ferit'lerimizin, Hamdi'lerimizin, Kahraman'larımızın, Olca'yılarımızın, Birtan'larımızın anneleri birlikte oldu. Ülkemizde mücadele içinde yitirdiğimiz bölgeyi değerlerini annelerine kırmızı kanlarıyla göttik. Bir kez daha devrimci geleceğin anen içinde gerçek bir büyük aile olmanın sevincini yaşadık. *

MERSİN DEĞİŞİYOR!!

* Gözaltılar, baskılar 1 Mayıs'ta engellenemedi. Özine yakışır ve anlamına uygun bir şekilde kutlanan 1 Mayıs, Mersin'de yerleşmiş geleneksel statükocu anlayışları sarstı.

12 Eylül'den önce, bu bölgede söz sahibi olan siyasi gruplar ve bunların temsilcileri, yaşamalarıyla, tavırlarıyla halk nezdinde kötü birer önek oluşturmuyorlardı. Ya düzen partilerinde çalışan birer "demokrat" olmaları ya da mal-mülk edinmiş "yorgun" demokrat duruşlarında. Onların bugün birkaç demokratik kuruluşla görev almaları bu yalın gerçeği değiştiriyor.

Devrimci kolmesinin duyan halkın ilk tepkisi "geçmiş ve geçmişte devrimciler yapıları" önek göstermek oluyor.

Bugün, bu kötü miras devrimci bir çalışmanın önünde en büyük önek oluşturmuyor. Devrimciler, bu durumu ve bu eski tüfekleri ancak devrimciliği bir yaşam tarzı haline getirmekle aşabilecektir. Kararlı ve ısrarlı olmaları gerekıyor. Bu madalyonun bir yüzü. Öbür yüzünde ise, aslında emekçi halk, devrimcileri büyük bir saygı ve sempati beslemektedir.

Bu sempatiyi güvene ve desteğe dönüştürmek şüphesiz yine devrimcilerle düşüyor.

Bu göre dev adamı mücadelelerini yükselttikleriyle, örgütlenmelerini yaygınlaştırmalarıyla olmasıkı. Kurulu olan statüleri yıkmaları, parçalarını atmaları yolu buradan geçiyor. Mücadelenin statükolarla birlikte statükoculuğunun da sonunu getirdiği, bu ömekle bir kez daha gözler önüne serildi. Yaşanan süreç, statükocu oluşturan, statükocu koruyanları geride bırakıyor....

GRUP EKİN YİNE MEYDANLARDA

* Tutsaklık, işkence, ölüm tehdidi ve yoğun baskılarla sanatsal üretimi engellenmeye çalışılan Grup Ekin, söstilerinin cemaatından gılsıyla 10 Mayıs 1991'de Sincan 7. Lele ve Festivali'nde bir konser verdi.

Sincan Fatih Mahallesi Otof Palme Parkı'nda, açık havada yapılan konsere, sayıları 3000'e varan coşuklu bir kitle katıldı. Özellikle halktan insanın yoğun bir ilgiyle izlediği, türküleri ve halleriyle iktidare katıldığı konser, uzun bir aradan sonra Grup Ekin'in, "düşman inat" yine alanda, meydanlarda olmasa ve kitlelerle buluşmasa, bütünlüğünü anlamında önemliydik.

Konsere başkaları Grup Ekin'in okuduğu mesajda şunları yer veriliyordu.

("...) Halkın sesi soluğu olan, onun içinde, onunla birlikte mücadelesini omuzlayan, birlikte kavgı türküleri söyleyen Grup Ekin'in halktan yana tavırna tahammül edemedi egemenler. Sermizli, sölmüğüne kesmeye çalıştılar. (...) Ama bilmiyorlardı ki, bir gün gelecek, sürer gider...

Türkiemizde susmayacak, haleyalarımız sürecektir. Halkızın Kazanacağı süren bilimleri inanç olarık kazanıyor. (...) Ne tehdit, kava kuvvet, işkence, ölüm ve yok etme politikaları ne de "anti-demokratik uygulamalar meşrulaştır" anti-terör yasası engellemiyorlar bu gelişimi.

Önümüzde beklenen günler var. Yoğun, hareketli, savaşlar ve cehennem... Yani bize göre, yani bize yakışan, yani mücadeleyi gönlük... Türkiemizde şimdi Oğuz, Hasan gibi, Olca'yı gibi, Ferit, Birtan, Hamdi, Öztürk, Kahraman gibi dağ doruklarında yanlanmaya, varoluşunda gülmeye hazırlanıyor.

(...) Bu günlere hazır canlara selam olsun... **

MÜCADELE ADANA BÜROSU

MÜCADELE ANKARA BÜROSU

SÖMÜRGE Tİ

Ülkemizin emperyalizme bağımlılığıyla başlayan yeni-sömürgecilik süreci içerisinde, 12 Mart, 12 Eylül gibi dönemler dışında siyasi arenada demokratiklik oyunu sürüp gitmektedir.

Militer sömürge tipi faşizmi artıran demokratiklik oyunu sınıfsal güç dengelerine, toplumsal muhalefetin gelişim seyirine ve seyresine bağlı olarak çeşitli görüntüler altında sahnelenip durmaktadır. Bu demokratiklik oyunu Türkiye'nin Körfez savaşı ve sonrası ABD emperyalizmi tarafından yüklenen rolü belirlenen biçimde oynanabilmesi için yeni görüntülerle de sürdürülmeğe çalışılır.

Emperyalizme bağımlılık ve yeni-sömürgeleşme süreci üstyapıda -kapitalist ülkelerde II. paylaşımlı savaş öncesi burjuva demokrasisinin yerine geçirilen devlet biçimi klasik faşizmden farklı olarak- sömürge tipi faşizmi ortaya çıkardı. Yeni-sömürge ülkelerin üstyapılarını belirleyen sömürge tipi faşizm, emperyalizmin devlet içerisinde çeşitli kurumlarda yerleşmesi ve buna bağlı olarak da devlet mekanizmasının militarize edilmesiyle yukarıdan aşağıya işletildi. Asağıdan yukarıya ki hareketyetleri orta sınıflar, orta ve küçük burjuvaziyi peşinden sürükleyerek iktidara yükselemedi. Bu ülkelerde faşizmin ayaklarını emperyalizmin yönlendirildiği militarist güçlerini ordu, polis, gizli servis gibi kurumlardan çıkardı. Emperyalizme bağımlı yeni-sömürge ülkelerde faşizmin kurmayları devletin bu kurumları CIA ile de bağlantılı bir şekilde yerleşti.

Sömürge tipi faşizm, yeni-sömürge ülkelerde gizli ve açık olmak üzere iki biçimde irca edilir. Faşizmin uygulama

faşizmi tımandırmasına karşı kurumaya indirgeyenler, sömürge tipi faşizmin gizli ve açık uygulamalarından, sistem içerisindeki yerleşikliğinden ve demokratiklik oyunu esprisinden hiçbir şey anlayamamışlardır. Yeni-sömürge ülkelerdeki faşizme klasik faşizm şemalarıyla bakarak, faşizmi çok aramış ancak bir türlü bulamamışlardır.

Diğer yandan, kağıt üzerinde kalsa da sınırlı olan demokratik hak ve özgürlükleri ve bunun ortaya çıkardığı örgütlenme biçimlerini ve mücadele olanaklarını bir kenara bırakarak da ülkedeki faşizmi sürekli açık baskı ve terör olarak gördüklerinden demokratiklik oyununu anlayamadıkları gibi, buna uygun mücadele biçimlerinden her uzak kalmışlardır. Özellikle faşizmin baskı ve terörünün tımandığı, saldırıların 12 Eylül günlerine dönüşü hedeflediği dönemlerde hiçbir şey yapmayarak bakabaklarına çekmişlerdir. Savaş süreci bu tavırların turusoluğu olmuştur. Savaşla birlikte faşizmin devrimcileri ve yurtseverlere her şeyi yapacağı tahillirinden hareketle zaten çok sınırlı olan mücadelelerini de bir kenara bırakmışlar, keskin söylemlerinin ardına sığınıp bekleyişe geçmişler ve oligarşinin savaşta kullanarak yarattıkları istediği panik ve yığılma havasına objektif olarak ortak olmuşlardır. Savaş sürecinde bile once yaygara ve gözdağı, asıp keseceğiz propagandalarına rağmen, siyasi iktidar demokratiklik oyununu sürdürmekten vazgeçmemişler. Tabii bunda devrimcilerin savaşta karşı mücadeleli çeşitli biçimlerde yücelteleri iktidarın savaşta karşı tepkilerini açığa çıkarmaları ve halkın ezici çoğunluğunun savaşta karşı çıkması ve ister istemez burjuva muhalefetin de savaşta karşı çıkar görünmesi etkili olmuştur. Sorun her süreçte demokratiklik oyununun, faşizmin nasıl işlediklinin kavranması, mücadele ve örgütlenmelerin somut duruma göre nasıl biçimlendirileceği ve geliştirileceği sorunudur.

SÖMÜRGE TİPİ FAŞİZMİN FARKLI BİÇİMLERİ

Latin Amerika'nın, Güney ve Güneydoğu Asya'nın ABD emperyalizminin hegemonyası altında yeni-sömürgecilik cuntalar cuntaları, darbeler darbeler kovalarken, demokrasi sözcüğü nispeten daha sınırlı anlam alanı bulur. Ülkemizde ise bu durum farklıdır. Görünüşte de olsa var olan parlamentonun fazla kalınlığındaki dönemlerde ortaya çıkarak, "koruma ve kollama göreviyle" işleyen "demokrasiyi" rayna oturtup, işlerini en kısa sürede bitirip her gideceklerini açıklamak zorunda kalmışlardır. Latin Amerika'da ise açık faşist askeri diktatörlükler, yıllara değil, on yıllara yayılmıştır. Ülkemizde ise bu durum emperyalizme girilen işkilerle bağlı olarak ortaya çıkan siyasi, ekonomik, kültürel vb. yapıların ve işleyişe göre kendine özgü bir karaktere sahiptir. Bu açıdan bakıldığında bu özgün biçimlerin Latin Amerika, Güney ve Güneydoğu Asya ülkelerinden görece farklılıklar ortaya çıkar. Cuntacılarından, en sağdaki, en solda görülen düzen partisine kadar her demokrasiden söz edilmesi ve her şeyin demokrasi için yapıldığını açıklanması bunun ifadesidir. Ülkemizde demokrasi fa-

şizmi gizlemek için kullanılan sihirli bir sözcük gibidir. Emperyalizmin, yerleşmiş geleneklerine rağmen Latin Amerika ülkelerinde sınırlı da olsa, benzer demokrasi manevralarına giriştiği de olmuştur. Ama ABD'nin politik kültürünün yerleşikliği açısından düşünüldüğünde bu oyunun zemini fazlaca güçlü değildir. Seçimler ve "demokrasi" yeti atılan adımları ömrü fazlaca olmaz ve darbeler bu "demokrasi" adımları siler, süpürür. Örneğin ABD, 70'lerin sonunda gerilla savaşının iktidarı doğrudan tehdit eder noktaya ulaştığı El Salvador'da, Nikaragua'da ders çıkararak, demokratikleşme manevrasına girişmiş, yumuşak işlemlerle, El Salvador'da sivil geleneği temsil eden N. Duarte'nin yönetime teslim etmiştir. Uru-

guay ve Şili gibi ülkelerde de köklü bir "demokrasi" geleneği 1973'teki askeri açık faşist diktatörlüklerle yıkılmış. Uruguay'da 1985'te, Şili'de tam 17 yıl, 1990'a kadar da diktatörlükler hüküm sürmüştür. Demokratiklik oyununu egeyen sınıflar emperyalist ülkelere girdikleri işkiler içerisinde yerli yerine oturma hakkı bilifile, sınıf mücadelesinde yeni ve çıkışlara bağlı olarak devrimcilerin yeni işi demokratik meşviler kazanması ve işlerinin zorlaşmasıyla bu özgünlüğü çeşitli biçimlerde etkileyerek uygulandığında değişiklikler ortaya çıkmıştır.

1950'den günümüze kadar sahnelenen ve sahnelenmeye devam eden faşizmin baskı ve terörünü perdele-

Ülkemizin emperyalizme bağımlılığıyla başlayan yeni-sömürgecilik süreci içerisinde, 12 Mart, 12 Eylül gibi dönemler dışında siyasi arenada demokratiklik oyunu sürüp gitmektedir. Sorun, her süreçte demokratiklik oyununun nasıl işlediklinin kavranması, mücadele ve örgütlenmelerin somut duruma göre nasıl biçimlendirileceği ve geliştirileceği sorunudur.

nsında esas biçimini gizli yan oluşturmaktadır. Oligarşinin ipin ucunu kapırdığı, yükselen toplumsal muhalefet karşısında sınıf mücadelesini kontrol edemez ve engellemez noktaya geldiğinde, devlet otoritesinin iyice yığılması ve mevcut, yasal işleyişin yeterli olmadığı, devrimci mücadelelerin burnu zorlayıp açtığı koşullarda, askeri darbelerle "demokrasi", siyasi otorite bir kenara bırakarak faşizme geçer. Açık faşizmin uygulanmaya konmasıyla birlikte, açık faşizmin kurumsallaşması yönünde atılan adımlara rağmen, temsil kurumlarından, siyasi demokratik hak ve özgürlüklerden tümüyle vazgeçilmesinin temelinde yatan gerçeklik, bu ülkelerde faşizmin uygulanmadığı özgünlüğünü ortaya çıkartan demokratiklik oyununun kendisidir. Açık faşizmin kasa bir süreci işlemesi ve kurumsallaşması bir yana bakarsak, sürekli taşınması ve açık faşizmin uygulandığı süreçte en kısa sürede "demokrasiyi" dönlüceğinin sürekli tekrarlanması, demokratiklik oyununun siyasi mücadelesi açısından özgünlüğü olduğu kadar önemini de göstermektedir. Demokratiklik oyunu sömürge tipi faşizmin özünde kendisidir, başka bir ifadesidir. Faşizmi, demokratiklik oyununun sınırlı ve görüntüdeki hak ve özgürlükleri görüp işin temelindeki baskı ve terörü göreceksiniz siyasi bir perspektifte sahip olmayan reformistler her dönem "eksik, gedik de olsa" demokrasiden söz etmişlerdir. Faşizm onların ilanırtırında demokrasiye dönlüştürmüştür. Reformist mücadele yoluyla toplumu demokratikleştirme ve tam demokrasiyi ulaşmayı önlerine temel hedef olarak koyan reformist sol, kendi dışındaki güçlere, düzen partilerine bel bağlar hale gelmiştir. Her şeyi demokrasiyi geliştirme hedefine, demokrasiyi de cuntalara-darbelerle, ya da sadece sivil-faşist odakların

DEMOKRASİ

PİFAŞİZM VE

me işlevini üstlenmiş demokrasıcılık oyunu, o gündün bugüne sınıf mücadelesi ve güç dengelerindeki sürekli değişimlere bağlı olarak çeşitli görünümüler altında uygulanıyor. 12 Mart; 12 Eylül gibi dönemlerde perdeleri indirilen demokrasıcılık oyununun, zaman zaman da sınıf mücadelesindeki yükseliş ve iktidarı rahatsız edici-ne bağlı olarak örtüsü aralanmak zorunda kalıyor. Bunun gerisindeki faşizmin çirkin yüzü görünüyor. 1983'te seçimlerle demokrasıcılık oyununu geçmişe göre daha dar sınırlar içinde 12 Eylül Anayasası ve yasalarına bağlı olarak yeniden uygulamaya koyan 12 Eylülcüler ve bunu izleyen siyasi iktidar "ezdik, yok ettik" dedikleri toplumsal gelişme karşısında idamları gündeme getirdiler.

Demokrasıcılık oyununun örtüsü aralandı. Aynı şey yaşadığımız süreçte demokrasilerin yükselişi karşısında "terör-istlere yaşam hakkı tanımayacağız" denilerek, idam cezasının toplumsal muhalefete ve devrimcilere karşı tehdit olarak kullanılmaya kalkmasıyla da yaşanmıştır. Ama ne olursa olsun, bu tür çıkışlara rağmen, 12 Eylül toprağı üzerinde yükselen ANAP iktidarı, gelenekselleşmiş demokrasıcılık oyununu sürdürmek için reformist tedbirlerle başarmıştır. Bu anlık çıkışları yeniden denetleyerek adamları kullanmasını, bir yandan baskı uygulamaları ve yasaklar tirandirirken, diğer yandan bunu demokrasıcılık oyunu içerisinde karşılayacak tedbirler de almıştır. Emperyalist savaşın pat-

lak vermesiyle bir an demokrasıcılık oyununun ortadan kalkacağına, baskı ve yasakların her şeyi örtteğine inanılan çok geçmişten yanıldıkları anlaşılmıştır. Sağa birlikte işçi sınıfına ve grevlere saldırıyor, grevleri iki ay erteleyen siyasi iktidar, bunu karşılayacak şekilde hemen Kürtçe konuşma serbestisi getirmiştir ve yeniden TCK'nın 141-142-163'üncü maddelerinin kaldırılması tartışmasını gündeme sokmuştur. Ama şurası açık ki, demokrasıcılık oyunu ile ilgili olarak adamlar atan siyasi iktidar istediği gibi hareket edememiştir. ABD'nin dayattığı programları olduğu gibi uygulamaya koymamış, zamana yaymak zorunda kalmıştır.

OLIGARŞİ İÇİ ÇELİŞKİLER, SINIF MÜCADELESİ VE DEMOKRASİCİLİK OYUNU

Oligarşinin istediğini yapamamasında bir yandan iş dinamiklerin zayıflığı etkili olurken, diğer yandan sınıf mücadelesi, toplumsal muhalefetin gelişim düzeyi, halkın çelişkileri ve bunun çeşitli biçimlerde ifade edildiği, farklı sınıfların birçok farklı çelişkileri de rol oynamaktadır.

Bugün oligarşinin çifte standart bir anlayışla da olsa devrimciler dışındakilere ceza indirmiş sağlaması, 141-142-163'ü kaldırması toplumsal muhalefetin ve mücadelesinin sonucudur. Bunlar "demokrasıcılık" oyun" na açılım sağlarken, devrimci güçler içinde mücadeleye yeni olanaklar sağlıyor. Her şeyi nesnelileştirecek şekilde yeni olanaklar sağlıyor. Her şeyi nesnelileştirecek şekilde yeni olanaklar sağlıyor. Her şeyi nesnelileştirecek şekilde yeni olanaklar sağlıyor.

Oligarşinin krizi derinleştikçe, kendisine çıkış için politik kanallar açmak istiyor. Ama alternatifsizlik içinde giderek manevra alanı daralıyor. Bu noktada siyasi iktidar tekeli sermayenin kendisine güvenen kesiminin tavırlarını yansıtıyor. Ve demokrasıcılık oyununu daha geniş bir alanda oynamak istiyor. Bazı tekeli güçler, feodal kesimler buna karşı çıkıyor ve eski durumu korumaya kalkıyor. Tabii ki bu egemenler arasındaki çatışmanın demokrasıcılık oyununa yansımaları oluyor.

Bir yanda, halk kitlelerinin istekleri, devrimci mücadele ve toplumsal hareketin gelişimi, yoksulluk, işsizlik, patlaklık krizi emekçi kitleleri doğrudan etkilemiş, bir yanda tekellerin istekleri, ABD politikaları ve oligarşi içi çelişkiler... Bu noktada da oligarşi politik üretmek, çözüm yolları bulmak zorundadır. Burada her şey oligarşinin beka ve devrimci mücadelelerin engellenmesi üzerine kurulmuştur.

Oligarşi içi çelişkiler demokrasıcılık oyununun biçimlenişine doğrudan etki ediyor. Oligarşi içi çelişkilerin Kürt sorununda Özal iktidarı içindeki çelişkileri ortaya çıkararak bunun sadece süreçteki bir örneğidir. Önce yayın çıkarma ve Kürt Enstitüsü kurmaya hatta televizyon yayını yapmaya kadar varılabilir istenen ve Özal'ın ağzından kamuoyuna yansıtılan sorun, hükümetten sonra ANAP grubunda kuşa çevrilerek ancak Kürtçe konuşma sınırında kaldı.

ABD EMPERYALİZMİNİN L. AMERİKA VE GÜNEYDOĞU ASYA'DAKİ FAŞİZM UYGULAMASI Latin Amerika ülkeleri, yüzünün başından bugüne ABD emperyalizminin denetimini dışında kalamadık edemeyen çoklu kölelik anlaşımlarına bağlanmışlardır. ABO emperyalizmi kendi arka bahçesi, etki ve nüfuz alanı olarak ittiği Latin Amerika'ya ne Avrupa emperyalizmini, ne de Japon emperyalizmini sokmuş, kendi istediği biçimde politik kültürü bu ülkelere egemen kılarak gelenekleştirmiştir. Bu ülkelere her şey ABD emperyalizminin sınırları dışındaki üzerinde biçimlenmiştir.

Latin Amerika'da birkaç istisna dışında bütününle egemen olan politik kültür, Pentagon ve CIA kültürüdür. Askeri diktatörlükler ve aşk faşizmin uzun dönemleri kapansın, birbiri izleyen darbe ve cuntalar, kompolar ve provokasyonlar, terör ve katliamlar, gözaltında kaybedilen on binler ve toprak mezarlar Latin Amerika siyasi arenasının olağan görüntüleridir. Bugün ABD emperyalizmi bu görüntülerin askeri diktatörlüklerine yerinde demokrasiler manevraları, seçimler yoluyla silahsızlanma gerekçesi için plana almak, bu krizi ilgili fazla tepki çekmeden sivilinler eliyle halletmek için caba sarfediyor. Askeri faşist diktatörlüklerin kesintisizliği, uzun vadede sınıf mücadelesinin iktidarı kırdıkları ve onların kışkırtılması tehdit edene hale gelmesi ve sürekli baskı, terör koşullarının toplumsal tepkileri biriktirip, parlamansı nedeniyle, askeri diktatörlükleri tasfiye ediyor. Filipinler ve Haiti'de askeri diktatörlüklerden sonra gündeme gelen toplumsal patlamayı çok zor önleyip, yumsak işlerle, geçişrebildiler. El Salvador'daki devrimci mücadele ise, çıkar-

Oligarşinin krizi derinleştikçe, kendisine çıkış için politik kanallar açmak istiyor.

Ama alternatifsizlik içinde giderek manevra alanı daralıyor. Bu noktada siyasi iktidar tekeli sermayenin kendisine güvenen kesiminin tavırlarını yansıtıyor. Ve demokrasıcılık oyununu daha geniş bir alanda oynamak istiyor. bazı tekeli güçler, feodal kesimler buna karşı çıkıyor ve eski durumu korumaya kalkıyor. Tabii ki bu egemenler arasındaki çatışmanın demokrasıcılık oyununa yansımaları oluyor.

lanını sürekli tehdit eder konumunu koruyor ve burada demokrasi, seçim manevraları süreklileştirilmeye çalışıyor. Nikaragua'da ise, yine uzun süreli bir askeri diktatörlük sonucu iktidarı FSLN'ye kapılmıştır. Şili, Arjantin ve Uruguay'da uzun süreli askeri diktatörlüklerin kendisine karşı muhalefeti ne ölçüde büyüdüğünü gördükten sonra, "demokrasi ve silahsızlanma" yeşil sık yakmak zorunda kaldı. Ve şimdi bu ülkelere de "demokrasi" kültürünü eklemeye ve demokrasıcılık oyununun zeminini genişletmeye çalışıyor.

Ama bu askeri diktatörlüklerden tamamen vazgeçtiği, bundan sonra işi hep sivilleştirilerek anılmasına gelmiyor. Latin Amerika'da yerleşmiş politik kültür, CIA ve Pentagon kültürüdür ve bu kültür, devrimci mücadeleyi ve halk hareketlerini bastırarak işi, kontrgerilla operasyonlarını ve taktiliklerini dayandırıyor. ABD emperyalizminin Latin Amerika dahil, hemen tüm yeni-sömürge ülkelere karşı silahsızlanma ve militarist güçleri sivilinler eline verme çalışmaları bu süreçteki terah olduğunu söylemek gerekçesiyle. Aynı şey gelişmekte olanlar, emperyalist savaş sırasında Türkiye'de de atılmaya başlandı. İnsiyatif Beyaz Saray tarafından Özal'a verildi. Özal da Bush'un istediği şekilde orduyu emperyalist savaşta göre, üstlerin kullanılması da dahil, mevziletti. Özal'ın sık sık orduyunu hantallığından söz etmesi ve orduya neşter vurmak gerektiğini ısrarla belirtmesi, ABD'nin militarist güçleri sivilinler eline veremeyeceğini yansıtır. Ama bu, hep bu şekilde sürecektir anlamına da gelmiyor. Yarnı koşullar değiştiğinde ve sivilinler düzeni korunması ve kollanmasını bütün olarak ortadan kaldırdığında, orduyun yıldıza parlatıp, yeniden siyasi arenaya sürülerek, iktidara yönelmesi gündeme getirebilir.

CİLİK OYUNU

Pakistan, bu tür gelişmelerin en son ve somut örneğidir. Pakistan'ı Ziya ü Hak askeri diktatörlüğünden silvesmeye geçiş için zorlayan ve Butto'ya iktidar için yol açan ABD emperyalizmidir. Ama, Körfez savaşı içerisinde fazla güvenemediği sivil iktidarı, daha kolay yönlendirebileceği ve istediğini yapacağı askeri yönetime geçici de olsa devretmeyi daha uygun gördü.

ABD'nin bu tür bir değişime yol vermesinin önemli bir nedeni de sosyalist dünyada son yıllarda ortaya çıkan "demokrasi", "özgürlük" yönünde kapitalizme, burjuva demokrasisine doğru yönelimlerdir. Gorbacov çizgisiyle başlayan ve Doğu Avrupa'da sosyalizmden kapitalizme açılış dönüşen sosyalist dünyadaki altüst oluşlardan sonra, ABD emperyalizminin askeri diktatörlükleri yedeye alıp, "demokrasi ve sivilleşme politikası"na ağırlık vermesi, tüm dünya ölçeğinde kendisine yüklediği "demokrasi havarisi" misyonu için bir vitrin oluşturdur. Bu misyon ve görüntü altında, sosyalist dünya kapitalizme yönelen ülkeler içinde çekim alanı olmayı hedefledi. Panama'da Noriega karşısında "demokrasi ve özgürlük" havarisi rolünü iyi oynadı. Devrimlerin sık sık iktidarı kapladığı dayandırdı El Salvador'da da Duarte'yle başlatıldığı "sivilleşme"yi ıleri götürdü ve işi sandıklı demokrasiye ve sivilleşmeye kadar vardırdı. Nikaragua için de aynı şeyleri yaptı. Tabii Nikaragua'da açığı karşıladığı gibi, ambargo, şantaj, tehdit ve satın almalar yoluyla, seçime doğrudan müdahale yolunu seçti ve seçimlerin kaderini kendi eline almak için her türlü pis işe başvurdu. Kendi partilerini, ittifaklarını, adaylarını seçimler yoluyla, bu tür CIA ve Pentagon taktilerine başvurarak, iktidara tutturttu. Özentide uyguladığı yöntemlerden vazgeçmeden, bu şekilde biçimsel değişikliklerle, sivil görüntüler yaratmak istedi. Sonuç olarak ABD emperyalizmi yaşanan süreçte askeri faşist diktatörlükleri bu biçimde sivilleştirip kendi başı yanında, kendi "demokrasi" şifası yerleştiriyor. Şimdi Körfez'de yaptığı gibi, kendi banyosuyla ilgili, bölge seçimi ve krallıkla kendi kendi demokrasisini dayatıyor. Ortadoğu'da Körfez müdahalesiyle daha da kayıyazan kazanın şeyhlerin, krallıkların taktiler tehdit ettiğini biliyor. Gerici dayanaklarını biraz daha demokratik rütuşlarla ayıklatı tutanak istiyor. ABD emperyalizmi son yıllarda insan haklarını da savunur görüntüyü. İnsan hakları raporları yayınlıyor, yeni-sömürgelemedeki faşist yönetsimlere, insan haklarını uygun davranmaları tavsiyelerinde bulunuyor. Halklara karşı yönelttikleri pasifikasyon taktiklerini daha da gizli ve insan hakları adına sınırlar hak halletmelerini ve "demokrasi" görüntüsünü bozmaylarını istiyor. — Latin Amerika, on yıllardır, Pentagon ve CIA'nın halklara karşı uyguladığı saldıncı politikası ve taktilerinin zengin bir laboratuvarı oldu. ABD emperyalizmi Latin Amerika'da yüzlerce derahe tezgahları, hükümetler deşiftrildi ve Latin Amerika'yı kendi çiftliği gibi yönetti. Latin Amerika'daki bütün yeni-sömürgelemede gerekçede işgaline ve katliamlara başvurdu ve ABD emperyalizminin politik egemenliği, CIA'nın oturduğu faşizmin mültek egemenliğine dönüştürüldü ve kesintisiz en vahşi ve saldırgan biçimleriyle uygulandı.

Ülkemizde Latin Amerika ülkelerinin gelişememiş politik yapılarına ve işleyişinden değişik olarak kendine özgü biçimde şekillenmesi sonucunda nispi demokratik

hak ve özgürlüklerin perdelediği "demokrasi" görüntüsünün verilmesiyle halklarımız daha fazla özen gösterilir. Bunun altında yatan gerçeklik nedir?

Demokrasiçilik oyunu hangi işlevleri sonucunda faşizmin uygulanışında ülkemize bir özgürlük kazandırıyor?

ABD VE AVRUPA

EMPERYALİZME BAĞIMLI, YENİ-SÖMÜRGE BİR LİKEYİZ

Ülkemizin yeni-sömürgeleşmesi sürecine damgasını Marshall yardım alanı, Truman Doktrini ve ıllı anlaşmalara ABD emperyalizmi vurdu. Ekonomisinden politikasına, kültüründen askeriyesine kadar ülkemiz üzerinde ABD emperyalizminin etkinliği tartışmasız bir gerçektir. 12 Mart, 12 Eylül, ABD emperyalizminin ülkemizi bağımlılıktan teslimiye sürüklediği ve Beyaz Saray'ın etkinliğini alabildiğince genişlettiği bir dönem olarak tarihe geçti. Bu politikayı Körfez savaşında ABD emperyalizminin peşine takarak, açığı ortaya koyan siyasi iktidar, 12 Eylül sürecinin ürünüydü. Aynı siyasi iktidar savaş sonrası Ortadoğu'da emperyalizmin artan güç ve etkisine bağlı olarak ülkemizi yine ABD politikasına basit bir uzantısı haline getirmeye çalışmaktadır. Sadece dış politika değil, iç politika da her şeyde ABD ölümlü ile bıkılmak istiyor. ANAP'taki "liberalleşme" ABD'nin Ortadoğu politikasına ve son deşiftriklere ayak uydurmadaki adlarını ifade ediyor.

ABD ile daha fazla içi dışı olmayan bütünün bu gelişmeler, Avrupa emperyalizmiyle de işlemlerin daha ıleri götürülmesini engellemişler. Avrupa emperyalizmi ile işlemler sürekli geliştirilerek, "Avrupalaşma yolunda" atılan adımlardan vazgeçilmemektedir. Çelişkili gö-

Burjuvazi ABD emperyalizmine bağımlılığı teslimiyet noktasına vardırıken, hiçbir dönem Avrupa emperyalistleriyle ilişkilerini zayıflatmadı. Bunun için Avrupa emperyalizmini demokrasi ve insan hakları normlarına kağıt üzerinde de kalsa ayak uydurduğuna göstermekten geri durmadı. Bu konuda bütün sözleşmelerle imza attı!.. Ve bunları da oynadığı demokrasiçilik oyununun bir görüntüsü olarak kullandı ve kullannmaya devam ediyor.

küzde de ABD'nin etkisinin artmasına rağmen, AT'ye girebilmek için de her yıl denemiyor. Hatta Körfez bunalımı ve savaş sırasında izlediği politikaları AT'ye girebilmek için bir basamak olarak kullanmak istendiği açıkça kanı ediliyor. AGLK kararlarına ve sözleşmelerine "demokrasi ve insan hakları" nutukları vererek imza atılıyor. Ve 12 Eylül sürecini geri getirmek için, daha fazla töre başvururken, ısrarla demokrasiçilik oyununu sürdürüyor.

Baskın, karın hükümdarı karmameleler işleyişlaştıra-

şıyor, yeni terör yasaları çıkararak, halkın karşına çıkan siyasi iktidar, yine de bunu demokrasiçilik oyununun ku-

ralan ıçinde yapmaktan vazgeçemedi, vazgeçmedi...

Ülkemizin politik, kültürlüne, faşizminin biçimlenişine ABD emperyalizminin, CIA ve Pentagon'ın damgasını basmasına rağmen, Avrupa emperyalistleriyle ırlilen ve bütün kurumlarıyla geliştirilen işlemler sonucu, özgün bir politik yapılarına ve işleyiş ortaya çıkmıştır. Ülkemizin politik kültürünün bu karmaşık işlemler içerisinde çarpık da olsa biçimlenişinde ve faşizmin uygulanışında ABD emperyalizminin yanında Avrupa emperyalizminin de aşmaznamayacak katkıları vardır. Demokrasiçilik oyunu ve bu çelişmeler emperyalist-politik, kültürel sentez içinde ortaya ıçıyor. Demokrasiçilik oyunu bu-karmaşık, çelişkili işlemler ağı içerisinde oynanıyor.

Demokrasiçilik oyunu, Latin Amerika, Güney ve Güneydoğu Asya yeni-sömürgelemede farklı olarak ıçimizde, sömürge türü faşizmin baskı ve terörünü maskeleyen için oynanan siyasi oyunun adıdır.

Başka deşifre Avrupa emperyalizminin, Avrupa Konseyi, Avrupa Parlamentosu gibi kurumlarıyla var olan işlemlerin zorunlu sonucu olarak, insan haklarını, demokratik hak ve özgürlüklerin kağıt üzerinde de pısa savunulması, insan hakları sözleşmelerine atılan imzalar sonucu sözde de olsa taahhütlerine uyulması ile ABD emperyalizmine ve Avrupa emperyalizmine her alanda bağımlılığın ve yeni-sömürgeleşmenin devlet cihazında ve politik işleyişte ortaya ıçardığı sömürge türü faşizmin sürekliği, gizli ve açık uygulanışının ortaya ıçardığı oyunun adı demokrasiçilik oyunudur.

Bugünkü süreçte siyasi iktidardan demokrasiçilik oyununu oynaması için manevra sahası açan, sadece Avrupa emperyalistlerinin ülkemiz üzerinde yarattığı etkilerin, demokratik hak ve özgürlükler, insan hakları gibi sonuçlar yaratması olmuyor. Diğer yarıyla ABD emperyalizminin, demokrasi maskesini yüzüne takarak "demokrasi havarisi" misyonu ile halklar nezdinde teşhir olmuş yönetimleri, askeri diktatörlükleri silvestime ve kötü görüntüyü deşifre sürecini de göz önüne almak gerekiyor. Körfez kriziyle birlikte Ortadoğu'da deşifgen güç dengelerinde ABD emperyalizminin Türkiye'ye biçtiği rolde, demokrasiçilik oyununda bugünkü siyasi iktidara esneklikler sunuyor. Özal, Bush'un Çanay'daki sözcüsü gibi hareket ediyor. Irak'taki Saddam diktatörlüğünün devrimlensini ve yerine demokrasi gelmesini istiyor. Kuveyt'in demokrasi ile idare edilmesi gerektiğini tavsiye ediyor. Türkiye'yi Ortadoğu'da demokrasiğin merkezini ve Körfez ülkelerine örnek olarak gösteriyor. Demokrasi havarisiyle Bush'un kopyası olmaya çalışıyor.

Demokrasiçilik oyununda Özal ıktıdardan eline aldığı önemli bir koz olan Kürt karları Lozan'da bugüne kadar ıresni politikaları bir kenara koyarak, yeni bir politikasını adlandırmı attı, kullannmaya kalkması, bu gelişmelerin sonucudur. Siyasi iktidar, ABD emperyalizminin dayattığı, Kört sorununun çözümünü ıçilemler kültürlü olarak "çözüm yolu" doğru attı ve bundan sonra atacağı adımları demokrasiçilik oyununda kullandı ve kullannmaya sürdürmektedir. Talabani'ye, KDP'nin temsilcisiyle görüşmesi bu gelişmelerle, doğrudan bağımlılıktır.

Sınıf mücadelesi her şeyde olduğu gibi, demokrasiçilik oyununda da deşifme ve yeni görüntülerini ortaya ıçkmasını önemli rol oynuyor. 1950'den günümüze demokrasiçilik oyunundaki deşifmeler toplumsal mülklerle ilgili ıçkızılarda, deşif ve yükseltilerle birlikte olmaktadır. İşte bunun için, 12 Mart ve 12 Eylül sonrasındaki yeriden açılan demokrasiçilik oyununun devrimci mücadelede kullanan açıklan çok farklılıklar taşımaktadır. Her şeyden önce demokrasiçilik oyununun sürdürülmesi, faşizmin baskı ve terörünü gizlemeye olacağı açısından ne öçünde önemiyle, getirdiği sözde, kağıt üzerinde ve görünüşte de olsa, sınırlı demokratik hak ve özgürlüklerle devrimcilerin müdahalesiyle işlemler kazandırılıldığı öçünde, devrimci mücadele için açıklar anlamına geliyor. Ve öçünde de önemli oluyor. İşe bu noktadan bakıldığında demokrasiçilik oyununu faşizmin zayıf olarak deşiflendirmek yanlış olmayacaktır.

SÜREKLİ FAŞİZME EMPERYALİZM DAMGASINI YURUYOR

Burjuvazi ABD emperyalizmine bağımlılığı teslimiyet noktasına vardırıken, hiçbir dönem Avrupa emperyalistleriyle ilişkilerini zayıflatmadı. Sürekli Avrupa'nın bir parçası olduğunu tekrarlardı. Batılıla birlleşme çabalarını sürekli sıcak tuttuğu gibi, bu yönünde atıldığı adımları da etkisiz etmedi. Bunun için Avrupa emperyalizmini demokrasi ve insan hakları normlarına, kağıt üzerinde de kalsa, ayak uydurduğuna göstermekten geri durmadı. İnsan haklarına, demokratik hak ve özgürlüklerle ilgili hemen bütün sözleşmelerle imza attı ve çok yerde atıldığı bu imzaların önemsizliği ile ölmüyordu de kullannmak istemiyordu. Yeni-sömürgeleşme işlemleri içerisinde sistemin karakteri haline geliş faşizm, Batı ile ırlilen bu işlemler, kendi, gerçek de olsa deşifirilen bu politik kültürünü kendisini örtmeye çalıştı. Bu gelişmeler ıçersinde 1950'den bugüne bütün siyasi ıktıdarlar faşizmi, halk

kitlelerine görünüştüki demokrasi uygulamasını, nispi-sınırı demokratik hak ve özgürlüklerin ardına sığınarak, demokrasi olarak yutturmaya çalıştı. 12 Mart, 12 Eylül gibi kağıt üzerindeki demokrasi taahhütlerini, sözleşmelerini rafa kalkığı dönemlerde getiren temsilcileri, demokrasiyi ortadan kaldırmış gibi görünmekten hep tedirginlik duydu. Yaptıkları, işlemedikleri demokrasiyi rayına oturup, bir an önce seçimler yoluyla demokrasiye geçmek olarak açıkladılar. Demokrasiye geçiş takvimleri yaptılar. Avrupa'dan gelen insan hakları heyetlerinin işkence ve benzer uygulamaları araştırılmasına karşı çıktılar. Hatta Evren gibileri insan hakları sözleşmelerine atılan imzaları ayak bağı olarak gördü. Daha fazla terör estirmemelerini, idamları gerçekleştirmemelerini, Batı'nın bu sözleşmelerle dayanarak her uygulamalarına karşınmalayla açıkladılar. Bu uygulamalarda daha da ileri gidilerek L. Amerika benzeri örneklerin yaratılmasına da ancak bu karmışık ilişkilerle açıklanabilir.

Dünya demokrasi güçlerinin Türkiye'yi üzerinde etkili ağırlıkla Avrupa demokratik kamuoyunun ve onun organları vasfıyla gerçekleştirdi. Avrupa halkı, Latin Amerika Güney Afrika gibi faşizm baskı ve terörünün en şiddetli uygulandığı uzak köşelerde demokratik duyarlılığı ve geleceğinki taşıdı. Bu uygulamaları şahırları üzerinde zorlayıcı baskılar oluşturdu.

Avrupa kendisi ile bütünleşmeye aday olan Türkiye oligarşi için, global ekonomik ve siyasal koşulları daha fazla kullarmak hakkını kendisine gördü. Avrupa Parlamentosu ve Konseyi gibi kodları, Türkiye'nin üzerinde kullandı. Bu kurulların, aslında yazılımlı işi sınıfı maddeleri tarihinin ürünleri olarak kullandıkları demokratik hak ve özgürlüklerin ve insan hakları normlarının getirdiği sonuçlardı.

Türkiye oligarşisi üzerinde de Avrupa'daki emperyalist ülkelerin ve ortak ilişkiler bağılı uluslararası örgütlerin görünüştüki baskınları altında Avrupa demokratik kamuoyunun ve onların mücadeleye kazandırdıkları demokratik geleneklerini etkisi vardı. Dolayısıyla Avrupa emperyalist, lerinin siyasal-kültür normları denen şeyler, aslında Avrupa'da merkezlenen burjuva demokratik birikimlerin, Avrupa için ve emekçi sınıfların siyasal yaşam biçimlerini. Avrupa demokratik geleneklerini ve bunları ülkemize yansıtmasını bundan öteye de abartmamak gerekçiler.

'83 SONRASI DEMOKRASİLİK OYUNUNUN YENİDEN SAHNEYE KONULUŞU

1983 sonrası, demokrasİLik oyunu için yeni bir süreç in fidesi oldu. Seçimlerle birlikte "huzur" ve "istisrar" içinde demokrasİLik oyununun perdeleri yeniden açıldı. Ancak başka politikanın, yasal kıl altında yicte darlatılan demokratik hak ve özgürlüklerin kullanılmasına pratik hiçbir izin vermeden demokrasİLik oyununun bu süreçte işleyişinin demode olması çok uzun sürmedi. Aslında bakarsa 12 Eylülçüler, bu sınırları içerisinde 12 Eylül öncesi koşulları bir daha dönülmeyeceği şekilde tedbirleri aldıkları hesaplıyorlardı. Toplumsal muhalefet ve bunun etkilediği halkın hak alma yönündeki direnişler, demokrasİLik oyununu bu sınırları içerisinde işlemek kaçacak noktaya getirdi. Sınıf mücadelesinin gelişimine başka olarak açılan süreç, oligarşi için demokrasİLik oyununu yeni biçimler altında oynamayı dayattı.

12 Eylül'ün bastıra bastıra birkirildiği ve keskinleştirildiği toplumsal gelişmeler, mücadelelerin gelişimiyle birlikte bütün kesimlerde çok geçmişden tepkileri açtı çıkardı. 12 Eylül süreci aslırken kitleler örgütlü direnişlere ve politika çikarı 12 Eylül anayasası, yasalarına dayalı ve onun üzerinde biçimlendiren yeni süreçteki demokrasİLik oyunu zorlandı ve geçildi. Başka bir ifadeyle, 12 Eylül pasifikasyonu, örgütüsüzleştirme, depolitizasyonu ile kurulan baskıtarakta, bunları yasal güvencülerinde devrimi midesine ile paralel gelişen işçi ve emekçi sınıfların direnişleri, geldikler adı 12 Eylül'de dayanarak sağlanmak istenen "istisrar" ve "huzur" bozuldu.

413'ten 430'a kadar uzanan kanun hükümlerinde karamameler zinciri, 12 Eylül kurullarında açılan geldikleri kapatmaları çalmışların ürünüydü. Bunun peşinden savasla birlikte 12 Eylül'ün günleri geri getirmek, bu süreç in uygulamalarına canılık kazandırmak için "terör ve anarşi hortuyor" demagogleri terlat, teröre sürüldük

kazandırılması demokrasİLik oyunu için yeni. görüntüleri gerektirir hale geldi.

Baskı ve yasakların bu şekilde trmandinlinasına ve giderek oligarşinin buna yönelik hareklatlarına paralel, siyasal iktidar sürecine uygun şekilde demokrasİLik oyununa işlerlik kazandırmak zorunda kaldı.

ANTI-TERÖR YASASI: REFORMİST ÇIKIŞLARIN DİĞER YÜZÜNDKİ TERÖR

Kürtlerin serbest bırakılmasından 141-142'nin kaldırılmasına, cezaların tecil edilmesine ve orduda açıklık politikasının gündeme getirilmesine. Anayasa'nın bazı maddelerinin "demokratikleştirilmesine" kadar siyasal iktidar, demokrasİLik oyunu için vitrinine yeni unsurlar ekledi. Anti-terör yasasını çıkardı. Aslında oligarşi demokrasİLik oyunuyla toplumsal muhalefete karşı her türlü saldırıyı meşrulaştıran, halkın tepkilerini dizen sınırları genişletmek istiyor ve reformizmi yo açıyor. Oligarşi demokrasİLik oyununda sahneye sınıf zenginleştiğince yeni bir figüran olarak TBKP'yi buldu. Özal İttidarı radikal mücadeleye karşı, demokrasİLik oyunu içerisinde TBKP vb. yasal reformist parti ve örgütlenmeleri çıkarıyor. Özal, TBKP'yi elinin altında tuttuğu bir parti olarak göstermekten rahatsız olmuyor. TBKP'nin kongrelerine ANAP'lıları gönderiyor ve ANAP sözcülerini alandırıyor, TBKP'nin "seçkinliğuna" övgüler yaşıyorlar. "TBKP liderlerini ricazları kendisinin serbest bırakıldığı açık açık söyleyebiliriz. "Kongre yapmaları kanunlarına aykırıdır. "Gelin bizi tevkif edin." dediler. Ama kimse tevkif etmedi. " diye açıklama yapıyor. TBKP de bunu kerkilşiz bırakıyor ve diyetini ödemesine ANAP'a destek çıkıyor.

Bugün baskı politikası en kovula biçimle yasal kılıflar altına sokulurak demokrasi görüntüsüyle birlikte halkın karşısına çıkarılıyor. Bununla halkın hak ve özgürlükleri mücadelesi engellenmek isteniyor. Bu politikayı tersiyş etmenin bir tek yolu vardır. o da haklar ve özgürlükler mücadelesinin yükseltilmesidir. DemokrasİLik oyununun gerçek yüzünü gösterebilmek, oynanan oyunun yüzündeki maskeyi alaşağı edebilmek için bundan başka yol yoktur.

Güçsüz temeller üzerinde yönetimini sürdürmeye çalışan demokrasİLik oyununa başlamasına, zaman zaman geri plana itilmiş olsa da kazanımları, Türkiye'de seçilmişlerin referandumlara, sköyönetimlerinde olağanüstü hale, olağanüstü hallerden sköyönetimlere, cunta-lara bütün dönemler hep aynı oyunun içinde şekillenmiştir.

Belli süreçlerde krizin derinleşmesi ve mücadelelerin boyutlarına bağlı olarak oligarşinin bir kısım ekonomik ve demokratik hakları askıya alması ve baskı politikasını açtıkları ve digizins sürdürmesi mümkündür. Bu durumu mullataktıracak faşizmin güçsüzlüğünü, demokrasİLik oyununa ihtiyacı olduğunu göremeyerek, abartılı tepkiler yapıpalar, teslimiyetçi politikalardan temsilcileri olular.

Bunun için en çarpıcı örnek, 12 Eylül dönemi içerisinde cezaevlerinde yaşananlar ve direnişler üzerine verilmiştir. Ülkemizdeki koşulların bu özgnülüğü içinde kavrayamayalar, 12 Eylül sonrası cezaevlerinde statüko-kuvvet ve giderek teslimiyetçiliğin politikasını yapıyor. Yine duvar dışı yapılmış beklentisi içinde, 12 Eylül getirilemez tepsiyle direnişlerden kaçtılar ve giderek geri çekilmesi gündeme geldiler. Ama 12 Eylül'ün en ağır baskı koşullarında bile kitlesele direnişlerle hak alındığı

ve cuntanın devrimcileri teslim alma politikasının boşa çıkardığı görüldü.

1983'te seçilmişler birlikte demokrasi manevralarını gündeme getiren oligarşi, cezaevlerinde seçilmişleri kendisine belli bir yasalık sağlmasına ve demokrasİLik oyununa geçmesine bağlı olarak, baskı ve uygulamaları da 12 Eylül döneminde görülmüş şeklide artırdı. DemokrasİLik oyunu esprisinden bir şey anılamayan, faşizmin hem de açık faşizmin kurumlaşmasına sürecini bir kenara koyup demokrasİLik beklentisi içerisinde cezaevlerinin düzeleceğini namas ne ölçüde yakındıkları görüldü. Beklediklerinin tersine, gelişmeler onları panğe sevk edecek kadar ağır koşullar ortaya çıkardı. Bu onları tek tip elbise giymeye kadar götürdü. Devrimciler demokrasİLik oyununu gösterecek ve faşizmin maske-sinin düşürüleceği devrimi bir politikayı uygulamaları denendiği ölümlü noctus namasına taşıdılar. Direniş mevzilerini kodular ve faşizmin cezaevleri politikasını işlemek kıldılar. Eğer ülkenin faşizminin özgnülüğü, demokrasİLik oyunu esprisini kavramasız olsalardı, bu politika-da başkanı olamazlardı. Faşizmin cezaevleri politikasını bozamazlardı.

FAŞİZME KARŞI MÜCADELE DEMOKRASİLİK OYUNUNU HESABA KATMANDAN YÜRÜTÜLEMEZ

Bugün demokrasİLik oyunuyla birlikte faşizmin baskı politikasının içi içe geçişinin nesnellik kavrandığı düzümde, mücadele ve örgütlenmenin hasal olması gerektiği de ortaya çıkmaktadır.

Bugün bu nesnellik kitesesinde, mücadele ve örgütlenmenin hiçbir biçimi reddedilmeden ama asıl olan da unutulmadan kitesel boyutta geliştirilmesinin yöntemleri üzerinde durulmalıdır. Aslında emperyalist savasın istemi ve yeni bir toplumsal sızın açılması ister bizzati kitlelerde belli bir rahatlama yaratmıştır. Savas koşulları da oligarşinin yagara ve gözdüğünden sağlanan cede kitleler değı, küçük burjuva sol da etkilenmiştir. Şimdiki süreçte bu etkilenmenin giderek kalkmasıyla, kitleler daha kolaylıkla mücadeleye çekilip örgütleneceklerdir. Bugün, baskı politikasının trmandinlinasına rağmen, demokrasİLik görünümlü de verilmek zorunda kalınması ve savas bitmesiyle birlikte bile mücadelede belli bir hareketteleme ortaya çıkmıştır.

Kürtün terör en kovu biçimle yasal kılıflar altına sokulurak demokrasi görüntüsüyle birlikte halkın mücadelesi karşısına çıkarılıyor. Buna karşılık halkın hak ve özgürlükler mücadelesinden taviz verilmeden bu mücadeleyi yükseltmekten başka yol yoktur.

12 Eylül Anayasası'nı, yasalarını aşan; mücadele ile birlikte halkın direniş kitesesinde ve örgütlenen politik direnişleri oldu. Bugün de anti-terör yasası adı altında halka karşı yöneltilen saldırıları güçleştirip baskı çıkartmanın yolu, mevcut demokrasİLik hak ve özgürlükleri göç arı etmeden, bunları mücadeleye işlete-rek, demokrasİLik kazanımı ve mevzileri koruyarak, yeni kazanımları elde ederek geliştirme ve yükseltmekten geçecektir.

Giderek kiteseslesmenin boyutlanacağı, gelişeceği bir süreçtir oligarşi. Devrimciler bu sürecin önüne cesaret ve kararlılık atılmaz, öncülük misyonunu kitlelere pratikte göstermelidir. *

Silahlanmaya bütçenin %35'i ayrılırken, sağlık hizmetlerine % 2'lik pay hile çok görüyor

IMF POLİTİKALARI SAĞLIĞI METALAŞTIRIYOR

İnsan sağlığı bile bir sömürü aracı olarak kullanırken, sağlık hizmetlerinden parası olan yararlanabiliyor. Tıbbın olanakları paranın emrine veriliyor.

Öyle bir ülkedir ki Türkiye, savunma bütçesi diye, halkın hak arama mücadelesinin çıkarılacak olan coplara, silahlara, bütçenin %35'e yakınını ayırır, sağlığa gelince % 2'lik birpay bile çok görülür. Halka, halkın sağlığına verilen değer ile düzinen işleyişine ve devletin korunmasına verilen değer böyle bir zıtlık ortaya çıkar.

16

Ocak kararlarından ve 12 Eylül'den sonra insan sağlığına verdiği değerin nasıl değersizleştiğinin genel bir tablosu...

Çarpık kapitalizmin çarkları böyle sine acımasız ve doymak bilmez sine döner ki, sömüre sömüre ne dedeyse posasını çıkardı, hastalıklarla boğuştuğu emekçileri bir de sağlığı parayla satarak sömürüyor.

IMF'nin her dediğini kullananlar, sosyal olan, adalete yaklaşılan ne varsa kültürüyle, eğitimiyle, sağlığına tuza buz ettirir. Devleti ilkelere varana kadar ticarileştirenler, sağlıkta da az da olsa var olan sosyal yanı alıp götürdüler. Sağlığı özelleştirdiler, bireyselleştirdiler.

IMF politikalarıyla emekçilerin sağlığı daha fazla ve hızlı bozuluyor ve sağlıklarını kazanmak için emekçiler, her geçen gün daha fazla ödemeye karşı karsya kalyorlar. Sağlık da tekelleri sunulan kârlı bir sektöre dönüştürülüyor.

İlaç tekellerinden sonra sıra hastane tekellerinin sağlığı istedikleri fiyatı biçimlerine geliyor. Sağlığın fiyatını da artık giderek daha fazla pıyasa kuralan içinde "sağlık tekelleri" belirleyecek. 24 Ocak felsefesi her şey olduğu gibi, sağlığa da parayı buluşturma başarısı gösterdi.

Para sağlık üzerinde egemenliğini kurdurdu gibi, sınıfsal uçurumun derinliğini ölçmede de önemli bir araç haline geldi. Artık sağlık da çarpık kapitalist yapının halkın sırtına bindirdiği kazanç kapılarından biridir.

Bir yanda hastane kapılarında günlerce bekleyenler ve aylarca sonrasına gün alabilenler, rehin kalmak korkusunu sürekli taşıyanlar; diğer yanda milyon dokere, hasta ne kapılarda sürünenlerin ödedikleri ve devlet kaynağına dönüşen

vergileri istedikleri gibi kullananlar Amerika'lara, İngiltere'ye giderler...

Bir yanda kırsal kesimde sağlık hastalıkları, doktoruz, ilaçsız, araçsız ve malmesize kendi kaderlerine ter ediliyor, diğer yanda her türlü olanakla sahip, en yeni tekniklerle donatılmış hastanelerde özel bakımlar görülür...

Öyle bir ülkedir ki Türkiye, savunma bütçesi diye, halkın hak arama mücadelesinin karşısına çıkarılacak olan coplara, silahlara, bütçenin % 35'e yakınını ayırır, sağlığa gelince % 2'lik birpay bile çok görülür. Halka, halkın sağlığına verilen değer ile düzinen işleyişine ve devletin korunmasına verilen değer böyle bir zıtlık ortaya çıkar.

Birakalım, devletin IMF'nin istediği gibi oluşturduğu sağlık hacemalarını sosyalist ülkelerle kıyaslayalım, kapitalist ve yeni-sömürge ülkelerle bile kıyaslandığında ülkemizde insana verilen değerin içler acısı durumu tüm çıplaklığı ile ortaya çıkar.

Sağlık harcaması kişi başına ABD'de 1500, Almanya'da (Doğu Almanya ile birleşene öncesi) 1100 dolar, Meksika'da 25 dolar, Türkiye'de bu sadece 15 dolardır. Türkiye, bütçesinden sağlığa ayırdığı % 2. 2'lik payla Kenya, Tanzanya, Gana, Zambiya, Umali gibi ülkelerin çok çok altında bir yerde bulunuyor. Yani Türkiye oligarşisi insan sağlığına geri Afrika ülkeleri kadar bile değer vermiyor. Sosyalizmin kapita-

lizmden farkı ve insana verdiği değerin önemi burada kendini gösteriyor.

Sosyalist ülkeler, bütçelerinde en büyük payı insana ayırıyor. Sağlığa, eğitime, kültüre ayrılan pay, sosyalizmin yarattığı değerler içerisinde kapitalizmin hiçbir zaman yaşanamayacağı bir nitelik taşıyor. Kapitalizm, bireysellik, para, kâr, sömürü ve insani insanın kurdu haline getiren değerler üzerine otururken, sosyalizm; kolektivizme, insana üzerine, insanın en sağlıklı şekilde moral değerlerini sürekli yükseltme üzerine oturur.

Küba sosyalizmin insana verdiği değerin ne ölçüde gelişkinliğine somut ve çarpıcı bir örnektir. Küba'da sosyalizm koruyucu hekimlik, sağlığa, sağlıklı kuşaklar yetiştirmeye, insana verdiği üstün değere kendisini dünya ülkelerinin önüne koyuyor. Castro, "Onun için halkımız dünyanın en sağlıklı halklarından biridir" derken ülkesinde beslenme ve sağlığa, insana verilen değeri anlatmak istiyor. Buna ne emperyalist-kapitalist dünyanın en ilerleri, ne ABD emperyalizminin üstünüştüğü yetsebiliyor.

Sosyalizmin hata ve zaafı da sağlıkta, insana verdiği değere kazandığı başanlar ve kapitalizme olan üstünlüğünü gölgelemeye yetiyor. Kapitalizmle bütünleşen D. Almanya halkı, daha şimdiden insani değerlerin kapitalizmle birlikte yitip gitmesinin acısını çekiyor. Sağlığın da kapitalizmde her şey gibi alınıp satıldığına, ne kadar paran varsa o kadar sağlığı anlayışın geçerliliğine tanık oluyor.

Küba dünyada çocuk ölümlerinin binde 10'un altına düşüren ilk ülke olma başarısını taşıyor. ABD'de bu oran binde 15'in altına indirilememiştir. Türkiye'de binde 150'leri bulan çocuk ölümleri düşürüldüğünde, insana verilen değerin farkı çok açık görülecektir.

Ortalama ömür uzunluğunu 75'e çıkaran Küba, dünyanın önde gelen ülkesi olmayı sürdürüyor. Sosyalizm insanın ömrünü sağlığı sağlıklı kuşaklar yetiştirerek, sistemli bir şekilde yükseltiyor. Ortalama insan ömrünün ülkemizde 60'ı bulmadığı düşünüldüğünde, Küba'da sosyalizmin insana verdiği değeri, önemi ve getirdikleri daha iyi anlaşılacaktır. Çünkü Küba'da devrim öncesi ortalama insan ömrü 55'i bile bulmuyordu. Ve Küba, sosyalizme ayak bastıktan sonraki 30 yılda ortalama insan ömrünü 20 yıl uzatmayı başarmıştır.

ABD, İngiltere, Almanya, Fransa gibi halkları ilkelere kadar sömüren emperyalist-kapitalist dünyanın devlerinde bile ortalama 500 kişiye bir doktor düşerken, Küba, bu konuda da kapitalizmin önüne geçmiştir. Küba'da 400 kişiye bir doktor düşmesi bizim göstergiler.

Ülkemizde 1630 kişiye bir doktor düştüğü ki, bu da oldukça bölgesel dengesizlikler ortaya çıkmıştır- çok önense alınırsa, sosyalizm iltis etti, çoktu, oldu demagogilerinin bu başanları gölgeleyemeyeceği ve gilyemeyeceği ortadadır.

İşte bunun için halkın sağlığı sorununun kökten çözümlerini halk devriminden geçtiğini, sosyalizmin insana verdiği üstün değeri, bu çirkinkilik, pislikleri, iğrenç ve utanç verici sağlık tablosunu kaldırıp atacağını, insanın sağlığı bir şekilde moral değerlerini geliştirip, güçlükle receğini söylüyorlar.

Bunun için sosyalizm insanı her şeyiyle yücelten, sağlıklı kuşaklar yetiştiren, bunun önündeki engelleri kaldırın, kafa, bedence sağlığı ile yeni insanlar yetiştirmesi için bütün koşulları ortaya koyan tek sistemdir diyorum.

Sosyalizm, kapitalizmden bir tek şeyle temelden ayrılır; bu da insana verdiği üstün değerdir.

Halkın emeği uzayıp giden kuyruklarda tüketiliyor

SOSYAL SİĞORTALAR ÇIKMAZI

✓ Burjuvazinin türlü engellemelerle kadrosuzlaştırma ve sendikasılaştırma çabalarına karşın, sigortalı bir işte çalışmayı önemli bir "güvence" gören, hatta değerlerine oranla kendilerini "şanslı" sayan emekçilerin, SSK hastanelerine hayatları boyunca bir kez bile uğramaları durumlarının hiç de böyle olmadığını anlamaları yetebiliyor.

TEK ten (Türkiye Elektrik Kurumu) yaklaşık beş yıl önce emekliliğinin belirlen Y.G. adlı tenisenin, iş ve emeklilik hayatı boyunca SSK hastanesine yalnızca bir kez çıktığını, sadece bu kadının bile pişman olmasına yettiğini söylüyor. Kendisine nedenini sorduğumuzda ise "Önce viziteye çıktım. Beni dispansere yönlendirdi. Orası Göztepe SSK'ya sevk etti. Buraya kadar bürokratik işlemleri vakit kaybettim. Ertesi günü sabahın erken saatlerinde gittiğim hastanede yaptığım ilk iş muayene fişi alabilmek için veznenin önündeki kuyruğun sonuna girmek ve sıra gelmesine beklemek oldu. Fiş kuyruğu bini, bu kez de muayene kuyruğu başladı. Sıra geldi, içeri girdim. Doktor "Neyin var?" diye azarlar gibi sorduğunda şikayeti anlatmaya başladım. Daha lafını bilmeden reçeteyi elime tuttu. Kendimi kimseyle der yurdunda bir sigırtı gibi hissettim. Onca sene prim ödemiş ama onlar benim elim terleme bile pişman etmişler..." diyor.

İstanbul'daki belli başlı Sosyal Sigortalar Kurumu hastanelerinde yaptığımız araştırmalar sırasında kendileriyle görüştiğimiz hastaların hemen tamamına yakını bürokrasiden, ilgisizlikten ve en önemlisi muayene kuyruklarında çektiği eziyetten şikayet ediyorlardı. Rahatsızlıkları biraz daha ciddi boyutlarda olduğu için röntgen çekirmesi gereken hastaların durumları daha içi açıcıydı. Veznenin önündeki ve polikliniğin önündeki her ki kuyruğu da geçebilen bu hastaların, röntgen çekilebilmeleri için sabah saat 04. 00 ile en geç 05. 00 sıralarında kuyruğa girmeleri gerekiyordu.

Mücadele dergisi olarak görüşlerine başvurduğumuz Samatya Sosyal Sigortalar Hastanesi hekimlerinden H.A. ise,

halk sağlığı açısından SSK'ların tam bir çıkılmazda olduğunu belirterek, konuyu yalnızca hekimlerin ve sağlık personelinin ilgisizliği ile açıklamanın doğru olmayacağını belirtiyordu.

MÜCADELE: Yaptığımız araştırmalar sonucu, en çok şikayet ettikleri bürokrasi ve bitmek bilmeyen kuyrukları yanı sıra sizlerin ilgisizliğinden, hasta vurdumuduyuzmızından söz edildiğini gözlemledik. Bu konuda görüşlerinizi...

HEKİM: Konuyu hastalar açısından değerlendirecek büyük ölçüde haklılar. Ancak hekimler yönünden de ele almalıyız. Örneğin ben ilk göreve başladığımda tek bit tüpün hastalarla ilgilenildi, Hepsinin Üzerlerine titerdim. Ne var ki bu maşla, hele hele bu çılgına koşullarıyla bir de uzun sırmış. 1 milyon maşla günde 250-300 hastaya baş başa kalınca ve yukarıdan gelen baskılarla hepsini de aynı gün muayene etmeniz gerekirse her birine nasil tek tek ilgi gösterebilirsiniz? Mesai saatı boyunca hasta başına yalnızca 1-1.5 dakika vakitiniz oluyor.

MÜCADELE: Kapasiteniz üzerinde hasta oluyorsa neden fazlasını değil hastanelere sevk etmiyorsunuz?

HEKİM: Bu kanunen hem onların hem de bizlerin hakkına rağmen Genel Müdürlükten gönderilen bir genelleme engelleri. Tüm hastalarımızın elimizdeki sınırlı imkanlarla muayene ve tedavi edilmeleri zorunlu tutuyorlar. Bizler de gelen hasta 1. 5 dakika içerisinde muayene etmek zorunda kalıyoruz. Ünitelerin eksikliği yüzünden röntgen kuyrukları hasta ameliyat kuyrukları hastalan çılden çıkartıyor. Hastanemizin KBB (Kulak-Burun-Boğaz) servisi ameliyat programı daha şimdiden bir yıl sonrasına kadar dolmuş durumda.

MÜCADELE: Durumları oldukça ciddi hastaların bile "beyin tomografisi" çekilebilmek için aylarca sıra beklemek zorunda olmaları...

HEKİM: Tüm İstanbul'da sadece iki merkezde tomografi var. Bunlardan biri Göztepe Sosyal Sigortalar Hastanesi'nde, diğeri ise Okmeydanı Sosyal Sigortalar Hastanesi'nde bulunmaktadır. Türkiye genelinde

çalışan nüfusun oldukça büyük bir kesimi İstanbul'da. Sadece iki yerde tomografi aleti bulunduğ ve mecbur kalmadıkça da özel mekamlara ve diğer hastaneler sevk yapmamız "genelleğe engellendiği" için, çok fazla yığılma var.

MÜCADELE: SSK hastanelerini çekimlere hale getiren nedenleri, bu hastanelerde birinde görevli bir hekim olarak genel hatlarıyla sizce nasıl sıralayabiliriz?

HEKİM: Öncelikle yeterli sağlık hizmeti verilebilmek içinlerden yoksun durumda. Yani ünite yok hastanelerde ve dispanserlerdeki görevli hekim ve diğer sağlık görevlileri çok az. Hastalar açısından ve hastanelerdeki sağlık hizmetlerinin işleyiş yönünden çok ağır bürokratik baskılar söz konusu. Kanunen var olmasına rağmen, genelleğe yasaklanan sevdler yüzünden hastanelerimizde birikmekte oluyor. Bu nedenle, polikliniklerde günde 250-300 kişiye varan kuyruklar oluyor. Bu yığılmanın en önemli nedenlerinden biri de işyerlerinden dispanserlere sevk edilen hastalara yeterli tıbbi müdahale yapılmaması. Yeterli müdahale yapılmayan hastalar bize sevk ediliyor. Böylece buralarda yoğun bir birikme meydana geliyor. Üstüne üstlük yetersiz bir organizasyonla sorunlar daha da çekilmez bir hale geliyor.

Araştırmamızın Göztepe Sosyal Sigortalar Kurumu Hastanesindeki bölümü ise, diğer hastanelerden farkıydı. Bütün Anadolu yakasına "hizmet" veremeye amaçlayan, diğerlerine oranla dışarıdan bakıldığında oldukça düzenli görünmesine rağmen araldıkça gerçek tam bir rezaleti.

Diklatimizi çeken en önemli noktalarından biri de, genellikle hastanelerdeki rezillikleri görüntülemek isteyen muhabirlerle personel saldırıları olmasına rağmen, hiç de böyle yetkili karşılaşılmamıştı. Aksine, yanımıza yaklaşan görevli hasta tabakası "Çok kardeşim, sanki bizler çok mu memnunuz ki!" diyor. SSK'daki rezillikleri boyuttan aklı öyle bir hal almış ki, hastasından bakışkime, sağlık görevlisinden kapısına kadar herkes durumundan yakınıyordu. Ancak bu-

rada belirtmesi gereken bir başka gerçek de, bu çarık aksına kendini kapırmış "Hippokrat yemini" bazı doktorların durumuydu. Örneğin, konuştüğümüz hastalardan birçoğu, bu hastanenin Nöroloji Servisi sorumlularının hastalara gösterilmesi gereken insanı yaklaşımı unuttus olmalarından yakınıyorlardı... Bu servis sorumlularının hasta yakınlarına karşı da vurdumudymaz bir tavır içinde oldukları da yakınmalar arasındaydı.

Poliklinik binasındaki veznelerin önünde yığılmış hastalardan görüntüye muş birisi ise "Kimyasal madde üretiren bir fabrikada işçiyim. Sabahın 06. 00'ünden beri buradayım. İşyerinde bile bu kadar yorulmuyorum. Buraya çalışmam giren bile sinir hastası olur." diyor.

Küçük çocuğunu hastaneye getiren diğer bir işçi ise hastanede görevli doktor akrabası olduğu halde, yanı torpil olduğu halde, sırt bürokratik engeller yüzünden 4-5 saat geçtiği halde oğlunu muayene ettiremediğini belirtiyor. Ecza ne kuyruğunda görüntüye muş bir emekli işçi, "Böyle rezillik nerede görülmüş, sabah 05. 00'den beri buradayım. Yok sıra alma kuyruğu; yok muayene kuyruğu derken doktorun yüzünü bile ancak bir iki dakika görebildim. Şimdi de ilaç kuyruğundayım. Böyle şey olmaz, ne zaman insan yerine konacağız." diyerek yüksek sesle ofekasını di teğitiriyordu.

Yıllardır emekli çalışan kanununa yarası SSK'lar, bugüne kadar göz ardı edilecek tamamen çürümeye terk edilmiş ve ilaç tüketimini artıran kokmuş bir kurum olmaksızın öyleye gömelmislerdir. Halk sağlığına meta gözyüzüne bank "Genici kıldıkları" emekçilerin alan terlerinden gasp ettikleri tırbaydan sadece "boş valanterler" cephelerine indirilerek, emekçilerin hastane kapılarında çekildikleri eziyetler kattanarak bitimeye devam ediyor.

Hastanelerdeki en önemli sorunlardan biri de röntgen ve özellikle beyin tomografisi kuyruklarındaki yığılmalardır. Bu konuda görüşlerine başvurduğumuz Göztepe Sosyal Sigortalar Hastanesi'ndeki "Görüntüleme Merkezi" yetkilisi ile randevu almaya çalışan hastaların söyledikleri birbirini tutmuyordu.

Randevu kuyruğunda bekleyen hastalar, ancak ayak sonrasına sıra alabildiklerini belirtirlerken, Görüntüleme Merkezi yetkilisi ise üç dört gün, en fazla bir hafta sonraya randevu verdiklerini söylüyor. SSK ile doğrudan bir ilgilerinin bulunmadığını bildiren yetkili "Görüntüleme Merkezi'nin SİSATEV adlı bir vakıf kuruluşu olduğunu ve sözleşmeleri gereği SSK Göztepe Hastanesi'ne "hizmet" verdiklerini söylüyor. Günde kaç hasta kabul edebildiklerini sorduğumuzda ise, 50-60 hastanın beyin tomografisini çekebildiklerini söyleyen yetkili, bir hastanın ortalama 20 dakika içinde filmini çekilebildiklerini belirtti. Yum zamana kadar Okmeydanı Sosyal Sigortalar Hastanesi'nden de hasta gönderildiği için aşırı birikme olduğunu, ancak onların kendi tomografi makinesine de aldıkları sonra artık hasta gelmediğini, bu yüzden de yığılma olmadığını söyleyen "Görüntüleme Merkezi" yetkilisi, "Merkezimizde artık en fazla bir hafta sonraya randevu verilebiliyoruz, ancak tabii ki bu da yeterli olmuyor." dedi. Kuyrukta sıra almaya çalışan hastaların böyle söylediklerini, kendilerine ancak aylarca sonrasına randevu verildiğini, sadece torpil olarlardan çabuk sıra alabildiklerini belirttikçe, yetkilinin söyleyeceği bir şey yoktu.

Mehmet
DOMAÇ
İst. Eczacılar
Odası Başkanı

"İlaç fiyatları on yıl içinde yaklaşık 220 kat arttı."

MÜCADELE: 1984-8845 sayılı kararname ile ilaç fiyatları serbest bırakıldı. Daha önce bakanlık hazırlanan indoksel temet alınırken, bu kararname ile birlikte, sanayicinin talep ettiği fiyat esas alınıyor. Hayatı önemdeki ilaçların fiyatları astronomik rakamlarla ifade ediliyor. Eczacılar Odası olarak bu durumu nasıl değerlendirdiyorsunuz? Nasıl bir çözüm öneriyorsunuz? Konuyla ilgili olarak ne tür girişimlerdede bulundunuz?

Mehmet DOMAÇ: 1984 kararnamesinden önce de bazı değişiklikler olmuştu. 1972 yılında da bazı değişiklikler olmuştu. Uygulanan ekonomik politikalar gereği, 24 Ocak kararnarı ve parasal politikalar gereği de ilaç fiyatları ile fiyatların bir olması istendiği için, önce kararnameyi değiştirmek gerekiyordu ki, bunu yaptılar. İlaç fiyatlarının iş ve dışta bir olması 72 kararnamesine göre mümkün değildi. Önce 1983 yılında zam yapılabilmesi için ilaç maliyeti daha önce % 20 iken, bu kez % 10'a düşürüldü. Daha önce Sağlık Bakanlığının halkın sık kullandığı ilaçlar üzerinde sık denetimi söz konusuydu. Hatta çok çizgi kârlarla sattırması söz konusuydu. 83 yılında çıkarılan bu kararname ile artık indoksel sistemi kalktı. Piyasa koşullarına göre ilaç fiyatları belirlenir duruma geldi. Yani çok büyük ölçüde ilaç fiyatları serbest hale geldi.

Uygulanan politikalar gereği, emeğin değeri kalmadı. Artık emeğin alını gücünü düşürdü. Bu on yıl içinde, ilaçlar yaklaşık 180 ile 220 kat arttı. Yani iç fiyatlarla dış fiyatlar dengelemiş oldu. Ama vatandaş ilaç alamaz oldu. Sigorta kurumlarına müraacat ettiler. Arabası, arkaçası, komposu aracılığıyla sigorta kaynaklarından ilaçları alma yoluna gittiler. İç ve dış ilaç fiyatları dengelemiş, ücretler arasında da uçurum yarattılar. Fiyatları aşırıdan ülkeyi dışa açtı ama emeğin değeri düşürken ürün fiyatları arttı. İnsanlar bu sefer de sigorta kurumlarına kayıtlar. Kayıtlı olanlar da sağlık-sızlaştı. Sigorta kurumlarının bir kısmı iflasa karşı karşıya kaldı. Beklemeleri olduğu için ilaç taleplerinden iflasla karşı karşıya geldiler. Maliye Bakanlığının ilaçları paraları ödemeyiz duruma geldi. Tedbirler alınmaya başlandı.

Bu tedbirlerin bir, reçeteler 5 kalem ilaç, 10 günlük doz yazmak. Bir de jenelik ilaç uygulamaları. Ancak bu uygulamalar sanayicilerle Maliye Bakanlığının karşı karşıya getirdi. Jenelik ilaç uygulamaları oldu, ilaç fiyatları % 30-40 düşecek. Sanayiciler ise buna müsaade etmediler.

Üyelerimiz üzerinde bu politikaların çok büyük etkileri oldu. Öncelikle eczanelerin finans durumunu bozdı, sıkıntıya soktu. Psikolojik rahatsızlıklar da ortaya çıktı, ilaçları alamayan insanlar karşısında sıkıntıya düştüler. Birey olarak

sağlık hizmeti verememelerin rahatsızlığına düştüler. Sürekli kendisine rehlin bırakılan yüzük, saat vs. şeylerle psikolojik rahatsızlıklar duyular. Mesleklerine yabancılık yapmak karşı karşıya kaldı eczaneler. Ayrıca sigorta kurumları ile paraları eczanelere çok ödemeye başladılar. Zaten kafarından iskonto yapıyorlar.

Uygulanan bu politikalarla eczacılar sağlık hizmetisi olmaktan çikılmak istiyor. Sadece ticaret yapan kişi gibi görülmek istiyor. Sadece bir meta satılmıyormuş gibi düşünülüyor baktığı için, yani lacın metalaştırılması yoluna gidildiği için bu rahatsızlık geldii ve çekilmeye devam ediyor.

Bu tür parasal politikalarla özellikle sağlık hizmetleri metalaştırılıyor. Parasını verenin alabileceği hizmetler haline getiriliyor. Serbest piyasa ekonomisi içerisinde değeri düşüyor. Sağlık hizmetleri uşulanların bir meta haline getiriliyor. Halbuki tüm anayasalarda ve tüm uluslararası yazınlarında sağlık, doğuştan kazanılmış bir hak olarak geçer. Bu hakkın karşılıksız olarak verilmesi insan Hakkın Evrensel Beyannamesi'nde bile geçer. Ama bizde durum böyle değil.

Sağlık hizmeti, bir sosyal devlet içerisinde sağlanmalıdır. Sağlık hizmeti bir ekonomik yapı içinde, her hizmet gibi sağlık hizmeti de çok pahalı hizmetler duruma düştü ve almamız hale geldi. Eczacı sayısında büyük artışlar söz konusunu. Avusturya'da 1000 eczane varken, yalnızca İstanbul'da 2850 eczane var. Hollanda'da 1300 eczane var. Bu günümüzde. Eczanelerin büyük bir kısmı güç işsiz durumundadır.

1988 yılında uygulanan bu ilaç fiyat politikalarına karşı, İstanbul Eczacı Odası'nın bir yürüyüşü girişimi oldu. Ancak başarılı bu müsaade edilmedi. Bazı kampanyalar düzenlendi. Tabipler Odası, 24 Ekiniler ile kampanya ve bir ortak olarak ilaç kampanyamız oldu. Kamuyunda bir hayli güç görüldü. Öyle ilaçlar var ki, ucuzlu ile pahalı arasında % 400 gibi fiyat farkı var. Ve aynı işi gören ilaçlar. Aynı miktar ve aynı miktar etken maddesi taşıyan ilaçlar bunlar. Bu önerimizi Maliye Bakanlığında da getirdik. Ancak bakanlık pek başanılı olmadı.

Vatandaş ve kamu kuruluşları ilaç tüketimine yönelirlerse, inyanoruz ki, o zaman gerçek serbest rekabet başlar. Çünkü şu anda devletlin, hükümetin ilaç üzerinde bir denetimi söz konusunu değil. Bugün bizim yapılmış hesaplarla, 14 kalem ilaçla pahalı yerine ucuz tereci edildiiğine 60 milyar lara tasarruf edilebilir. Bunu 300 kalem ilaç için düşündüğümüzde ne kadar tasarruf edileceğimizi. Bununla Türkiye'de eksik olan sağlık hizmetleri için yatırımlar yapılabilir. Bugün, ben inyanoruz ki, 200 milyar lara tasarruf yapılabilir.

6643 sayılı maddeye göre, ilaç fiyatı tespit konusunda eczacılar birliğı olarak, komisyon kurmak ve bu komisyonun tekliflerini Sağlık Bakanlığında örnek haklarınıza olduğu halde, bu yasa 1970 yılında, bu yasa işlemlerinde. Kararnemeler yasalandı önüne geçmiştir Türkiye'de, ilaç fiyatları yasa olmasına rağmen, kararnemelerle tespit edilmektedir. İşlemeyen, işlemleneyen bir yasa ve onun üzerinde tutulan kararnemeler var. Bu tabii bizim ülkemizde çokça yaşanan bir olay. *

* * * * *

Fatma
PATLAR
SAĞLIK-SEN
Başkanı

"Paran varsa yaşarsın."

MÜCADELE: Ülkemizde uygulanan sağlık politikasıyla hastanelere tam anlamıyla ticarethane olarak bakılıyor. Hastanelerdeki personel ile teknik yeterliliklere rağmen "parası olan sağlık" olarak kısaca tanımlayabileceğimiz bu uygulamaya hakkındaki değerlendirmelerinizi alabilir miyiz?

F. PATLAR: Ülkemizdeki yıllardır siyasi iktidarlar sağlık sorunlarına yeterince değinmediler. Sorunu kökünden çıköcek değil de, daha da karmaşık hale getiren düzenlemeler yaptılar. Uzun yıllardan beridir, bütçeden sağlağı ayrılan pay çok düşüktür. Diğer alanlara maliyetler artırılırken, bütçeden sağlağı % 2 gibi komik bir pay ayrılıyor, zaten işlemez durumda olan sağlık hizmetleri tamamen kangrene dönüştürüldü.

Yaklaşık iki yildan beri sağlık hizmetinden finansman sağlamak ve iyileştirmek gerekçeleriyle hastaneleri özelleştirmek politikaları güdüldü. Bunun bir sonucu olarak da döner sermaye haline getirilen hastanelere kırk amaı güden bir ticari işletme gözüyle bakılıyor. Bu uygulamaya çözüm derdik. Çünkü yaşanan gerçekler ortadadır.

Artık halkımıza açıkça "paran varsa yaşarsın" demekle ve hastane kaplarında ölümler ve rehlin kalmakla güden güne çıkmakla. Örneğin, değerli hastanelerinde diğer tüm araç gereç, ilaç ve yatak ücreti hariç, sadece seziyeni ameliyatı 3 milyon liraya yapılmaktadır. Yine bir başla örneği, çalışan personelle "Ne kadar çok hastaya iş keserseniz, döner sermayeden o kadar çok para alırsınız," denlerle ticari mantık test edilmiştir. Bu da hastanelerde halkımıza hasta olarak değil de, "müşter" olarak bakıldığını açık bir göstergesidir.

MÜCADELE: Bu yapı içerisinde hemşirelerin sorunları nelerdir?

F. PATLAR: Mesleki olarak en önemli sorunumuz hasta hemşireliği meslek olarak bakılmaması. Henüz resmi bir statü kazanmamıştır. Doktorların yarımcısı gibi yanlış bir bakış açısıyla bakılmaktadır. Ayrıca hemşireler meslek konusuna hiç ilgisiz olmaları bütümlerde çalıştırılmak istenmektedir. Örneğin kapıda da nışma görevlisi gibi... Nöbet öncesi ve sonrası izniler kullandırılmamakta ve nöbet ücreti olarak 5 bin lara gibi komik bir ücret ödenmektedir.

MÜCADELE: Sağlık sisteminin garplığına ve yanlışlığına yukarıda kısaca değindiniz. Sağlık-Sen olarak sizin sağlık konusunda önerdiğiniz alternatif çözümlerlerdir?

F. PATLAR: En önemli, halkımızın ücretsiz olarak yararlanabileceği bir sağlık politikası hayata geçirilmelidir. Hastane modernleştirilmeli ve iyileştirilmeden önceye değinmelidir. Sadece hastaların tedavi edilmesi noktasında

da değil, insan sağlağı konusunda düzenleme yapılmalıdır. Sağlık personeli yeterli sayıda olmalı ve koşulları iyileştirilmelidir.

Unutulmaması gereken bir nokta da, tüm insanların halkımızın diğer alanlarında sorunlarından bağımsız düşünülmemeyeceğidir. Sorunların çözüm yolu, ekonomik-demokratik hak alma mücadelesiyle yükseltilemez. Gerekli demektir. Yine tüm sağlık personeli de mücadelesiyle, yükseltilen grevli-toplu sözleşmeler sendika hakları andı andan itibaren ülke sağlağı politikasında söz sahibi olacaklar, alternatif çözümleri hayata geçirebilecekler. *

* * * *

Doğan
ŞAHİN
İst. Tabip
Odası
Yönetim
Kurulu üyesi

"Devlet savunma bütçesine ayırıldığı masrafları kıssın."

MÜCADELE: 24 Ocak kararnarıyla birlikte sağlık hizmetinin özelleştirilmesi, metalaştırılması politikası aynı değerlendirmelere doğrudur. Tabipler Odası olarak sizin sağlık politikanız nedir? Bu yünde ne tür öneri ve girişimleriniz oldu?

Doğan ŞAHİN: Bu konu yeni gündeme gelmedi. Uzun zamandır planlanan ve 24 Ocak kararnarıyla birlikte uygulamaya kormak istenen ve her yönüyle sakat bir antayışın ürünüdür. Bu yünde başanacaklarını sanmıyorum. Dünyanın hemen her yerinde sağlık örgütlenmiştir. Devlet bütçesinin güvencesi altındadır.

Öncelikle devlet, hastaneleri kendi döner sermayesi ile işletmeye başlasın. Böylelikle hekim ve sağlık görevlileri ile hastalar arasında "para"yı soktu. Döner sermayeden hekimler eşit oranda yararlanıyor. Bazı grup katarlar getiriliyor. "Amirlerine karşı saygılı m," "zeki m," az zeki m," gibi bazı raporlar tutulurak hekimler arasında hem maas hem de düşüncesi olarak ayrımlar getiriliyor.

Eskiden memur statüsünde hizmet veren hekimler sözleşmeli duruma getirilerek "bilmisel özgürlükleri" ellerinden alındı. Hatta bazen yeni aldıkları tommari makinalarının takistileri olduğundan hastane yöneticilerinin, hekimlere, çekirdek olsun olmasın güden şu kadar tommografi çektiler diye emirler verdikleri bile oluyor. Bu sefer de sosyal sigorta kurumları, bugün görüldüğü gibi iflas noktasına gelmişlerdir.

Bizim önerimiz ise, devlet böyle si önemli bir sorundan yaratmaya ve yeni vergi gelir kaynakları yaratmaya çalışacağına, savunma bütçesinden ayırdığı masrafları kısarak sağlık giderlerine kaydırması. Sağlık-Kur ve aile hekimliği sadece hayal. Böyle bir yasa çıkılsa bile uygulanamayacaktır. Sağlık Bakanlığında oda olarak yararlanıyor. Bakanlık ve SSK'dan müşterekler oldu. Ne yapmakt istedikleri daha kendileri bile bilmiyorlar. Çünkü burada tartıştığımızda tatmin edici, somut hiçbir iddialar yok. Bu konuda hekimler ika edemiyor.

İŞÇİ SAĞLIĞI VE İŞ GÜVENLİĞİ HAFTASI KUTLANIYOR!..

İŞÇİ SAĞLIKSIZLIĞI VE İŞ GÜVENLİKSİZLİĞİ HAFTASI

Her yıl bir hafta İşçi Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası ilan edilen Türkiye'de her gün meydana gelen 430 iş kazasında 4 işçi ölüyor, 3 işçi meslek hastalığına yakalanıyor, 9 işçi süreli sakat kalıyor. İş kazaları ve meslek hastalıkları yüzünden 2.5 milyon işçi işgücü kayıpları yaşıyor. Son 7 yılda 1 milyon 83 bin işçi kazada oldu, bu kazalarda 9 bin işçi yaşamını yitirdi, 18 bin 3411'i sakat kaldı. 17 milyon işgünü kaybedildi. Bu yaşanan gerçekler açıklanmazken, haftada gözboyayıcı açılar, nutuklar dışında pek bir adım atılmaz. Aynı yetkililer her hak alma müdahalesinde, greve gidilen işkollarındaki iş kaybını açıklarken, bu kayıpları iş kazaları oranıyla karşılaştırmaları insana ve işçiyeye ve-

den olmaktadır.) Belirlenen değerler üzerindeki kimyasal maddeler, meslek hastalıklarının oluştuğu ortamı yaratır. Örneğin kauçuk ve lastik endüstrisinde, matbaacılıkta, yapay gübre yapımında, boya ve cilaların, sentetik ve doğal reçinelerin hazırlanmasında, kuru temizlemede kullanılan benzerin MAK değeri, Avrupa Konseyi Özel Komitesi'nce 20 ppm olarak saptanmıştır. Batı ülkelerinde, ABD'de izin verilen benzer değeri 1920'de 100 ppm'den 50 ppm'e, 1940'ta 40 ppm'e, 1963'te 25 ppm'e, 1972'de 10 ppm'e düşürüldü. Bugün için son sistem gelişmelerle sıfır düzeye indirilmeye çalışıyor. Ülkemize gelince, '69-70 yıllarında yapılan araştırmalarda benzer kullanılan işyerilerindeki rakam 20 ppm gösterildi ki bu gerçek rakamları yansıtmamaktadır. Diğer işkollarında da ülkütlü rakamlarla karşılanmaktadır. Boyacılık, ilaç sanayii, yangın söndürücü yapımı gibi endüstri sektörlerinde kullanılan triokretlenin MAK değeri: ABD'de 100 ppm, İsveç'te 40 ppm, SSCB'de 10 ppm, Türkiye'de 100 ppm olarak sınırlandırılmıştır. Oysa Dr. Engin Tonguç'un (1970) araştırmalarına göre ülkemizdeki işyerlerinde bu değeri 500 ppm'in üzerindedir. Çimento fabrikalarında çimento tozunun MAK değeri, Bulgaristan'da 5 mg/m³, Yugoslavya'da 6 mg/m³ olarak sınırlandırılmıştır. Ülkemizdeki çimento fabrikalarında ise bu değeri 69.9 mg/m³, kadar yükseldiğini görüyoruz.

Ülkemizdeki iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin tek kaynak SSK iş istatistikleri ve sınırlı düzeyde araştırmacıların çalışmalarıdır. SSK dışında olan yaklaşık 8 milyon çalışan, tarım sektöründe çalışan kesimin iş kazaları ve meslek hastalıklarına ilişkin bilgileri yansıtmamaktadır.

Özel idkaların dışında düşümdüğü G. Kore modelinin faturası Türkiye halklarına ağır ödetilmiştir. Örnek alınan ülkeyi her konuda çözümler kaç atlanmıştır. Ülkemiz iş kazaları konusunda dünyada birinci sırayı almaktadır. İş kazaları açısından en riskli işyerleri olan maden ocaklarında 1981-1987 dönemi kaza istatistiklerinin bakıldığında iş kazaları nedeni ile hayatlarını yitiren toplam işçi sayısının 6540, "iş görmezim" durumunda olanların sayısının ise 16.540 olduğu görülmektedir. Ülke genelinde, tüm işçilerin iş kazaları nedeni ile hayatlarını yitirme riski, İngiltere'deki ortalık kömür madenliğinden % 200 daha büyüktür. Kömür madenliği iş kazalarında da birinciyiz.

1985 yılında 1075 işçi
1986 yılında 1214 işçi
1987 yılında 1149 işçi
1988 yılında 1475 işçi
4 yıllık iş kazasının bilançosu 4913 ölümdür. (Kaynak: Genel Maden İşleri Dergisi)

Sosyal Güvenlik Bakanlığı'nın kendi müfettişlerinin, iş güvenliği açısından olumsuz raporlar verdiği işkollarında ölümler artmaktadır. İhmal edilen yetkililer hakkında yasal işlemler yapılmamıştır. (*)

Sendikacılık alanında da işçi sağlığı ve iş güvenliğiyle ilgili ciddi anlamda bir mücadele verilmemiştir.

O halde sorun önmüldür, günceldir. Çünkü yaşama kavgasıdır. O yüzden de devrimci sendikacılık anlayışının önemli bir parçası ve mücadele

TÜRKİYE VE DİĞER ÜLKELERDE HER BİR İŞÇİYE İŞ KAZALARI NEDENİYLE ÖLÜM RİSKİ

ÜLKE	YIL	1000 İŞÇİNİN KARSILIKLIĞI ÖLÜM RİSKİ
Zimbabve	(1986)	0. 281
Mısır	(1987)	0. 160
Brezilya	(1986)	0. 210
Peru	(1987)	0. 057
Güney Kore	(1987)	0. 330
Avusturya	(1986)	0. 079
Danimarka	(1985)	0. 030
F Almanya	(1986)	0. 080
Yunanistan	(1984)	0. 053
İsveç	(1986)	0. 157
İngiltere	(1988)	0. 017
Türkiye	(1988)	0. 470

(Kaynak: Petrol-İş Yılığ'88, sayf. 307)

ritlen önem ortaya çıkar.

Dünya Sağlık Örgütü'nün açıklamalarına; çalışanların bedensel ve ruhsal durumlarının sürekli olarak en üst düzeyde tutulması, işyerindeki sağlığı zararlı fiziksel ve kimyasal etkenlerin etkisizleştirilmesi, bu amaçla koruma önlemlerinin alınması, işçinin, bedensel ve ruhsal yeteneklerine uygun işlerde çalıştırılması, işin insana, insanın işe uyumunun sağlanması gerektiği ifade edildi. Y. Basından iş kazası haberlerinin eksik olmadığı, birçok işyerinin çevreye zarar sağlığı, çocukları yasadışı olmasına rağmen çalıştırıldığı, işsiz sayısının iki milyonu geçtiği, koşulların ne olursa olsun bir iş bulmanın mutlu- luk sağladığı bir ülkede uluslararası kararlara uyulmadığı gerçektir. İşçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda, işçi sınıfının çıkarları ile kârdan başka bir şey düşünenlerin çıkarları taban tabana zıttır. Daha fazla kâr hırsı, işyerinde verimliliğin artırılması, işçilerin sağlığı ve toplumsal çıkarları ile çelişmektedir. Yeni-sömürge ülkelerinde sayıları- nın yoğun emek işgücüne dayanması nedeniyle sömür- üye doğru yönelişlerdir. Bu sorun yüzünden geçmektedir. Türkiye'de bu tablo daha acımasızdır. Her ne kadar insanca yaşam koşullarından, iş güvenliğinden, temel hak ve özgürlüklerden çokça söz edilese de inandırıcılığı yoktur.

Her yıl insan sağlığı üzerindeki etkilerinin ne olduğu araştırılmadık birlerce madde, zehirli maddeler kansere kadar çeşitli hastalıklara yol açmaktadır. Kesin olarak kansere neden olduğu saptanan kimyasal madde sayısı 120'dir. Birçok kimyasal maddeyle ilgili kesin araştırma ve bilgi de yoktur.

İşçi sağlığı ve iş güvenliği açısından işyerinin havasında bulunan kimyasal maddelerin "izin verilen azami konsantrasyonunun" aşılması yaşamal bir zorluktur. İşyeri ortamındaki kimyasal maddelerin izin verilen ölçüsü MAK değeri ile belirlenir. (MAK; İngilizce Maximum Allowable Concentration deyiminin başharflerinin

alını olan işçi sağlığı ve iş güvenliği konusunda uygun örgütlenmeye bilmelerini yaratıp hayata geçirmeliyiz. İşçilere sağlık anlayışının sadece ziyaretçi çıkıp istirahat almak olmadığı kavratılmalı. "Sağlık, yalnızca hastalık veya sakatlığı bulunmaması, demek olmayıp, fiziksel, mental (ruhsal-moral) ve sosyal tam bir iyilik halidir." tanım bize bu konudaki taleplerimizin neler olabileceğini de gösteriyor. Koruyucu hekimlik ve sosyal tıbbın(**) yaygınlaştırılması, bireylerin sağlık kapasitesinin yükseltilmesi konusunda daha gelen tedbirlerdir; kişisel koruma önlemlerinin alınması, çalışma ve günlük yaşama koşullarının düzenlenmesi, yeterli ve dengeli beslenme, toplumun sağlık eğitiminin, işçi sağlığı ve iş güvenliği eğitimi düzeyinin yükseltilmesi hedeflenmelidir. Bu alandaki mücadelelerin yükseltilmesi işçi sınıfı açısından önemli bir mevzu olacaktır.

(*) Geçtiğimiz yıllarda Kumkapı'da yaşanan iş kazasının sorumluları hakkında dava sonuçlandırıldı. İş Sağlığı ve İş Güvenliği Haftası'na denk geldiği günlerde mahkemelerdeki hızlılık, her nedense kurandırı yalın maddelerin uygulanmasına yansımıyor.

(**) Koruyucu ve sosyal tıp, amadan açısından şu şekilde tanımlanabilir: Koruyucu ve sosyal tıp, bireyin, grupların ve nihayet toplumun sağlık kapasitesini (sağlık düzeyini) takviye ve yükseltmeye, sağlıklarına gelebilecek zararları önlemeye, bir hastalık ve kazanın geçmesinden sonra, kişiyi bütün bilmeli ve teknik olanakları kullanarak suretyle kapasitesinin verilebilecek imkanlar içinde en verimli bir düzeye yükseltmeye (rehabilitasyon hizmetleri) çalışan bir tıp dalıdır.

ÖZGÜR-DER'lilerin Kürt Halkıyla Dayanışma Kampanyası Sürüyor

- ÖZGÜR-DER'liler, demeklerinin kuruluş çalışmalarını birlikte Irak'taki toplamlarını tek etmek zorunda bırakılan Kürtlerin içinde bulunduğu olumsuz koşullara karşı duyarsız kalmaması ve kuruluş çalışmalarını sürdürdükleri salıncada "Kürt Halkıyla Dayanışma Kampanyası" açmışlardır. Bu kampanya çerçevesinde oluşturulan "Kürt Halkıyla Dayanışma Heyeti", 9 Nisan'da, toplanan çeşitli yarımlarında birlikte Kürt halkının yaşadığı bölgeye gittiği.

Heyetin gen dönüşünden sonra, kampanyanın yaygınlaştırılması, bu konuya duyulmuş ve desteğin artırılması amacıyla Pazarcık Demerği'nde, SHP Bakırköy İlçe'sinde, Gaziosmanpaşa, Küçükçekircek ve Kartal-Pendik HEP ilçe binalarında, Muhasebeciler Demerği'nde ve Çorlu Halkevi'nde konuşma ilkinin daha gösterileri ve sohbet toplantıları düzenlendi. Bu toplantılar sırasında, Irak'ta yaşadığı toprakları terk etmek zorunda bırakılan Kürtlerin, tüm dünyanın gözü önünde ölümlere karşı karşıya bırakılmasına tepki gösterilmesi ve Kürtlerin kendi topraklarında özgürce yaşamlarını talebinin öne çıkarılması gerektiği vurgulandı.

25 Mayıs'a kadar devam edecek olan kampanya sırasında toplanan yardımlar, oluşturulacak olan bir heyetle, kendi topraklarından ayrılmak zorunda bırakılan Kürt halkına ulaştırılacak. Kampanyaya İstanbul dışında Malatya, Bursa, İzmir, İzmit, Kars, Burdur ve diğer şehirlerde de oldukça geniş bir katılım gerçekleşti. Ayrıca hakları ve özgürlükleri müdalesinde cezaevlerinde ölmek devrimciler, yurtsatıcılar, ilericiler ve demokratlar da destek verdi. İstanbul Bayrampaşa, Amasya, Bursa, Erzurum ve Bartın cezaevlerinden devrimci ve yurtsatıcılar toplanıldıkları giyecek ve paraları İnkilâp Kültürle ulaştırmak üzere ÖZGÜR-DER'lilere ilettiler.

KARADENİZ EREĞLİ'DE HALKEVLERİ ETKİNLİKLERİ

- Ortaklık Halkı Sahnesi'nin "Eylül Anaları" adlı tiyatro oyunu 20 Nisan'da Karadeniz Ereğli'nde sergilendi. Devrimci Mücadelede Halkevçilerin 1 Mayıs'a hazırlık etkinlikleri çerçevesinde Ereğli Atatürk Kültür Sitesi'nde sergilenen oyun beğeni ve sempatiye karşılıklı. 1 Mayıs dolayısıyla yapılan etkinlikler, 23 Nisan-30 Nisan arasında bir hafta sürdü. 25 Nisan'daki 1 Mayıs konulu sohbet, 28 Nisan'da Halkevi Tiyatro Grubunun yine 1 Mayıs'a ilişkin 20 dakikalık saha oyunu ve müzik grubunun sunduğu tür-küler ilgi gördü. Sohbetle katılan duyarlı, aydın insanların beğenisini kazandı.

KARADENİZ EREĞLİ'DEN DEVRİMCİ MÜCADELEDE HALKEVÇİLER

ELAZIĞ'DAKİ BASKILAR

- Tüm dünya ülkelerinde birlik-dayanışma-mücadele günü olarak kutlanan 1 Mayıs, ülkemizde baskı ve gözetilme altındaki sınırların istendi, ama başlanmadı. Ülkenin her yanında "Yaşasın 1 Mayıs, 1 Mayıs Yaşasın!" sloganları yankılandı. Elazığ'da da 1 Mayıs öncesi başlatılan kampanyanın rahatsız olanlar, asılan pankartları ve dağıtılan elçi sayılan bahane ederek, Mücadele bürosuna baskı, muhabir ve okuyucularını gözetim altında kaldı. Keyfi gözetilme protesto etmek için 29. 4. 1991 günü saat 18.00'de HEP binasında açılış grevine başlandı. Açık grevi boyunca, Elazığ'da terör alanca hırsızla devam etti. HEP binası kuşatılarak, giriş ve çıkışlar engellendi. Daha sonra parti binasına girilerek, kadin, yaşlı, genç ve sakat ayırımı yapılmadan, yerlerde sürüklenerek açılış grevindekiler gözetim altına alındı.

Şube duyuru işkence devam ederken, Mücadele Temsilcisi Gülnaz Yerlikaya da gözetimle alınıp dergi bürosu keyfi olarak arandı ve talan edildi. Polis ve yasla uygulananlar "yasla'nın rağmen, normal işyeri aşarak 17 gün gözetim altında tutulan ve sonra mahkemeye çıkarak temsili ve okuyucularından oluşan dokuz kişi tutuklandı.

Tüm bunlar Elazığ'da yükselen mücadeleyi engelleyemeyecektir.

MÜCADELE ELAZIĞ BÜROSU

SAĞLIK-SEN, HEMŞİRELER HAFTASINA HAZIRLANIYOR

- Sağlık-Sen'li hemşireler "Hemşireler Haftası" nedeniyle çeşitli etkinliklere hazırlanırken, kamuoyuna yaptıkları açıklamada sunuları vurguladılar:

"Yeterince eğitim, sağlık hizmetlerine ayrılan % 2'lik komisyon payı, % 5-8 komisyon ücret zamları, sağlık emekçilerinin daha da yoksullaştırılması, haklarının gas edilmesi, örüntülerine ve grev haklarının yasaklanması, hastanelerinde özelleştirilmesi, lojmanların paralı-hale getirilmesi, kreşlerin olmaması, 5.000 liraya nöbet tutulması... Sağlık emekçilerinin yaşadığı sorunların sadece bir kısmını oluşturuyor. Bütün bunların üstüne, iktidar TDE İstanbul Şubesi'ni kapattı. Ama süreç gösterdi ki, sağlık emekçisinin hak alma mücadelesi engellenmedi. Yaşanan sorunlar göz ardı edilerek, 12 Mayıs kutlamaları gerçekleştirilecek. Oysa 12 Mayıs'la sorunlarımız tartışıldı, bu haklarımızın mücadelemizin yükseldiği birlik ve dayanışma günümüzde olacaktır. Biz Sağlık-Sen'i hemşireler olarak, grevli-toplu sözleşmeli sendikalar hak alma mücadelemizi yükseltmeye ve yükselen demokratik halk muhalefetine omuz vermeliyiz diyorum."

SAĞLIK-SEN'İN HEMŞİRELER

Sakatlar Haftası Kutlandı!..

"Acınma değil, emeğimizin karşılığını istiyoruz"

MÜCADELE: Ülkemizde her yıl 10-16 Mayıs arası "Sakatlar Haftası" olarak kutlanır. Neden Sakatlar Haftası, devlet Sakatlar Haftası'na nasıl bakıyor? Şimdiye kadar bu konuda neler yapıldı? Siz bu konuda neler düşünüyorsunuz? Sakatlar Haftası'nda ne gibi etkinlikler düzenlendi?

Devrimci Mücadelede Sakatlar: Devlet Sakatlar Haftası'na geleneksel kutlama havası içinde bakıyor. Sakatların bugün her sorunu çözümlenmiş gibi, bu halk senlikler düzenleniyor... Sorun senlikler düzenlenemeyeceği değiştiriliyor. Bugün bizler hemen her türlü haktan yoksun olarak yaşadığımız için bu haftada öncelikle önümüze "hak arama" hedefini koyduk. Bu doğrultuda etkinlikler düzenledik.

Şimdiye kadar ülkemizde Sakatlar Haftası, Valiliğin önderliği ve çıkardığı program çerçevesinde kutlanıyordu. Tabii bu program da resmi devlet politikasının dışında olamayacağına göre, sorunu çözümlenmiş öle bir anlama taşımıyor- du. Biz 1989 yılında Valiliğin Sakatlar Haftası'na verdiği "reçeteyi" bu haftaya katılmayarak, protesto ettik. Bu yolda devrimci, demokrat sakatlar olarak, Galatiasarayında Taksim'e yürüyüş düzenledik.

Devletin sakatları şimdiye kadar verdiği tek hak, yıldı bir kez Sakatlar Haftası düzenlenmek oldu. Bu haftayla, aybını gizlemeye çalıştı. Sosyal hiçbir hakkımız olmadığını söylüyor, "sizin de bir hakkınız olsun" demek, bizlere alay etmek, örneğin işyerlerinde yüzde 2 sakat çalıştırma zorunluluğu var. Ancak bu olay tamamiyle işverenin keyfine kalmış bir uygulama oluyor. İşyerinde sakat çalıştırmayan işverene verilen ceza çok cüzi bir para cezasını aşmıyor. İşyerindeki çalışma koşulları sakatların çalışmalarına uygun değil. Bu koşullara sahip işyerleri, belki de parmakla gösterilecek kadar az sayıda. Bir de unutulmaz söyleyelim, hiçbir gelirimiz yoksa bizlere devlet tarafından üç ayda 109 bin lira veriliyor. Bu son derece onur kırıcı bir uygulama. Bizler, demekle ya da sadaka değil, emeğimizle çalışıp kazanmak istiyoruz. Biz bu uygulamayı protesto etmek için bu yıl gerçekleştirdiğimiz protesto yürüyüşünde "Sakal 30 Bin Geçim Parası, Eyleme 25 Milyon Evi Kirası", "Sakatlar Cefada, İktidar Sefada", "Sadaka Değil, Sosyal Güvençe İstiyoruz" pankartı açtı.

Bugün bizim durumumuzda olan insanların yüzde 80'i işsizlikle baş başdır. Üstelik fiziksel olarak noksanı bulmıyayan insanlara karşılaştırıldığında, bizlerin yaşam maliyeti oldukça yüksektir. Tüm bunlar yetmezmiş gibi, sakatlar için hiçbir şey yapmayan işverenler, bu olayı duygu sömürüsü yaparak, kollarını artırmak için kullandılar. Örneğin, bir fabrika reklamında "Sakat Bizden Merhamet Gördü Destek Bekliyor" sloganını gürültüyor. Ancak o fabrikada çalışan bir arkadaşımız görülmüyor.

MÜCADELE: Peki bu konuda kurulmuş olan demokler var. Bunların fonksiyonları nedir?

yonu ve sizin için yaptıkları nelerdir?

Devrimci Mücadelede Sakatlar: Ne yazık ki, bu konudaki demokler bireysel çıkarlar için kullanyılır. Demek yöneticileri, kendi çıkarlarını artırma gayesinde başka bir şey yapmıyorlar. Yaptıkları şey, milyonlarca sakat sömürerek, onların sırtından rahat bir yaşam sürmek oluyor.

Demek yöneticileri, bunun yanında Sakatlar için resmi politikanın yediğide ne duyuyorlar, ona angaje oluyorlar. Ciddiyetsiz, çözüm üretmekten çok uzak, gayri ciddi hedef ve sloganlar sakatlarla empoze etmeye çalışıyorlar. Bizler, sakat kalmadan çalışarak yaşamını kazanan emekçilerdik. Toplum sorunlarına duyarlı, bu sorunların çözümü için mücadele veren insanlardık. Biz resmi politikaya karşı durduğumuz tek kurum olan Sakatlar Demerği'nin böylesi bir pozisyonda kalması, karşı çıkılması gereken bir şeydir. Bizler, yaşadığımız sorunların sadece ceza sakatları has olmalıdır biliyoruz. Bizim sorunlarımız da toplumun genel sorunlarından soyutlanarak düşünülmüyor. Mevcut sistemin sorunlarından sadece bize özgü olanları yaşıyoruz. Tüm sakat arkadaşlarımız da bu bilginle hareket etmesi gerektiğini inanıyoruz. Ve devrimci, demokrat sakatlar olarak sorun, esas olarak yaşadığımız toplumsal sistemden kaynaklandığını anlatmaya çalışıyoruz. Bu kaynağı kurumların için mücadele ediyoruz. Kendinizi, kendi özgü sorunlarımız dışında yaşanan toplumsal sorunlardan ayrı düşünmüyoruz. Örneğin, bundan bir süre önce yaşanan Körfez krizi sırasında, emperyalist savaş karşı algımız tavrı, oluşturduğumuz Emperyalist Savadın Hayır Komitesi ve bu komite içinde gerçekleştirdiğimiz çeşitli faaliyetlerimizden bir tanesidir. Yine, 1 Mayıs'ta M. Akif Dalo'nun mezarı başında anma yapıldı. 8 Mart Dünya Emekçi Kadınlar Günü'nde basın açıklaması dağıttık. DEMKAD genelinde sakat kadınlara yaygınlaştıran çalışmaya çalıştık.

Biz devrimci-demokrat sakatlar olarak, hakkımızı ancak kendi özgüçümüzde dayalı, örgütlü bir mücadeleyle alabileceğimizi, koruyabileceğimizi düşünüyoruz. Buna inanıyor, bu doğrultuda tavrı geliştiriyoruz. Bu yılki Sakatlar Haftası'nda gerçekleştirdiğimiz protesto gösterisi de bu mantığın üzerine oturdu. Ve bu gösterimizi siyasi iktidardan bizlere yaklaşıma konusundaki gerçeği yüzünü de ortaya çıkardı. Polis, gösterisi sırasında sorunlarımızı dile getirmeye bile tahammül edemedi. Sorunlarımızı dile getirmek için yaptığımız yürüyüş sırasında, resmi ve sivil polisler sallarları birer çember altına aldılar, aramızdan arkadaşlarımızı gözetim altına almak istedikler. Arkadaşlarımız vermedik. Talebimiz ve amacımız son derece haklı ve meşrudur. Bu yüzden çevredeki halk da biz destekledi.

Son olarak, bu konuda yaratılmış olan örgütlenmelerin sürdürülmesi, genişletilmesi, gelecekte yaşamak istediğimiz şeyleri, bunun için de sorunlarımızın çözümü mücadelemizdedir diyorum.

MAGA DERİ İŞÇİLERİNDEN PETKİM GREVİYLE DAYANIŞMA EYLEMİ

- Sendikamız taleplerini sırt çevirmesi sonucu, 21 Ocak 1991 tarihinde greve başlayarak, daha sonra Bakanlar Kurulu kararı ile 27 Ocak'ta işgisi yapmaktan bırakılan işçilere Mga Deri'nin sahibi Ali Şen de hafta zorunlu izin vermiş, bu süre sonunda da çalışanların iş akıllarını 13. maddeye göre feshettiğini söyleyerek fabrikayı kapatacağını açıkladı.

Tazminatlarının 25 Şubat'ta ödenmesi sözü üzerine, o gün, paralarını alana umudu ile fabrika kapısına gelen işçiler, polis ve jandarmaya karşılaştı. Bunun üzerine fabrikanın yemekhanesine giren işçiler, 75 gün sürecek olan fabrika işgal eylemini başlatmışlardı. Haklarını istiyorlardı.

Tüm bu gelişmelerin ardından, geçtiğimiz günlerde tazminatlarının verilceğinin açıklanması üzerine, işçiler eylemlerine son vermişlerdi.

Şimdi de Mga Deri işçileri, 9 Mayıs 1991 günü fabrikadan başlayarak E-5 karayoluna kadar yürüyüş yaptılar. Otobüslerle sendika binasına hareket eden işçiler yolda inerek, yaklaşık 300 kişilik bir gösteri gerçekleştirdiler. Yürüyüş sırasında "Maga Kazandı, Sıra Şimdi Petkim'de", "İşçiyiz Haklıyız Kazanacağız", "Hükümet İşçileri" sloganları atarak Petkim'i dayışmalarını seğileddiler.

TEŞEKKÜRMEKTUBU

- Deri-İş Genel Eğitim ve Teşkilatlandırma Sekreteri Mehmet Kılınçaslan, Kocaeli Mga Deri işçileri adına dergimize yazdığı bir mektupta, dergimizin Mga Deriye ilişkin verdiği haberler hakkında şunları söylüyordu: "Mücadele dergisi çalışanlar ve okurlarına; Mga işçisinin sözleşme hakkının gasp edilmesine, işten atılmalara ve grevlerin ertelenmesine karşı 75 gün fabrikada oturma eyleminde sizleri bir an yalnız bırakmadın dayışmaktan her türlü örneğini verdinizden dolayı sizleri kutluyor ve bundan sonraki işçi sınıfının ekonomik ve demokratik mücadelesinde yine dayışma içerisinde omuz omuza olmak dileğiyle mücadelenizde basanlar diliyoruz."

YÜREĞİR BELEDİYESİ İŞÇİLERİ DİRENİŞTE

G Adana Yüreğir İlçe Belediyesi'nde çalışan 700 işçi 1990 Mart'ında imzalanan toplu sözleşmeden doğan farkları ile son iki aylık maaşlarını alamadıkları ve iki yıldır sosyal haklardan yararlanılmadıkları için 3 Mayıs'ta iş gitmeme ve bedelle vizesini ödümlü bekleme eylemine başladılar.

Belediye başkanı ve yandaşları, direniş kırma için her türlü yöntemi deniyorlar. Belediye baş müdürler, sefler ve kendilerine iletiricim diyen bazi kişiler de eylemi kırma, işçileri bölme çabalarına ortak oluyorlar. İşçileri işten atmakla tehdit ediyorlar. Eylemlerinin hak hama mücadelesi olduğunu söyleyen işçiler, "Sosyal demokrat oldukların söyleyenlerin gerçek yüzlerini gördük. SHP, diğerlerinden farklı olmadığın ortaya koydu. Sonu işten atılmak olsa da, aşıtlan olsa de iş çıkmayacağı, haklarımızı alana kadar direneceğiz" diyorlar.

Sendika yönetimini zorlayanlar ve sendika başkanını belediyece getirmek eylemi başlatan işçiler, bu aşamada temel sorunlarının önderlik olduğunu belirtiyor ve doğru bir önderlikle sınıf sendikacılığını hayata geçirmek için mücadele edecekleri vurguluyorlar.

MÜCADELE ADANA BÜROSU

KAYSERİ'DE YURTLAR

- Kayseri'de 1 Mayıs sürecinden hemen sonra, yurtlarda baskı ve olumsuzluklara karşı, KAYÖ-DER'i önderliğinde önderliğinde kitlesel katılmalarla, 3.5. 1991'den itibaren 3 gün boyunca yüzde 90 katılıma yemek boykotu yapılmıştır. Boykot süresince kitlerele yurtlarda baskılar işlenmiş, "İnsanca Yaşayacağımız Yurt İstiyoruz" sloganı atılmıştır. KAYÖ-DER Yurt Komisyunu'nun bu yeni yaratışı mevzide Yurt Komisyunu çerçevesinde çok sayda insan örgütlenmiştir.

Yurt idaresi önceleri boykotu gizlemeye çalışmasına rağmen KAYÖ-DER'ilerin meşru temeldeki girişimleriyle (idareye başlanı birlikte gidip görüşülmesiyle) saklayamaz olmuştur. Haklarını kararı ve cüretli bir şekilde savundumuzda idare geri adım atmak zorunda kalmıştır.

KAYÖ-DER'Lİ ÖĞRENCİLER

PETKİM'DE MÜCADELE BİTMEDİ, SÜRÜYOR...

Petkim'de toplu iş sözleşmeleri görüşmeleri, siyasi iktidardan ve oligarşinin temsilcisi KAMU-SEN'in uzlaşmaz tutumu sonucu Mart ayı ortalarında uyuşmazlıkta sonuçlandı. Resmi arabuluculuk döneminde de hiçbir gelişme sağlanamayınca, Petkim işçisi çözümü buldu: DİRENMEK!

Bir geceyarısı yasasıyla grev yasası kapsamına alınarak, grev hakları ellerinden alman ve mücadelerle engellenen istenen işçiler hep bir ağızdan haykırarak: "İşçiyiz Haklıyız Kazanacağız"

"Nasıl olsa grev hakları yok, bir iki pasif eylem yaparlar, sonunda pes ederler. Bizim verdiğimiz yetimler..." diye düşünen cevabı yine Petkim işçisi veriyor. "Grev Bizim Hakımız, Biz istesek Ya-parız."

3 Ocak'ta Petkim'de üretimi durduruldu. 4 Ocak'ta madenleri kardeşlerimizle birlikte çarptı yörüzmiz. Bankatlardan dönerken de birlikte burkuluyordu yürkelrimiz.

Ancak bizler madenci kardeşlerimizden onurlu mücadelenin gerisinde kalmama kaygısıyla, sürüklü ve giderek tıman eylemlerimizde dostla dümana, yasakları kaçıt üzerinde katacağın, üretimin yasaları yarıpandan daha güçlü olduğunu gösterdik.

Fabrikaları boşalttık, 33 gün süre ile ya yarım gün, ya da tam gün iş gitmeyer, fazla mesaiye gitmeyer, üretimin gelen gücümüzü kullandık. Petkim'de üretim, otomasyondur. Her şey normalken koca fabrikayı bir tek kişi bile götürebilir. Ancak herhangi bir arıza vb. aksaklıkta müdahale söz konusudur.

Bizler fabrikaların güvenliğini açısından, baze arkadaşlarımızı nöbetçi bırakarak, önce % 70'lerden başlayan katılım, % 90-95'lere kadar ulaştı. Kalan nöbetçi arkadaşlarımız, hiçbir çalışma yapmadan üretim araçlarının güvenliğini için orada kaldılar.

İşveren yetkileri ve siyasi iktidar Petkim işçisinin mücadelesinin boyutunu gördü. Önce tekliflerinde bir miktar artış yaptılar. Ama Petkim işçisi karardı. Toplu iş sözleşmesi mücadelesiyle birlikte, grev yasasının delinmesi, fiilen işleme durumu getirilince iş grev haklarınıza yönelik eylemleri tartışmaya başladık...

İradı olarak şahterlin indirilmesi, bir ana fabrikanın işçi edilmesi sonucu tüm Petkim'in durması da işine alan bir dizi eylemi, "Ben fabrikayı nasıl durdururum?" tartışıyor artı Petkim işçileri.

Ancak fabrikaların güvenliğini için içerde bıraktığımız arkadaşlarımızın herhangi bir patlama, yangın olasılığında yetmeyeceğini bilimlerine rağmen yetkili fabrikalarda güvenlik önlemleri almazlar.

Aksi halde, bunun önünün açılacağı, grev yasasının fiilen işleme durumu geçiceğini, kendi koydukları yasaları çöpe atılacağı görüldü. Ve fabrikaları her türlü pettama vb. tehlikelere rağmen durdurmadılar.

Biz Petkim işçisi diyoruz ki; bir gün bacalar tütmeyecek, bugün olduğu gibi o gün de genel müdürüğün önderinde alıştığımız halaylar çekeceğiz.

Mücadelerin ekonomik mücadeleden

giderek, siyasal mücadeleye dönüştüğünü gören oligarşı, bizleri vizite eylemlerimizde, işyerlerini terk etmemede noter tespitleriyle, yürüyüşlerimizde polis coplarıyla engellemek istedi. Başaramadılar. Polis copları bizleri adeta kampladı, bile-di. Faşizmin maskesini indirdi. Petkim "İşkenceciler Dışarı, Copçular Dışarı", "İşkencecilerden Hesap Soracağız" sloganlarıyla sarılıyordu. Çareyi Petkim'i terk etmekte buluyor ve yerlerini jandarmaya bırakıyorlardı. Petkim işçisi ofkesini işyeri ikinci yemekhanesinde yemek yemek isteyen copçuları gönderirken gösteriyordu. Mektep yiyemeden gönderilenehaneyi terk etmelerinden sonraki marzara görülmeye değirdi. Devrik sandalyeler, yarmı kırılmış yemekler işkencecilerden artı kama görüntülerdi.

İşçilerin iş yerini terk etmeme eylemlerinde biriktikleri, kendi gücünü göstermesi, seğirne gelen temsilci arkadaşlarımızla olan güveni, eyleme katılım, çoğunluğun ve kararlılığın nedeniydi.

İşçilerin kararlı mücadelesinin görün ve insyatifin ellerinden kaçmasını istemeyen uzlaşmaz sendikacılar, eylem komitesine karşı çıkıyor, yeni eylem önerilerini Yarımcı'ya biriktirerek, genel merkezle birlikte adına reddediyorlardı.

Biz onları '89 1 Mayıs'ından tanırız. 1 Mayıs'ta işçileri alanlara çekip de oligarşinin silahlı gücüyle başa başa bırakıp alana çıkmayınlar. '88'deki toplu iş sözleşmesinde "Yüksek Hakem Kurulu" 12 Eylül ünüridir, tanırız. Yetki düşse de basıyacağımız" deyip de toplu iş sözleşmesi için Yüksek Hakem Kurulu'na öneri götürüyorlardı. Şimdi de 11 günlük bayram tatilini fırsat bilip ortadan kaybolurlar.

Zonguldak'ta başlayan onurlu direnişin Alağada devam ettiklerini göre, Zonguldak'tan Alağaya'ya kadar gelip dayışma gösteren, destek veren madenci sınıf kardeşlerimiz bile gerekçe göstererek karışılama gelmediler. Fabrika kapısına da işçilerle görüşmek isteyen madenci kardeşlerimizde mazaret üretti. Alağada oturan birkaç arkadaş şubeye getirip nöbetlerini alana çalıştılar. 11 günlük bayram tatilinin çoşuklu düşürceğini, potansiyelin giderek artacağı ve süreçte işverenin son teklifini tartışılacağına hesaba katarak "Bayramdan sonra kaldığımız yerden devam ederiz." dediler.

İşçilerin karşısına çok büyük sözler söyleyenler, polise uzaşıp siz bize vuruyorlar bile de sizi proteste etmeyez diyebiliyorlar.

"Çanakla yolumu kapatacağız." "diyen sözlerini çabukca unutup, bu uzlaşmad sonra işçileri Petkim'den de dışarı çıkmadılar.

Brlik beraberlik adına işgal sırasında yemekhaneyi tavernaya dönüştürenler hep bir ağızdan 1 Mayıs'ı söyleyorlardı. İşçi sınıfı mücadelesinde şahter düşerler anlaşıyor. İnsanca yaşayacağımız bu grev çıktılar.

Bizler, sınıf mücadelemizin önderlik engelleri ancak örgütlü gücümüzde aşacağımız inanıyoruz.

MÜCADELE OKURU PETKİM İŞÇİLERİ

Tez-Koop İş Olağanüstü Kongresindeki Gelişmeler ve Devrimci Migros İşçilerinin Oportünist Çarpıtmalara Yanıtı

Tez-Koop İş Olağanüstü genel kurulu sonrasında gelişmeler, ilkimizde san sendikacılığın işçi düşmanı yüzünü, oportünistlerin ve devrim kaçıklarının fırsatçılığını bir kez daha ortaya koydu.

Tez-Koop İş 3 No'lu şubesi ve onun Başkanını Aynur Karaaslan'ın yürüttükleri örnek mücadeleyle, 12 Eylül karanlığının işçi cephesinde yarınmasında oynadıkları önemli rolü kimse yansıtmaz. Cuntanın yasalarna rağmen Migros grevinin başarıyla sonuçlandırılmasında onların çabalarının payı büyüktür. Türkiye işçi sınıfı, o süreçte, bu grevle ilk ciddi zaferini kazanmıştır. Kuşkusuz bu başarı, Migros işçilerine ve Aynur Karaaslan'a her zaman taşıyacakları haklı bir gurur ve saygınlık da kazandırdı.

Burjuvazi ve onun hizmetindeki san sendikalar, o süreçten sonra bu yeniliğin acısını hiçbir zaman unutmadılar. O günden bu yana Migros işçileri ve Aynur Karaaslan, çok yönlü saldırıların sürekli hedefi haline geldi. Egemen sınıflar, işçi sınıfının bu başarısını göğeleme ve yok etmek için çok değişik yollara başvurular. Ve sonunda 2. Migros grevinin ardından bu saldırılar, 3 No'lu şubenin kapatılması ve Başkan Aynur Karaaslan'ın uyardırma bir disiplin suçuyla yasadışı yoldan görevden alınması noktasına ulaştı.

Ancak gelişmeler bununla bitmedi. Burjuvazinin istekleri doğrultusunda hareket eden Tez-Koop İş Başkanı Kenan Gürbüz de, bir süre sonra birlikte hareket ettiği kişiler tarafından sendika parasını zımmetine geçirdiği irin başkanlıktan uzaklaştırıldı.

Kenan Gürbüz'ün başkanlıktan uzaklaştırılması, san sendikacılığın misyonu ile birlikte düşünüldüğünde şaşırtıcı değildi. İşçinin değil işverenin çıkarlarını koruyan, işçinin tepkisini yumuşatmayı görev edinen san sendikacılığın, kendi çıkarları için, her gelişmeden alabildiğine yararlanmak istemesi, işçilerin parasıyla kişisel zenginlik yaratma peşinde koşması olağan bir davranış biçimidir. Bu anlamda bir dönem Kenan Gürbüz'ün yanında yer alanların, bir süre sonra çıkarları gereği ona cephe alması şaşırtıcı olmadı. İşçiler, san sendikacılığın egemenliğini son verip kendi sendikalarını, kendi örgütüllüklerine sahip çıkıncaya kadar da bu böyle devam edecektir.

Yıllarca Kenan Gürbüz'e bağlı olarak çalışan, işçilere karşı onunla suç ortaklığı yapan, devrimci işçilerin işlen ve sendikadan atılmasına önyak oluk seyirci kalan bugünkü Tez-Koop İş yönetimi. Kenan Gürbüz'ü zımmetine para geçirdiği için başkanlıktan uzaklaştırırken, nedense onu mahkemeye vererek hakkında dava açma yoluna gitmedi. Aslında bunu bilinci olan yapmadı, çünkü bu durumda kendi suçları da açığa çıkacaktı.

İşte Tez-Koop İş'te olağanüstü kongre. Kenan Gürbüz yönetiminde uzaklaştırılma suçu örtbas edildikten sonra gündeme geldi. Devrimci, demokrat muhalefet daha demokratik ve ilerici bir yönetim için olağanüstü kongre çalışmasına başlarken, Kenan Gürbüz de,

kaybettiklerini geri alabilmek için -halen var saydığı desteğe güvenerek- olağanüstü kongre talebinde bulunmuştu. Ve olağanüstü kongre Mart ayında yapıldı.

Bizler bu kongre sürecini ve süregelen gelişmeleri devrimci bakış açısıyla ele almak ve değerlendirmek gerektiğini ve yaptığımız hatalardan dersler çıkarmak zorunda olduğumuzu inanıyoruz.

Öncelikle kongrenin klasik san sendikacılık manevralarına sahne "olduğunu belirtmek gerekir. Gücü elde tutan yönetim, konumunu yitirmemek için çeşitli manevralara girişti. Aynı liste çıkarılmaması için uzlaşmalar önerdi, muhalif delegeleri diğer delegelerden ayırdı, baskı uyguladı. Mücadelesiyi aynı zamanda Tez-Koop İş'e onur kazandıran Aynur Karaaslan'a söz hakkı bile vermedi. Öte yandan yönetim, K. Gürbüz'ü de etkisizleştirmek için çeşitli yollara başvurdu. Bunlar içinde K. Gürbüz'e 200 milyon lira önmek, ona işyeri açmak gibi teklifler de vardı. Bir yandan işçi sınıfının gerçek çıkarları ve yönetimin ikizlülülüğü konusunda yeterince açık bir bilince sahip olamayan, öte yandan yönetimin baskılan nedeniyle kendini açığa ifade etmekten çekinen muhalefet, alternatif güç oluşturacak durumda olmasına rağmen iş örgütüllüğünü sağlayamadı, örneğin Antalya, Erzurum, Eskişehir delegeleri baskı nedeniyle çekinip muhalefet listesine oy vermediler. 24 muhalif delege kongreye gelmedi. Böylece 80-90 civarına ulaşabilecek ve alternatif hale gelebilecek olan muhalefet, netliği ile örgütüllüğünü sağlayamadığından 36 oyda kaldı. Bunun dışında K. Gürbüz, kendini halen desteklemeye devam eden şubelerle 32 oyult bir güce ulaşabildi.

K. Gürbüz kongre çalışmalarının başından itibaren muhalefete işbirlikçi teklifleri getirdi. Asalak yüzü, yaptığı yolsuzluklarla açığa çıkan K. Gürbüz'ün bu önerileri, bilinci şube ve delegelere reddedildi.

Ancak muhalefetten bir kısmında K. Gürbüz ile ittifak yaparak daha güçlü olma eğilimi varlığını sürdürdü ve diğer insanlar üzerinde baskı unsuru oldu. Gerçekte daha iyiye ulaşma isteğini içeren ve işçi sınıfını satan bir işbirlikçiyi ittifakın işsizlik olduğunun görmesini engelleyen, bilinc bulanlığına dayanan bu eğilim, sonuna kadar varlığını korudu. Sonunda, sayıca yetersiz kalınacağı açığa ortaya çıktığında, bu birleşme eğilimi yine belirginleşti ve kongrenin son aşamasında K. Gürbüz başkanlığında tek bir muhalefet listesi ortaya çıktı.

Kongre ve muhalefet çalışmalarına aktif biçimde katılan arkadaşımız Aynur Karaaslan da son anda oluşan bu liste içinde yer aldı. Bu her ne kadar kongre koşullarının baskısı altında yaşamış olsa da, ilkelimiz ters düşen açık bir zaafıdır. Biz; devrimci Migros işçileri olarak, yürüttüğümüz onurlu mücadelelere önderlik eden Aynur Karaaslan'ın bu onuru kongre salonunda da sonuna kadar korumasını, ne pahasına olursa olsun bizi satan bir işbirlikçiyi aynı listede yer almaktansa yönetimin ve K. Gürbüz'ün yüzüne işçi

sınıfının öfkelerini haykırp salonu terk etmesini istedik. Ama işbirlikçiler sevinmesin. Böyle bir hata, bizim burjuvaziyi ve san sendikacılığa karşı mücadelemizi engellemeyecektir.

Gelişmenin devamında, olağan ittifak da yeterli oyu sağlamamış ve yönetim, sayısını bir kişi daha artıracak kongreyi kazanmıştır.

Şimdi Tez-Koop İş işçilerinin ve onların bilinci temsilcilerinin önünde, iktidardan edilecek kayı ortadan kaldırma girişimlerini boşa çıkarmayı ve daha iyi örgütlenerek mevcut yönetime değiştirmeyi, gerçek temsilcilerini yönetime getirmeyi içeren, burjuvaziyi ve sarı sendikacılara karşı yürütülecek bir mücadele, durmaktadır.

Kongre, sarı sendikacılığın komplocu yüzünü bir kez daha ortaya koyarken, oportünizmin faydacı ve fırsatçı tavırını da bir kez daha bize gösterdi.

Bilinmelidir ki, bizim mücadelemiz sınıf düşmanlarımızı, işverenlere, oligarşiyi karşıdır. Yaptığımız her şeyde, yürüttüğümüz her mücadelede ilkimiz budur. Mücadele sırasında yapılan hata ve düşülen zaafılan küçük siyasi çıkarların aracı olarak kullanmaya reddederiz. Bu, aynı zamanda savunduğumuz dünya görüşünün ilkelerinden biridir. Yaptığımız hataların hesabını ve özleştirilmesini işçi sınıfına vermek de görevimizdir.

Ama oportünizm, her fırsatta yaptığımız gibi, bunda da çıkarılmasını göstermiş, sınıf mücadelesini gerçek anlamda yükseltmemenin boşluğunu, bu hata nedeniyle dünya görüşümüzü suçlayarak doldurmaya çalışmıştır. Onlara bir kez daha sesleniyoruz: Gücünüzü mücadeleden yükseltmesimize yöneltin, bize değil. Kitlelerin polize edilmesi, örgütlenmesi için çabaların. Biz, Aynur Karaaslan'ın K. Gürbüz ile aynı listede yer almasını doğru bulmuyor, bunu büyük bir hata olarak görüyoruz. Bu ilkelimiz ters düşen bir davranıştır. Ama bu oldu diye ardından sonu da gelmezmiş, özleştirilmesini işçi sınıfına vermek mücadelemizi daha cesaretle ve kararlı, hatalara düşmeden sürdüreceğiz.

Aynur Karaaslan nezdinde dünya görüşümüz yapılan saldırılar, K. Gürbüz ile A. Karaaslan'ın ortak yatırım yaptıkları ve bir karşı ilişkisine girdikleri şeklinde aşılıklar boyutlara kadar varmıştır. Bu iddia, kimi yazarlar tarafından ideolojik saldırı aracı olarak kullanılmaktadır ve yer aldığı gazete nedeniyle sonuçta burjuvazinin saldırısı niteliği kazanmaktadır. Kesinlikle böyle bir ilişki söz konusu değildir.

Araştırmamızdan çıkardığımız şudur: K. Gürbüz ve K. Gürbüz yanlısı 1 No'lu Şube Başkanı Zeynep Yılmaz'ın Antalya'da bir lokanta çalışması vardır. Bu durum tam öğrenilemediği için veya art niyetli hesaplarla Aynur arkadaşımıza mal edilemek istenmiştir. Art niyet şuradan bellidir ki, yumru yazar gazeteci, olayı A. Karaaslan'a sormadan ve onu töhmet altında bırakacak propaganda yöntemiyle kamuoyuna sunma yolunu seçmiştir.

MEHMET SELİM
YÜCEL

Cesareti, disiplinive kararlılııyla mücadelenin hep en önünde oldu. Onun bu olumlu değerlerini hep yaşatacağız.

SELÇUK
KÜÇÜKÇİFTÇİ

Kararlılığı, fedakarlığı, **alçak gönüllülüğü ve siyasi** kavramı yeteneği ile o hep en öndeydi. Onun bu değerleri doğan her günde büyüyor.

KEMAL
KARACA

Anti-faşist mücadele içinde üzerine düşen görevleri yerine getirmekte hiç geri durmadı, tereddüt etmedi. Kararlılığıyla bu görevleri yerine getirdi. Bir sol grup tarafından pusuda katledildi.

FEHİME
ÖZTÜRK

Devrimci Gençlik içerisinde yer alan bu arkadaşımızı coşkusıyla tanıyoruz. Onun coşkusu mücadelenin coşkusuydu. Yakalandığı bir hastalık onu aramızdan ayırdı, ama unutturamadı.

ERCAN
GÜNDOĞDU

Soğukkanlılığı, mütevazılığı ve kitle çalışmasındaki yeteneği önemli özelliklerindendi. Ercan olduğunda başarmayacak iş yoktu. O hep aramızda yaşıyor.

YUSUF
TOPALLAR

Anti-faşist mücadelenin yoğun olarak yaşandığı Ankara Nato yolu ve Ege mahallesinde kararlılığıyla halkın güven ve sevgisini kazanmıştı. Onu hiç unutmamak.

*Kardeşlerim
ölmeye niyetim yok
öldürülürsem
biliyorum*

*yine de yaşamakta devam edeceğim
yanı başınızda*

AYKUT
KAYNAR

Anti-faşist mücadele içinde yer alan Aykut, bu mücadele içerisinde görev ve sorumluluklarını hiç unutmadı. Aybastı'da faşistlerin parayla tuttuğu bir kiralık katil tarafından öldürüldü.

HASAN
ATEŞ

İşçiler Hasan'ı yakından tanıır. O Eczacıbaşı ilaç fabrikasındaki ilk grevi örgütleyenlerdendi. Gece çalıştığı yerde faşistler tarafından öldürüldü.

MUSTAFA
IŞIK

Henüz mücadele içerisinde yeni olmasına rağmen, kendini sıratla geliştiren bir niçliğe sahipti. Gözaltına alındıktan beş altı saat sonra Küçükköy'e götürülerek öldürüldü.

ALİ HAYDAR
ŞAHİN

Ali Haydar, baş dik güneşe yürüyenelelerdendi. Dinmeden dinlenmeden verdiğimiz mücadelede kaybettik.

MUSTAFA
ALBAYRAK

Bulunduğu bölgeyi faşistlerin saldırılarından korumak için nöbet tuttuğu bir gece, sol bir grup tarafından vuruldu.

SERAP
ŞİMŞEK

Haydarpaşa Teknik öğretmen Okulu'nda Devrimci Gençlik safarındaydı. Okulda yapılan bir forum sırasında jandarmaların açtığı ateş sonucu öldürüldü.

ONLAR YAŞAMAYA DEVAM EDİYORLAR

AİLELERİ VE DEVRİMCİ ARKADAŞLARI

Anti-Terör Yasası'yla demokratikleşme görüntüsü altında yeni baskı yasaları gündeme getirildi. Buna göre, artık devrimci olan her şey 'terör' sayılıyor. Emekçi kitlelerin her türlü hak arama mücadelesi, devrimci güçlerin her eylemi 'terör' gürültüsü altında huzur ve refahı bozmak bahanesiyle baskıya uğramaya adaydır. Bütün bunların kriteri de düzen karşıtı olup olmamakta aranıyor. İktidar, haklar ve özgürlükler için mücadele edenlere, bağımsızlık ve demokrasi isteyenlere 'benden korkun' mesajını veriyor. Anti-Terör Yasası, İçişleri Bakanlığı'na bağlı özel bir polis örgütü oluşturma, savcılara tutuklama hakkı tanıma, gözaltı süresini uzatma, tutsakların özel hücrelerde tutulması, onları savunan avukatların sınırlandırılması, işkence yaptığı için yargılanan sanıkların tutuklanamaması vb. hükümler içeriyor. Bunları, halkı hedefleyen 'özel savaş'ın hukuku olarak tanımlamak hiç de yanlış olmayacaktır. Bugün mücadele ve toplumsal gelişme yasaların önüne geçiyor, kendi yasasını yapıyor. Baskı ve gözdağı politikaları bunun önünde durmıyor. Şimdiye kadar olduğu gibi, bundan sonra da bu politikalar çare olamayacak, aksine siyasi iktidarın çaresizliğini büyüterek geliştirecektir...

